

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde
2013. gada 24. septembrī

Sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs
Gunārs Kūtris.

G. Kūtris.

Sākas Satversmes tiesas sēdi.

Šodien Satversmes tiesa izskatīs lietu Nr. 2012–23–01 *“Par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 257. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam”*.

Lieta tiks izskatīta šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs Gunārs Kūtris, tiesneši Kaspars Balodis, Aija Branta, Sanita Osipova, Uldis Ķiniņš, tiesas sēžu sekretāre Elīna Kursiņa.

Lietas dalībnieki:

pieteikuma iesniedzēja **Liene Vegnere**... personas dokumentu lūdzu uzrādiet tiesas sēžu sekretārei. Paldies.

institūcijas, kas izdevusi apstrīdēto aktu — Saeimas — pārstāvis: zvērināts advokāts **Lauris Liepa**. Lietā ir jūsu pilnvara.

L. Liepa.

Lietā ir pilnvara no Saeimas Prezidija.

G. Kūtris.

Jā, viss ir kārtībā. Personas dokumentu uzrādiet tiesas sēžu sekretārei.

L. Liepa.

Un uz līdzpilnvarojuma pamata zvērināta advokāta palīgs **Matīss Šķiņķis**. Protams, runās tikai viens pārstāvis, bet pilnvara ir izdota diviem.

G. Kūtris.

Tātad zvērināta advokāta palīgs Matīss Šķiņķis. Paldies.

Lietai ir iesaistītas personas:

Tieslietu ministrijas pārstāvis. Tieslietu ministriju pārstāv Tieslietu ministrijas Valsts tiesību departamenta Administratīvo tiesību nodaļas vadītāja **Anda Smiltēna**. Jums ir arī pilnvara iesniegta lietas materiālos. Personas dokumentu lūdzu uzrādiet tiesas sēžu sekretārei. Paldies.

Latvijas Republikas Tiesībsargs. Kas pārstāv Latvijas Republikas Tiesībsargu?

R. Koņuševskis.

Pārstāv **Raimonds Koņuševskis**. Uz pilnvaras pamata.

G. Kūtris.

Pilnvaru arī lūdzu iesniedziet tiesas sēžu sekretārei un arī personas dokumentu uzrādiat... Paldies.

Satiksmes ministriju pārstāv Ceļu satiksmes drošības direkcijas valdes loceklis **Jānis Golubevs**. Pilnvaru, lūdzu, iesniedziet un personas dokumentu... Es saprotu, ka Satiksmes ministrija arī ir deleģējusi jeb pilnvarojusi vēl vienu cilvēku... Juridiskā departamenta direktore **Liene Priedīte-Kancēviča**. Es vienīgi vēlētos atgādināt, ka Satversmes tiesa aicināja pārstāvi no ministrijas. Golubevs būs, ja? Paldies.

Iekšlietu ministriju kas pārstāv? **Mārtiņš Rāzna**. Lūdzu pilnvaru un personas dokumentus.

Paldies.

Nodrošinājuma valsts aģentūru pārstāv Nodrošinājuma valsts aģentūras direktora vietnieks **Jānis Vonda**. Pilnvaru lūdzu un personas dokumentus tiesas sēžu sekretārei. Es saprotu, ka Nodrošinājuma valsts aģentūru pārstāv vēl viena persona, tas ir, aģentūras Izņemto transportlīdzekļu un piedziņas nodaļas vadītāja vietnieks **Raivis Mālijs**. Bet arī mēs aicinājam vienu pārstāvi. Tā kā rēķinieties ar vienu cilvēku, kas runās. Paldies.

Un ir arī pieaicinātās personas.

Juridisko zinātņu doktors profesors **Jānis Načisčionis**. Jums pilnvara nav vajadzīga, personas dokumentus tikai tiesas sēžu sekretārei uzrādiat. Paldies.

Juridisko zinātņu doktors **Erlens Kalniņš**. Arī dokumentus lūdzu.

Tātad lietas dalībnieki vai to pārstāvji ir ieradušies un arī lietā pieaicinātās personas ir ieradušās.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi lūgumi? Pieteikuma iesniedzējam?

L. Vegnere.

Nav.

G. Kūtris.

Saeimas pārstāvim?

L. Liepa.

Nav nekādu lūgumu šobrīd.

G. Kūtris.

Tiesa paziņo, ka tiek uzsākta lietas izskatīšana pēc būtības. Tiek nolasīts tiesneša ziņojums.

Lūdzu, tiesnese Osipova.

S. Osipova.

2012. gada 12. decembrī Satversmes tiesā tika ierosināta lieta Nr. 2012–23–01 “Par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 257. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam”.

Konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesā ir iesniegusi Liene Vegnere, lūdzot izvērtēt Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 257. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam.

2013. gada 12. februārī Satversmes tiesā saņemts institūcijas, kas izdevusi apstrīdēto aktu, Saeimas, atbildes raksts, kas pievienots lietai.

Saeima tika aicināta sniegt papildus paskaidrojumus pie atbildes raksta. Šie paskaidrojumi tika iesniegti tiesneses noteiktajā termiņā.

Ar Satversmes tiesas priekšsēdētāja 2013. gada 10. maija lēmumu lieta nodota izskatīšanai.

Paziņojums par lietas izskatīšanu publicēts 2013. gada 16. maijā laikrakstā “Latvijas Vēstnesis”.

Lietas dalībniekiem par tiesas sēdi paziņots likumā noteiktajā kārtībā.

Par pieaicinātajām personām lietā atzīti un rakstveidā viedokļus iesnieguši tiesībsargs, Iekšlietu ministrija, Satiksmes ministrija, Tieslietu ministrija un Nodrošinājuma valsts aģentūra.

Papildus lietā viedokļu sniegšanai tiesas sēdē pieaicināti tiesību zinātņu doktors profesors Jānis Načiščionis un tiesību zinātņu doktors Erlends Kalniņš.

Pieaicināto personu rakstveidā sniegtie skaidrojumi un atbildes uz tiesneses rakstveidā uzdotajiem jautājumiem ir pievienoti lietai.

Lietai pievienoti arī citi tās izskatīšanai nepieciešamie dokumenti un materiāli.

Ar visiem lietas materiāliem ir iepazinusies konstitucionālās sūdzības iesniedzēja Liene Vegnere un Saeimas pilnvarotais pārstāvis Jānis Pleps, kuri to apliecinājuši ar savu parakstu.

G. Kūtris.

Paldies.

Vai tiesnešiem ir jautājumi par ziņojumu? Nav jautājumu. Paldies.

Līdz ar to mēs varam sākt uzklaut lietas dalībniekus.

Pirmajam vārds vienmēr ir pieteikuma iesniedzējam. Tātad jums ir jāizklāsta lietas faktiskie apstākļi, kā arī jūsu pamatojums jūsu prasījumam.

Vienlaicīgi arī jums atgādinu, ka saskaņā ar Satversmes tiesas likumu jūsu runa nevar būt ilgāka par 30 minūtēm.

Lūdzu, jums vārds!

L. Vegnere.

Tātad uzskatu, ka apstrīdētā tiesību norma — Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 257. panta pirmā daļa — manā gadījumā neatbilst Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam.

Es savas tiesības esmu mēģinājusi aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, arī griezusies Ziemeļu rajona tiesā un uzskatu, ka apstrīdētajai normai, kā norādīts, leģitīmais mērķis ir panākt soda izpildi šajā gadījumā. Bet līdz šodienai leģitīmais mērķis nav sasniegts, jo sods nav samaksāts un transportlīdzeklis joprojām atrodas glabāšanā Nodrošinājuma valsts aģentūrā.

Saskaņā ar esošajiem normatīvajiem aktiem automašīnu glabā mēnesi un pēc tam tā tiek realizēta: vai nu konfiscēta un nodota izsolei vai arī tā tiek iznīcināta. Šobrīd, cik es saprotu, sakarā ar šo tiesu automašīna joprojām stāv Nodrošinājuma aģentūrā un nav pēc MK noteikumiem izpildīts neviens no šiem te nosacījumiem: ne iznīcināta, ne pārdota izsolē.

Tas īsumā viss.

G. Kūtris.

Juridiskā argumentācija par konkrēto faktu... personas pamattiesību aizskārumu, analīzi... Vai arī jūs pievienojaties tam, kas jums ir rakstīts.

L. Vegnere.

Jā, es pievienojos tam, kas man ir rakstīts pieteikumā. Jautājumi būs pēc tam.

G. Kūtris.

Tagad ir laiks uzdot jautājumus pieteikuma iesniedzējai.

Vai Saeimas pārstāvim būtu kādi jautājumi?

L. Liepa.

Paldies, godātā tiesa. Jā, mēs gribētu noskaidrot dažas lietas, kuras līdz galam īsti skaidras nav jūsu rakstveida pieteikumā norādītas un arī šobrīd mutiski procesā jūs par tām mums neesat pastāstījusi.

Tātad, kā zināms, Satversmes tiesa pieņem izskatīšanai lietu, kurai pamatā ir noteikti faktiskie apstākļi. Tātad jūsu dzīves gadījums, kurš ir izraisījis jūsu prātā tādā situāciju, kurā jūsu tiesības nav ievērotas, tāpēc ir vairāki jautājumi, kas ir svarīgi, lai Satversmes tiesa varētu nonākt pie taisnīga lēmuma, kas attiecas uz šo konkrēto gadījumu.

Pirmkārt jau, protams, ir jautājums par to, kad jūs iegādājāties Audi 90, šo transportlīdzekli, par kuru ir runa.

L. Vegnere.

Nu, tas ir apmēram gadu atpakaļ, pirms šis transportlīdzeklis tika noņemts.

L. Liepa.

Tātad tas ir 2012. gada jūlijā apmēram...

L. Vegnere.

2012. gads. Jā, tika transportlīdzeklis noņemts 9. jūnijā. Transportlīdzeklis tika iegādāts 2012. gada janvārī.

L. Liepa.

Jā... sakiet, tātad... arī jautājums, kas mums arī, protams, ir jānoskaidro, lai saprastu to tiesisko statusu šajā situācijā... Jūs esat laulībā ar Ingu Vegneru kopš kāda laika. Kad jūs laulājāties?

L. Vegnere.

Četri gadi.

L. Liepa.

Tātad šobrīd ir četri gadi. Tas būs 2009. gads?

L. Vegnere.

2010. gads....

L. Liepa.

Tātad kopš 2010. gada. Sakiet, lūdzu, vai jums ir noslēgts laulības līgums ar laulāto?

L. Vegnere.

Nav.

L. Liepa.

Līguma nav. Sakiet, lūdzu, cik kopā transportlīdzekļu jums šobrīd pieder?

L. Vegnere.

Viens. Nu otrs ir tas, kas šobrīd ir tā kā konfiscēts...

L. Liepa.

Man ļoti jāatvainojas, bet, nākot šurp uz tiesu, es redzēju, ka jūs izkāpāt no auto. Tātad nav tā, ka jums nebūtu vairs nemaz auto.

L. Vegnere.

Nē, tā nav.

L. Liepa.

Tā nav. Ļoti labi. Vai varētu būt, ka jums reģistrēti vairāk kā viens... tagad faktiski divi transportlīdzekļi?

L. Vegnere.

Nē, man tagad ir tikai divi.

L. Liepa.

Tātad reģistrēti tikai divi. Kad jūs rakstījāt to pieteikumu Satversmes tiesai, jūs tur pievienojāt arī vairākus dokumentus, kas attiecas uz lietu, kura faktiski ir šī strīda pamatā, tātad jūsu vīra pārkāpums. No tiem mēs secinām, ka vīrs nav apstrīdējis to Ziemeļu rajona tiesas spriedumu par pārkāpuma sankciju...

L. Vegnere.

Nē. Pārkāpumu viņš atzina.

L. Liepa.

Jā. Jūs tikko norādījāt, ka sods joprojām nav samaksāts. Kāpēc tā?

L. Vegnere.

Nu, acīmredzot, nav tādu līdzekļu, kas piespiestu viņam šo sodu samaksāt.

L. Liepa.

Tātad nav tādu līdzekļu... Finansiālā nozīmē?

L. Vegnere.

Nē, no likumiskā viedokļa. Nav tādu līdzekļu, kas viņam piespiestu samaksāt šo te sodu.

L. Liepa.

Bet ja ir pieņemts šis te tiesas spriedums?

L. Vegnere.

Jā, nu tiesas spriedums ir pieņemts, bet nu... acīmredzot tiesas izpildītājs nav spējis šo summu piedzīt.

L. Liepa.

Tiesas izpildītājs jau rīkojas tikai tad, ja persona labprātīgi neizpilda tiesas lēmumu. Kāpēc jūsu vīrs nepilda labprātīgi šo lēmumu?

L. Vegnere.

Nu materiālais, finansiālais stāvoklis.

L. Liepa.

Jā... Nu, Civillikumā ir tāda norma, kas saka, ka katram par savu pārkāpumu ir, protams, jāatbild ar saviem atsevišķiem līdzekļiem. Taču 98. pants paredz, ka, ja laulībā esošam pārkāpējam ar līdzekļiem nepietiek, tad to sedz no kopējās mantas. Jūs zināt par šādu regulējumu?

L. Vegnere.

Jā.

L. Liepa.

Tātad pastāv risks, ka, ja izpildītājs ķertots pie šīs lietas izpildes, šos 800 latus naudas sodu iekasētu no jūsu kopējās mantas, kas ir jūsu ģimenes kopīpašums.

L. Vegnere.

Tas jau ir jebkurā gadījumā. Vai es būtu laulībā, vai tā būtu kāda cita trešā persona... jebkurā gadījumā man kā automašīnas īpašniekam būtu jāsedz šī te summa.

L. Liepa.

Jums būtu jāsedz tāpēc, ka tas jau ir Civillikumā paredzēts. Bet...

L. Vegnere.

Ne tāpēc, ka Civillikumā... tāpēc, ka Administratīvo pārkāpumu kodeksā tātad ir norāde, ka transportlīdzekli atdod atpakaļ tikai tad, kad ir samaksāts sods. Un tad man kā īpašniekam būtu jebkurā gadījumā šis sods jāsamaksā....

L. Liepa.

Tas būtu šajā gadījumā. Bet nu iedomāsimies, ka tas būtu par jebkuru citu administratīvo pārkāpumu.... tad faktiski jau pēc Civillikuma 98. panta jums jau tā vai tā ar laulāto kopējo mantu nāktos segt šo....

L. Vegnere.

Bet es vienkārši uzskatu, ka šis pārkāpums nebūtu jāskata Civillikuma kontekstā, jo transportlīdzeklis ir ne tikai... teiksim, ģimenes transportlīdzeklis, bet arī tiek patapināts man piederošā uzņēmuma vajadzībām. Un tiek dots arī darbiniekiem... Un ar to tajā dienā varēja pārvietoties jebkurš — gan mans civilvīrs, gan varēja pārvietoties kāds no darbiniekiem. Rezultāts būtu tieši tāds pats. Arī šobrīd man nebūtu transportlīdzekļa...

L. Liepa.

Sakiet... tātad jūs 9. jūnija rītā, kad jūs devāt to transportlīdzekli vīram... tas bija sestdienas rīts. Nu parasti jau sestdienās cilvēki nestrādā.

L. Vegnere.

Nu, jā... Mums ir uzņēmuma specifika tāda, ka mēs strādājam, jo mums ir būvniecība un vasarā mēs neskatāmies vai sestdiena, vai svētdiena.

L. Liepa.

Tātad faktiski tas bija darba vajadzībām?

L. Vegnere.

Jā, darba vajadzībām.

L. Liepa.

Un šo auto izmanto SIA "Univeik", kas ir...

L. Vegnere.

Jā, SIA "Univeik".

L. Liepa.

Un tā pieder jums personīgi?

L. Vegnere.

Jā, tā pieder man personīgi.

L. Liepa.

Un jūs arī esat šī uzņēmuma vadītāja.

L. Vegnere.

Jā, vadītāja.

L. Liepa.

Tad sanāk tā, ka jūs kā privātpašnieks uzņēmumā... un autoīpašnieks šo auto patapinat sev piederošam uzņēmumam?

L. Vegnere.

Jā, es patapinu, jā...

L. Liepa.

Saimnieciskās darbības veikšanai.

L. Vegnere.

Jā, vajadzībām...

L. Liepa.

Tas arī ir reģistrēts šādā kārtā?

L. Vegnere.

Tas nav jāreģistrē, ja izmanto mazāk kā piecpadsmit dienas... ja transportlīdzeklis tiek izmantots ne vairāk kā piecpadsmit dienas...

L. Liepa.

Jūs rakstījāt tiesai, ka jums ir nepieciešams šis auto bērna vešanai uz bērnudārzu un ārstiem.

L. Vegnere.

Jā, arī. Tāpēc, ka tajā brīdī mans transportlīdzeklis bija remontā un man nebija, ar ko pārvietoties. Jo es arī savus darbiniekus ar to transportlīdzekli... ja manas ģimenes auto ir bojāts, tad es izmantoju viņu un arī bērna vajadzībām...

L. Liepa.

Tātad tajā sestdienā tur bija vairāki cilvēki tajā mašīnā un jūs tā kā iedevāt...

L. Vegnere.

Nu konkrēti es to iedevu savam vīram.

L. Liepa.

Jā... Un kā ir ar vīra pieredzi autovadīšanā...? Kopš kura laika viņš vada auto? Kad viņam ir vadītāja tiesības izsniegtas?

G. Kūtris.

Vai jums ir kaut kāds plāns šajā lietā uzdot jautājumus par šīm privāta rakstura lietām...?

L. Liepa.

Viennozīmīgi.

Godātā tiesa! Satversmes likums paredz, ka, lai izskatītu normas atbilstību konstitūcijai un vispārējiem tiesību principiem, ir jānoskaidro, vai ir izmantoti visi tie tiesību aizsardzības līdzekļi, kādi ir paredzēti likumā. Un mēs pie tā nonākam... Man ļoti jāatvainojas, ka, iespējams, es ar šiem jautājumiem...

G. Kūtris.

Mēs vienkārši nevaram uztvert, kur ir saistība ar konkrētās apstrīdētās normas vērtēšanu. Jūs šobrīd runājat par automašīnas izmantošanu, kurš kurā brīdī vadīja...

L. Liepa.

Vistiešākā saistība, godātā tiesa, jo ir runa par to, ka persona, kurai pieder transportlīdzeklis, to ar konkrētu tiesisku nodevumu... tātad nodod noteiktu uzdevumu veikšanai citai personai. Un tam apakšā ir līgumiska saistība un...

G. Kūtris.

Turpiniet, lūdzu.

L. Liepa.

Liels paldies par atļauju turpināt.

Tātad faktiski jūs norādījāt, ka varēja pārvietoties jebkurš no darbiniekiem...

L. Vegnere.

Jā.

L. Liepa.

Vai jūs zinājāt par šiem darbiniekiem visu... Tātad, vai viņiem ir vadītāja apliecības visiem?

L. Vegnere.

Tas tad arī man būtu jānoskaidro. Pirms automašīnas došanas es noskaidroju divas lietas: vai nav alkoholiskā reibumā un vai ir autovadītāja apliecība. Un visiem šiem darbiniekiem ir autovadītāja apliecība.

L. Liepa.

Jā. Un jūsu laulātajam?

L. Vegnere.

Nu, vismaz četrus gadus... Tajā gadā, kad stājāties laulībā, viņš ieguva autovadītāja apliecību.

L. Liepa.

Paldies. Kā ir ar viņa braukšanas pieredzi un pārkāpumiem? Vai tādi ir reģistrēti?

L. Vegnere.

Nē, nu droši vien kaut kādi soda punkti ir... Bet man nav tik sīka informācija. Šis ir pirmais pārkāpums alkohola reibumā mūsu laulības laikā.

L. Liepa.

Paldies jums.

Tad par to nelaimīgo 9.jūniju. Cikos apmēram vīrs izbrauca no Priekuļiem?

L. Vegnere.

Septiņos no rīta.

L. Liepa.

Septiņos. Pēc policijas sniegtās informācijas, ko jūs esat iesniegusi šeit tiesā, tāpēc es arī par to jautāju, ir norādīts, ka jau pulksten trijos, tātad agrā pēcpusdienā, jūsu vīram bija 1,6 promiles alkohola reibums.

L. Vegnere.

Jā. Tā bija.

L. Liepa.

Kāpēc tās? Dienas vidū? Darba laikā?

L. Vegnere.

Nu, acīmredzot, viņš neatradās darba vietā tajā brīdī. Jo neviens netika... Tātad, izbraucot no Cēsīm, mums darba gaita noritēja Rīgā, Mežaparkā... un viņš neieradās darba vietā. Un es to nepārbaudīju, es to uzzināju tikai trijos dienā, jo es parasti nepārbaudu.

L. Liepa.

Jūs to uzzinājāt trijos. Bet jūs tiesai norādāt, ka jūs to uzzinājāt dienu vēlāk.

L. Vegnere.

Dienu vēlāk... Par ko tieši?

L. Liepa.

Par transportlīdzekļa aizturēšanu...

L. Vegnere.

Jā, to es uzzināju dienu vēlāk, kad viņš ieradās mājās otrā rītā.

L. Liepa.

Otrā rītā.

L. Vegnere.

Vienkārši man atsūtīja īsziņu, ka it kā ir aizturēts. Bet es par notikumiem un par visu to, kas notika, to es uzzināju otrā rītā, kad pārradās mājās.

L. Liepa.

Paldies.

Tātad 14. jūnijā notika tiesas process Ziemeļu rajona tiesā. Jūs zinājāt, ka 14. jūnijā būs šis tiesas process?

L. Vegnere.

Jā, zināju.

L. Liepa.

Jūs tomēr līdz šim tiešas procesam tiesā neiesniedzāt prasību par...

L. Vegnere.

Es iesniedzu prasību tiesā tieši tajā dienā pirms tiesas sēdes, bet nu tiesnesis man šo pieteikumu neņēma pretī norādot, ka tas ir jāiesniedz kancelejā.

L. Liepa.

Tātad jūs bijāt tajā tiesā?

L. Vegnere.

Tieši es biju tajā tiesā. Pusstundu, pirms sākās tiesas sēde... ar savu prasījumu tātad pieteikumu ar lūgumu piedalīties tiesas sēdē, bet man norādīja, ka es neesmu lietas dalībnieks un ka man tiesas sēdē nav jāpiedalās un visas pretenzijas ir jāiesniedz sekretariātā.

L. Liepa.

Jūsu laulātais... spriežot pēc sprieduma mēs neredzam, ka laulātais būtu norādījis, ka tiek prasīta tā mašīna jums atpakaļ. Tas neparādās spriedumā. Viņš prasīja to tiesā?

L. Vegnere.

Es nepiedalījos.

L. Liepa.

Jūs nepiedalījāties... Arī ne kā klausītājs?

L. Vegnere.

Nē.

L. Liepa.

Jā, ja lieta ir atklāta, tad... Paldies.

Sakiet lūdzu... Pēc tam, kad tika pieņemts tas lēmums, kurā arī norādīta tā tēze, ar kuru jūs neesat mierā, proti, tātad, ka automašīnu jūs varat saņemt pēc tam, kad vīrs ir samaksājis šo sodu. Jūs apspriedāt šo tiesas lēmumu, 14. jūnija tiesas lēmumu?

L. Vegnere.

Jā.

L. Liepa.

Un vai jūs nedomājāt, ka vajadzētu apstrīdēt, jo jūs acīmredzot uzreiz piekritāt vai bijāt viennozīmīgi tād ar šādu viedokli, ka īpašumu...

L. Vegnere.

Tiesas lēmumu es apstrīdēt nevaru, jo, kā jau es teicu, es neesmu lietas dalībnieks. Un tā kā tiesa norādīja, ka transportlīdzekli atdot atpakaļ nevar, pamatojoties uz esošajiem noteikumiem... un lietas būtībai jau arī viņš piekrita... Tāpēc arī lēmums netika apstrīdēts.

L. Liepa.

Sakiet, bet šī viena... tād lietas materiālos esošā lēmuma tēze... "pēc naudas soda izpildes atdot atpakaļ transportu tā īpašniekam"... vai tomēr jūsu vīram nevajadzēja to apstrīdēt? Kā jums šķiet?

L. Vegnere.

Nu... es domāju, ka nē, jo viņš nav transportlīdzekļa vadītājs un īpašnieks. Ja viņš nav transportlīdzekļa īpašnieks, līdz ar to šīs tiesības ir jāizmanto man kā īpašniekam.

L. Liepa.

Jūs iegūstat šo transportlīdzekli laulības laikā. Faktiski tas ir kopīpašums. Tādā daļēji tas arī ir...

L. Vegnere.

Es varētu arī pierādīt, ka es to ieguvu ar saviem līdzekļiem.

L. Liepa.

Tas jau nav reģistrēts kā jūsu atsevišķā manta.

L. Vegnere.

Nu nav reģistrēts.

L. Liepa.

Sakiet, lūdzu... Jūs tālāk rakstījāt... arī tiesā esat iesniegusi vairākus pieteikumus, kurus jūs adresējāt Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes priekšsēdētājam... pēc tam arī Nodrošinājuma valsts aģentūrai... un saņēmat atteikumu. Vai jūs esat iesniegusi sūdzību par šiem pieteikumiem iestādēm... policijai un aģentūrai?

L. Vegnere.

Nē, blakussūdzību nekādu es neiesniedzu. Es iesniedzu tāpat šos te pieteikumus, saņemot atbildi, ka Nodrošinājuma valsts aģentūra gaidīs šo te tiesas spriedumu, lai pieņemtu lēmumu, ko tad darīt ar šo te transportlīdzekli. Un par cik es saņēmu tāpat no aģentūras... no policijas iesnieguma, ka man ir jāgriežas Nodrošinājuma valsts aģentūrā, pēc tam es griezos Nodrošinājuma valsts aģentūrā, kura man norādīja, ka man ir jāgriežas Satversmes tiesā. Un pēc norādītā tad es arī griezos Satversmes tiesā.

L. Liepa.

Es neredzu, ka te būtu kaut kur norādes uz Satversmes tiesu, jo faktiski jūs varējāt to apstrīdēt... šo atteikumu. Jūs to neesat darījusi?

L. Vegnere.

Nē. To es nedarīju.

L. Liepa.

Nedarījāt.

Paldies. Godātā tiesa, šobrīd jautājumu nav.

G. Kūtris.

Paldies.

Vai tiesnešiem būtu jautājumi pieteikuma iesniedzējai?

Tiesnese Osipova.

S. Osipova.

Pirmais jautājums. Vai tajā brīdī, kad jūs septiņos no rīta, kā mēs to šobrīd esam konstatējuši, nodevāt mašīnu savam vīram, vai viņš bija alkohola reibumā?

L. Vegnere.

Nē. Viņš nebija.

S. Osipova.

Tāpat jūs nodevāt mašīnu personai, kas atradās...

L. Vegnere.

Nē, es nodevu personai, kura nebija lietojusi alkoholu.

S. Osipova.

Kāpēc jūs izvēlējāties nesamaksāt vadītājam uzlikto naudas sodu viņa vietā un pēc tam risināt savas tiesiskās attiecības savstarpēji civiltiesiskā kārtībā, kā reizēm automašīnu īpašnieki dara?

L. Vegnere.

Es uzskatu, ka uzliktais sods man kā transportlīdzekļa īpašniekam nav jāmaksā, jo es šo te jautājumu skatījos arī kontekstā ar to, ka, par cik transportlīdzeklis tika patapināts uzņēmuma vajadzībām, šajā gadījumā šoreiz tas ir mans vīrs, bet tikpat labi tā varēja būt arī cita trešā persona... Un līdz ar to es uzskatu, ka man šis sods nebūtu jāmaksā. Ne no abiem gadījumiem. Vai tas būtu mans vīrs, vai kāda persona... Katrai personai savs sods ir jāmaksā pašai.

S. Osipova.

Kāds pēc jūsu ieskats ir apstrīdētās normas leģitīmais mērķis?

L. Vegnere.

Kā jau norādīts pievienotajos dokumentos, tad leģitīmais mērķis ir aizstāvēt sabiedrības intereses un panākt, ka sods tiek samaksāts ātrāk tādā veidā, ka transportlīdzeklis tiek turēts Nodrošinājuma valsts aģentūrā. Bet es uzskatu, ka sabiedrības labums ir tikai līdz tam brīdim, kad transportlīdzeklis tiek tajā brīdī tā kā izņemts un nogādāts Nodrošinājuma valsts aģentūrā. Bet no brīža, kad šī mašīna jau atrodas Nodrošinājuma valsts aģentūrā, es neredzu, kāds no tā ir sabiedrības mērķis, jo vēl joprojām sods nav samaksāts un ir tikai izdevumi man kā īpašniekam.

S. Osipova.

Jūsu gadījumā Saeimas atbildes rakstā ir uzsvērts par laulāto kopīpašumu. Sakiet, lūdzu, vai, jūsuprāt, norma attiecas uz laulātajiem vai personām, kas dzīvo kopējos labumos, vai tomēr... Kas ir normas adresāts?

L. Vegnere.

Nu es domāju, ka šajā gadījumā pēc Civillikuma tā kā nebūtu tādā kontekstā jāskatās... jo administratīvais process ir vērsts uz sabiedrības interesēm, uz īpašumtiesību aizsardzību... tā kā te būtu jāskatās...

S. Osipova.

Apstrīdētās normas adresāti ir laulātie?

L. Vegnere.

Nē.

S. Osipova.

Kas, jūsuprāt, ir apstrīdētās normas adresāti?

L. Vegnere.

Citas trešās personas.

G. Kūtris.

Vai tiesnešiem būtu vēl jautājumi? Pagaidām tiesai vairāk jautājumu nav. Paldies.

L. Liepa.

Vai es drīkstu vēl vienu specifisku jautājumu uzdot?

Liels paldies.

Mēs atsaucamies uz jūsu 14. jūnija pieteikumu tiesai, ko jūs arī pieminējāt. Tajā jūs ļoti pareizi norādāt uz Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008. gada 12. decembra spriedumu lietā SK 794/2008. Šajā spriedumā, ko jūs taisnīgi mūsaprāt norādījāt tiesai, ka pamatojoties uz to jums ir tiesības prasīt sava īpašuma atdošanu neatkarīgi no soda samaksas, ko pārkāpējam būtu jāsamaksā, ir tieši norādīts, ka jūs varat vērsties tiesā un prasīt šo transportlīdzekļa atdošanu jums kā īpašniekam. Tātad faktiski tajā ir dota instrukcija. Jūs neesat sekojusi šim spriedumam...

L. Vegnere.

Nē, nu es sekoju šim spriedumam, jo, kā jau es teicu, pirmās instances tiesa pieņēma lēmumu, kurā es neesmu kā lietas dalībnieks. Un, ja es neesmu kā lietas dalībnieks, līdz ar to man jau nav iespēju šo te lēmumu pārsūdzēt. To var darīt tikai pats pārkāpējs.

L. Liepa.

Šajā spriedumā ir tieši norādīts, ka jūs varat neatkarīgi no tā, vai jūs esat vai neesat procesa dalībnieks, prasīt sava īpašuma atdošanu.

L. Vegnere.

Nu, pamatojoties uz tiesas atbildi man, kurā tika norādīts, ka šāda iespēja man nepastāv un arī rajona tiesa man nenorādīja tālākās darbības, pēc kurām es varētu tālāk vērsties, teiksim, apgabaltiesā... man netika dotas šādas te norādes.

L. Liepa.

Skaidrs.

Paldies, godātā tiesa.

G. Kūtris.

Turpinām uz klausīt lietas dalībniekus.

Vārds Saeimas pārstāvim par lietas faktisko apstākļu analīzi un juridisko pamatojumu.

Un, protams, arī jums saskaņā ar likumu ir atvēlētas trīsdesmit minūtes šai runai. Lūdzu!

L. Liepa.

Paldies, godātā tiesa, par iespēju papildus rakstveidā sniegtajiem Saeimas paskaidrojumiem paust arī mutvārdu viedokli.

Neatkārtojot to, kas ir norādīts rakstveida paskaidrojumos, es vēlētos norādīt uz trim pamatpunktiem.

Pirmkārt, par apstrīdēto normu, tās ģenēzi.

Otrkārt, par šīs lietas izskatīšanas specifiskajiem apstākļiem, proti, tātad sūdzības izskatīšanas pamatu un robežām.

Un treškārt, noslēgumā tātad par argumentāciju pēc būtības attiecībā uz cilvēka tiesību ierobežojumu, saskaņā ar Satversmes tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas akceptēto testu, trīspakāpju testu.

Godātā tiesa! Godātie klātesošie!

2004. gadā Latvijā ceļu satiksmes negadījumos kopā bija cietuši 5081 cilvēks. Ievainoto skaits bija 6416 un 2004. gadā bojā gāja 516 cilvēku uz ceļiem. Šie un vēl citi satraucošie dati par alkohola lietošanu transportlīdzekļu vadītājiem noveda pie nepieciešamības būtiski pārskatīt spēkā esošo tiesisko regulējumu attiecībā uz ceļa satiksmes dalībniekiem un to atbildību par izraisītajiem ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem.

Tāpēc Satiksmes ministrija, kā arī vairāki deputāti ierosināja pieteikumu grozīt Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa vairākas normas, tajā skaitā 257. pantu. Norma, kāda tā ir spēkā šodien un kuru ir arī apstrīdējusi pieteicēja, Saeima tās šībrīža redakcijā pieņēma 2005. gada 15. septembrī. Likums stājās spēkā šī paša 2005. gada 14. oktobrī.

Vērtējot normas pieņemšanas vēsturisko kontekstu, kā arī diskusijas, kas ir saistītas ar šo normu, lietas materiālos ir materiāli, kuri ir pierādījumi tam, ka sākotnēji ierosinātajī pieteicēji vēlējās šo normu padarīt gauži krasu. Tie vēlējās iekļaut normā autotransportlīdzekļu konfiskācijas sankciju, kuru piemērotu attiecībā uz īpašnieku, neatkarīgi no tā, vai pārkāpējs ir īpašnieks, vai pārkāpējs ir no īpašnieka neatkarīga persona. Šī norma līdz pat otrajam lasījumam, tās projekts ietvēra konfiskācijas priekšlikumu, kas nav nekas neparasts, jo ir vairākas attīstītas valstis, kurās konfiskācija tiek paredzēta par virkni pārkāpumiem, ne tikai krimināltiesiskajiem un ne tikai tādiem, kurus veic pārkāpējs, tātad nodalot īpašnieku no pārkāpēja. Tāda prakse pasaulē ir.

Tomēr šodien spēkā esošā norma tika pieņemta maigākā redakcijā, jo pēc deputāta Segliņa priekšlikuma Saeimas vairākums atteicās no idejas par konfiskācijas sankciju un pēc ļoti plašām debatēm, kuras tātad arī ir atspoguļotas dokumentos, kas ir lietas materiālos, tika pieņemti grozījumi Administratīvo pārkāpumu kodeksa 257. pantā, paredzot noraidīt šo konfiskācijas ideju un atstājot spēkā tātad noteiktos gadījumos aizturēt automašīnu līdz piemērotā naudas soda izpildei.

Attiecībā uz šo normu mēs varam redzēt, ka mūsu specifiskais gadījums, ar kuru godātā pieteicēja ir vērsusies Satversmes tiesā, ir nevis šīs normas pamatgadījums, nevis pamatsituācija, kuru adresē tiesību norma, bet izņēmuma gadījums. Tātad šajā situācijā tiesību norma attiecas nevis uz pārkāpēju, kas ir auto īpašnieks, bet norma attiecas uz pārkāpēju un īpašnieku, kas ir divas dažādas personas. Un tātad mums būtu jānovērtē... tātad šajā konkrētajā lietā... mēs arī procesuālās ekonomijas ietvaros nerunāsim par pārējiem gadījumiem, bet runāsim tikai par tām situācijām, kurās, pirmkārt, tātad pārkāpējs, kas ir aizturēts... kur autovadītājs ir aizturēts tādēļ, ka pārkāpējam ir stiprs alkohola reibums virs 1,5 promilēm, tātad tā jau ir kvalificēta panta daļa, 4. daļa 149. ar indeksu 15 pantam APK, un tiek vadīts auto, kurš šī pārkāpēja rokās ir nonācis tātad divu situāciju rezultātā. Ir tikai divas iespējamās situācijas, kur īpašnieks un pārkāpējs tātad, sodīta persona, ir dažādas. Pirmais ir delikta gadījums, kurā tātad auto ir prettiesiski izgājis no īpašnieka valdījuma un otrs ir līgumisks gadījums, kurā tātad šī lieta, kustamā lieta, autotransporta līdzeklis ir līgumiskā kārtā nonākusi no īpašnieka pie turētāja. Tas ir, pie personas, kura atzīst par īpašnieku citu personu, bet pati rīkojas un tai vajadzētu rīkoties kā īpašniekam, saskaņā ar lietu tiesību pamatprincipiem.

Līdz ar to mēs gribētu tātad novērtēt šīs situācijas to izvērsumā. Tātad, protams, ka Satversmes tiesa testē šo normu jautājumā uz šo īpašo izņēmuma gadījumu, vai un kāpēc būtu jāatbild autotransporta īpašniekam, ja pārkāpējs ir cita persona.

Tātad, pirmkārt, mēs vēlētos... un atsaucoties arī uz jau uzdotajiem jautājumiem un atbildot uz tiesas precizējošu jautājumu, kāds sakars lietas faktiskajiem apstākļiem ir ar šo konkrēto pārkāpumu... Mēs vēlētos norādīt, ka konkrētajā situācijā autotransporta īpašniekam bija plašas rīcības iespējas un tas faktiski jebkurā gadījumā, kurā īpašnieks un pārkāpējs ir atšķirīgas personas, ir likumā paredzēts.... Tātad, ka autotransportlīdzekļa īpašniekam ir plašas tiesiskas iespējas, ko paredz tiesiskais, procesuālais tiesiskais regulējums, ne tikai Administratīvo pārkāpumu kodeksa ietvaros, atprasīt savu lietu, savu transportlīdzekli, neatkarīgi no tā, vai sodītā persona samaksā sodu vai nesamaksā sodu.

Sūdzībā, ko pieteicēja ir iesniegusi, ir nepamatoti norādīts, ka automašīnas īpašnieks nevar aizstāvēt savas tiesības taisnīgā tiesā, jo, pirmkārt, tas neatbilst tai faktiskajai situācijai. Pati pieteicēja arī norādījusi vienu no būtiskiem argumentiem, kurš, patiesību sakot, pierāda pretējo, proti, es atsaucos atkal uz Administratīvā Senāta spriedumu 2008. gadā lietā 794/2008, un tāpat es vēlētos atsaukties arī uz ļoti plašu tiesu praksi Latvijā, kas parāda pretējo. Un proti. Tātad šajā situācijā mēs redzam, ka jau Satversmes 92. pants, kā to ir norādījusi godātā Satversmes tiesa lietā 2001–07–0103 norāda, ka tiesības aizsargāt savas tiesības un likumiskās intereses ir garantētas ar Satversmes 92. pantu. Tāpat arī Satversmes tiesas lietā 2010–60–01 Satversmes

tiesa atzina, ka persona var apstrīdēt un pārsūdzēt lēmumu, ja vien šādas tiesības jeb tiesību normas nav liegtas. Tātad faktiski zināmā mērā izceļot no konkrētā procesuālā terminoloģiskā konteksta konkrēto dzīves gadījumu un norādot: ja kādas tiesības ir ierobežotas vai liegtas, tad tās var apstrīdēt taisnīgā tiesā. Tāda ir Administratīvā Senāta, kā arī godātās Satversmes tiesas izpratne par Satversmes 92. panta piemērošanu.

Saeimas ieskatā nepastāv... šajā situācijā apstrīdētās normas kontekstā nepastāv tādu aizliegumu, nav tādas tiesību normas, kas aizliegtu personai, kuras transportlīdzeklis ir izņemts, aizliegt apstrīdēt tādu iestādes rīcību un aizliegt lūgt izņemto transportlīdzekli atgriezt īpašniekam neatkarīgi no naudas soda samaksas.

Gatavojoties šai lietai, mēs esam pārskatījuši Latvijas tiesu praksi un esam atklājuši, ka Latvijā ir vairāk kā četrdesmit spriedumu vai lēmumu, kopumā tiesu nolēmumu, kuros tiesa ir atzinusi, ka īpašniekam ir atjaunojams transportlīdzekļa valdījums, tātad ir atdevusi transportlīdzekli neatkarīgi no soda nomaksas. Mēs varam minēt tikai tādus interesantākos ilustratīvos piemērus, kuri parāda, ka Latvijas tiesas piemēro apstrīdēto... neskatoties uz apstrīdētās tiesību normas paredzēto vārdisko noteikumu, piemēro saprātīgu normas piemērošanas principu un vadoties no Satversmes tiesas judikatūras, kā arī balstoties uz Senāta norādīto modeli, vēršas autoīpašnieks vai arī pārkāpējs, kuram faktiski kā pilnvarniekam, kurš un kā lietas turētājs ir atbildīgs par nodotās lietas statusu un tā atdošanu atpakaļ lietas īpašniekam, vēršas attiecīgajā rajona tiesā, kurā vērtē administratīvā pārkāpuma lietu. Tātad, jau administratīvā pārkāpuma lietas izvērtēšanas ietvaros tiek ne tikai vērtēts pārkāpums, tātad soda bardzība, mūsu gadījumā sankcijas ietvaros no 800 līdz 1000 latiem vai no 10 līdz 15 dienām, bet arī vērtē automašīnas īpašnieka tiesības un jautājumu, vai atgriezt vai neatgriezt auto transportlīdzekļa īpašniekam.

Tā, piemēram, 2012. gada 18. aprīlī Zemgales priekšpilsētas tiesa pieņēma lēmumu, kurā tika atdota automašīna automašīnas īpašniekam, kurš to bija iznomājis pārkāpējam, konstatējot, ka automašīnas īpašnieks nekādā veidā nav saistīts... tātad nav ne veicinājis, ne zinājis par šo konkrēto pārkāpumu... Administratīvo pārkāpumu kodeksa paredzēto pārkāpumu.

Alūksnes rajona tiesa savukārt 2010. gada 8. septembrī vērtēja lietu, kurā pārkāpējs bija taksometra šoferis, un vērtējot taksometra pārvadījumu uzņēmumu prasību atdot auto juridiskajai personai, uzņēmumam, tiesa noraidīja šo transportlīdzekļa īpašnieku prasību konstatējot, ka transportlīdzekļa īpašnieks nav bijis pietiekami rūpīgs, novērtējot sava darbinieka atbildību. Tātad šajā gadījumā mēs ļoti labi redzam, ka vispārējās tiesas kvalitatīvi un atbildīgi veic procesa likumos paredzēto pienākumu novērtēt, vai īpašniekam ir atgriežams transportlīdzeklis, vai arī īpašniekam tomēr transportlīdzeklis nav atgriežams, vai ir konfiscējams.

Faktiski tātad ar šiem diviem piemēriem es pasvītrotu, godātā tiesa, ar jau atsevišķu vienu atslēgas meklēšanas vārdu mēs esam atraduši vairāk kā 40 šādus tiesas prakses paraugus. Mēs neesam veikuši un arī laiks tam nebija dots pietiekami ilgs, pilnīgu tiesu prakses analīzi, taču mēs varam ar pārliecību norādīt, ka automašīnas īpašniekam, kurš nav pārkāpējs, ir pietiekami vispārējie līdzekļi, ar kuriem tas var nodrošināt sava īpašuma atgriešanu gadījumā, kurā ir piemērots Administratīvo pārkāpumu kodeksa 275. pants.

Un šie gadījumi tātad, ja godātā tiesa un mūsu godātais oponents jautātu: bet ko tad vajadzēja darīt, kā tad šajā lietā bija jārikojas? — šie gadījumi ir ārkārtīgi vienkārši un tie ir precīzi paredzēti tiesību normās.

Pirmkārt, jau minētā tiesu prakse parāda, ka īpašniekam vai arī... un šeit mēs gribētu to uzsvērt, patiesību sakot, jau tai personai, kura rīkojas ar auto, tātad tas turētājs lietu tiesiskajā terminoloģijā, vai arī civiltiesiski skatoties, pilnvarnieks, ir... tam ir pienākums pret lietas īpašnieku rūpēties, lai šī lieta tiktu tam atdota atpakaļ neskarta un pēc iespējas mazākiem... pēc iespējas mazāku tiesību apgrūtinājumu īpašniekam. Un arī tiesu praksē mēs redzam, ka galvenokārt tie ir tieši šie pilnvarnieki, šie pārkāpēji, kuri lūdz tiesu, norādot, ka, jā, tie atzīst savu pārkāpumu, bet tie lūdz atdot auto atpakaļ īpašniekam. Proti, administratīvā pārkāpuma lietvedības ietvaros šāds lūgums tiesā ir izskatāms un mēs norādām, ka šis procesuālais līdzeklis noteikti bija jāizmanto konkrētajā gadījumā.

No lietas materiāliem mēs redzam, ka pieteikums... tātad pārkāpums notika 9. jūnijā, sestdienā. Pārkāpuma lieta tika izskatīta operatīvā laikā, 14. jūnijā. Tas nozīmē, ka ja pieteicēja jau 9. jūnijā no sava laulātā uzzināja, ka ir noticis šāds pārkāpums, tad faktiski viņai tūlīt pat jau vajadzēja novērtēt šo tiesisko situāciju un laiks tam bija pietiekams, lai vērstos tiesā savlaicīgi. Jo, kā tas ir redzams no lietas materiāliem, tiesnesis, atbildot uz šo pieteikumu, pietiekami skaidri norāda, ka pieteikums ir iesniegts novēloti un skaidrs, ka novēloti iesniegts pieteikums tiesā nav izskatāms. Kaut arī pēc būtības mēs varam secināt, ka šajā gadījumā lielā mērā tā problēma, kas ir novedusi pieteicēju līdz Satversmes tiesas prasībai būtu bijusi novēršama, tātad, ja laulātais būtu pienācīgi izpildījis to pienākumu, kas tam kā laulātam un, es gribētu vēlreiz arī uzsvērt, kā kopīpašniekam, kas ir šī auto transportlīdzekļa domājamās daļas īpašnieks, jo šis auto transportlīdzeklis ir kopīpašums kā laulāto mantas sastāvdaļa, kas tam kā kopīpašniekam bija jādara. Tātad prasība tā nodošanai atpakaļ Lienei Vegnerai.

Godātā tiesa! Tātad, ja mums prasītu, vai tātad pēc tam, kad ir šāda negatīva sankcija vai pat šāds negatīvs rezultāts iestājies un Lienei Vegnerai nav bijis iespēju šo transportlīdzekli atgūt administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros, vai tā būtu varējusi vēl ko darīt, pirms vērsties Satversmes tiesā? Un atbilde ir pozitīva. Proti, vēl aizvien un to norāda jau manis divreiz pieminētais Administratīvā Senāta spriedums un arī

tiesu prakse, kas ir pēc 2012. gada, vēl aizvien tād pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 2. pantu, kā arī 184. pantu, pieteicēja būtu varējusi vērsties rajona tiesā ar lūgumu tād atjaunot viņai valdījumu uz šo transportlīdzekli, tas ir, izsniegt transportlīdzekli neatkarīgi no soda nomaksas. Mēs esam iepazinušies ar tiesu praksi un esam atraduši arī šādu situāciju, kurā, ja rajona tiesa administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros ir konstatējusi, ka transportlīdzeklis tād būtu paturams un nav izsniedzams īpašniekam līdz soda samaksai, tad apstrīdot jautājumu, tas ir bijis viena cita kustamā īpašuma lietā, ir ierosināta jauna lieta, kuras uzdevums ir tieši novērtēt šādu situāciju. Un līdz ar to mēs gribētu sacīt, ka faktiski sūdzības iesniedzējam bija iespējas izmantot vēl tiesiskos līdzekļus, pirms vērsties Satversmes tiesā un bija tiesības panākt sava transportlīdzekļa atgūšanu. Tādā tiesu prakse to parāda, ka gan Administratīvo pārkāpumu procesa ietvaros, gan arī pēc Administratīvo pārkāpumu procesa beigšanās, jau tād šajā gadījumā pieteicēja neizmantoja iespēju arī pārsūdzēt rajona tiesas lēmumu šajā daļā, jo tas, protams, ir iespējams, pieteicēja varēja arī, pamatojoties uz Administratīvo pārkāpumu likumu un ņemot vērā Senāta, kā arī godātās Satversmes tiesas atziņas līdzšinējās lietās vērsties un prasīt auto transportlīdzekļa izdošanu.

Līdz ar to, godātā tiesa, mēs redzam, ka, ja mēs vērtētu šo pieteikumu pēc Satversmes tiesas likuma 19.2. panta otrās daļas, proti, sūdzību var izmantot tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt minētās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, tad faktiski mums nākas secināt, ka pieteikuma iesniedzēja nav izmantojusi šīs tiesības nedz Administratīvo pārkāpumu procesa ietvaros, nedz arī pēc tam. Un līdz ar to, protams, mēs redzam tiesai viennozīmīgas iespējas tād šo lietu skatīt pēc būtības.

Tomēr jautājums, kas ir izvirzīts šeit, ir nozīmīgs un tiesu lietas izskatīšanai ir pieņēmusi, līdz ar to, protams, mūsu argumentācija, kas attiecas uz lietas izskatīšanu pēc būtības, ir jāņem vērā, un es tikai pavisam ātri vēlētos vēlreiz to uzsvērt attiecībā uz tiesību ierobežojumu... iespējamo tiesību ierobežojumu, kā to apgalvo pieteicēja... Tādā, mums ir trīsdaļīga pārbaude. Pirmajā daļā... tād iespējamais tiesību ierobežojums ir noteikts ar pienācīgā kārtā pieņemtu likumu. Par to mēs piekrītam tiesībsarga viedoklī paustajam atzinumam, ka par to strīdu nav un mēs neredzam arī kādu tēzi, kas būtu apstrīdējusi šīs normas pieņemšanas likumību pieteicējas pieteikumā.

Attiecībā uz leģitīmo mērķi... Zināmā daļā es piekrītu... es atvainojos, mēs viennozīmīgi piekrītam tam, ko ir norādījusi jau pieteicēja savā rakstveida pieteikumā, ka leģitīmais mērķis normā ir viennozīmīgi nodrošināt cilvēku drošību un veselību un dzīvības aizsardzību, tād, protams, Saeima tam piekrīt, jo šis plašākais mērķis ir nodrošināt to, ka uz ceļiem upuru skaits samazinās, jo atbildības ieviešana un tād šim te transportlīdzekļu īpašnieka papildus rūpības pienākums, ko tam nākas tād ciest

vai ko tam nākas nest uz saviem pleciem kā paaugstinātas bīstamības avota īpašniekam, ir iemesls, kāpēc tātad šī norma ir pieņemta.

Par leģitīmo mērķi runājam. Mēs, protams, izdalām pirmo, kas ir soda neizbēgamība, kā tas bija norādīts jau ievaddaļā mutiskajos paskaidrojumos. Šī norma pamatā ir adresēta situācijai, kurā īpašnieks un pārkāpējs ir viena persona. Taču viennozīmīgi šīs normas leģitīmais mērķis ir attiecībā tātad uz citiem normas aizskartajiem subjektiem, proti, uz gadījumiem, kuros īpašnieks nav pārkāpējs, tātad šajā gadījumā normas mērķis ir nodrošināt, ka paaugstinātas bīstamības avota īpašniekam ir papildus rūpības pienākums izvērtēt, kam šis transporta līdzeklis tiek nodots vadīšanai. Un šajā gadījumā, protams, ir labi, ja tiek pārbaudīts, vai personai ir vadītāja apliecība. Ir labi, ja tiek vērtēts, vai šī persona, kura šobrīd, kad auto transportlīdzekļu vadīšanas tiesības tiek dotas... es atvainojos, lietošanas tiesības tiek nodotas citai personai, vai šī persona ir vai nav alkohola reibumā, bet tikpat nozīmīgi ir saprast, vai pastāv riski, ka persona, kam transportlīdzeklis tiek nodots, varētu būt tātad šāda pārkāpuma izdarītājs. Un šādu, protams, paaugstinātu bīstamības avota īpašnieka papildus atbildību jeb papildus rūpību jau faktiski definē Civillikums, radot šo institūtu, tātad tas ir institūts, kas ir spēkā Latvijā jau kopš Civillikuma pieņemšanas un zināmā mērā tātad tā pamatojums joprojām esošajā tiesu praksē arī tiek uzsvērts.

Godātā Satversmes tiesa jau šajā gadā, tā saucamajā fotoradaru lietā bija norādījusi, ka transportlīdzeklis ir uzskatāms pa paaugstinātas bīstamības avotu un tā īpašniekam valsts var noteikt sevišķus pienākumus. Tātad tas nozīmē, ka joprojām vēsturiski noteiktā Civillikuma 2347. panta otrās daļas tātad šī te norma ir apstiprināta ne tikai ar doktrīnu, ar komentāriem, bet arī ar Satversmes tiesas nesenu spriedumu.

Un jau atbildes rakstā mēs esam šo tēzi izvēršuši sīkāk. Līdz ar to arī laika trūkuma dēļ es negribētu pie tā pakavēties.

Kas ir zīmīgi, ka runājot par paaugstinātas bīstamības avotu, proti, auto kā paaugstinātas bīstamības avotu arī citās Latvijas tiesību normās ir paredzēti šādi īpaši noteikumi. Savulaik, tagad tā norma vairs nav spēkā, bet savulaik ļoti zīmīga bija tēze, kas bija iekļauta Ministru kabineta noteikumos Nr. 153, kas bija pieņemti 4. jūlijā 1997. gadā, proti, nododot transportlīdzekli citas personas turējumā, īpašniekam ar turētāju jāvienojas par turētāja atbildības apmēru, par transportlīdzekļa tehnisko stāvokli un ekspluatāciju. Un tātad protams, ka zināmā mērā tā bija tāda formāla un ierobežojoša norma, kura vairs nav spēkā. Tad šī norma ļoti skaidri parāda, ka īpašniekam ar turētāju... vai tam, kuram viņš nodod šo transportlīdzekli, ir jāvienojas par to, kādā veidā šis transportlīdzeklis būs lietojams. Un, kā Saeima jau ir norādījusi arī savā atbildes rakstā, pamatojoties uz Ceļa satiksmes likuma 20. pantu, kas uzliek par aizliegumu nodot transportlīdzekli personai, kura ir apreibinošu vielu ietekmē, tas nozīmē, ka paaugstinātas bīstamības avoti transportlīdzekļu īpašniekam ir

paaugstinātas papildus rūpības pienākums izvērtēt, kam šis transportlīdzeklis tiek nodots.

Mēs kategoriski iebilstam pret tēzi, kura ir parādījusies... manuprāt, tā ne īpaši precīzi formulēja šo lietu pieteicējs pieteikumā un arī tiesībsarga atzinumā, ka te it kā būtu runa par šo normu, kas tā kā sodītu vai paredzētu administratīvu atbildību arī transporta līdzekļu īpašniekiem. Tas tā noteikti nav. Mēs pret to noteikti iebilstam un norādām, ka ir jānošķir administratīvais sods vai administratīvā atbildība par pārkāpumu, kas viennozīmīgi būs vadītājam, un savukārt transportlīdzekļa īpašnieka atbildība, civiltiesiskā atbildība, kas izriet no paaugstinātas bīstamības avota specifiskā rakstura. Līdz ar to varam runāt par likumdevēja izceltu papildus rūpības pienākumu lemjot, kam šo transportlīdzekli nodot un kādos apstākļos, kādam mērķim, kāpēc to nodot, ja vispār nodot.

Tātad, ievērojot iepriekšminēto, Saeima atkārtoti vēlētos norādīt, ka tiesību normas leģitīmais mērķis ir citu personu tiesību aizsardzība, kas ir noteikta apstākļos, kuros ceļu satiksmē atrodas paaugstinātas bīstamības avots, tātad faktiski, kas paaugstināti apdraud citu personu veselību un dzīvību.

Un tātad kā trešais pārbaudes elements, tātad jautājums par šī ierobežojuma samērīgumu mums ir jānovērtē, vai konkrētais līdzeklis ir piemērots dotā mērķa sasniegšanai.

Saeimasprāt, nav šaubu, ka apstrīdētā tiesību norma savu mērķi sasniedz un šis līdzeklis ir piemērots mērķa sasniegšanai, ko ir savos rakstveida paskaidrojumos apstiprinājuši arī citi šī procesa dalībnieki.

Mazliet jāpakavējas pie otrā jautājuma samērīguma analīzē, vai nav citi mazāk ierobežojoši... tiesības mazāk ierobežojoši līdzekļi.

Pirms es to daru, godātā tiesa, es redzu, ka mans laiks tuvojas beigām un es vēlētos lūgt papildus pavisam nelielu laika sprīdi — 10 minūtes vairāk, lai pabeigtu izklāstu par samērīguma testu.

G. Kūtris.

Nu, mēģiniet.

L. Liepa.

Liels paldies, godātā tiesa! Es centīšos... nevis centīšos, bet man tas būs jādara, man nav citas izvēles.

Godātā tiesa! Tiesībsargs jau ir norādījis savā rakstveida paskaidrojumā, ka faktiski pastāv arī citi mazāk ierobežojoši līdzekļi, kas ierobežotu īpašnieku tiesības. Taču, pirms mēs pārejam pie šo tiesībsarga minēto trīs iespējamo līdzekļu izvērtēšanas, pirmkārt, es vēlētos uzsvērt, ka šajā gadījumā regulējums skar tādu tiesību jomu, kurā likumdevējam viennozīmīgi ir jāatstāj plaša rīcības brīvība. Runa ir

par sabiedrības drošību, tāpēc šeit mēs nedrīkstam, likumdevējs, saražot un attiecībā uz soda politiku, soda piedziņas politiku un drošības jautājumiem attiecībā uz ceļu satiksmi mums vajadzētu atstāt likumdevējam iespējami plaši rīcības brīvību. Tātad mans mandāts no Saeimas ir lūgt Satversmes tiesu, ja kādi ierobežojumi arī tiek vērtēti, tad tiem ir jābūt ārkārtīgi precīziem un atstāt Saeimai pēc iespējas plašāku likumdevēja rīcības brīvību.

Satversmes tiesa savā līdzšinējā tiesu praksē ir atzinusi, ka saudzējošāks līdzeklis ir nevis jebkurš līdzeklis, bet tikai tāds, ar kuru var sasniegt mērķi vismaz tikpat efektīvi, kā konkrēto apstrīdēto tiesību normu. Mēs vērtējam, ka tiesībsarga piedāvātie līdzekļi nav efektīvāki. Pirmkārt, tādēļ, ka visi šie instrumenti, kurus trīs tiesībsargs arī nosaucis savā paskaidrojumā tiesai, ir jau tiesību normās bijuši iekļauti un kā saistoši ir bijuši paredzēti jau pirms 2005. gada. Tātad šie instrumenti ir bijuši, tomēr tie nav bijuši efektīvi, tie nav novērsuši augsto letālo iznākumu un augsto cietušo skaitu uz ceļiem Latvijā. Tātad tie nav bijuši efektīgi leģitīmā mērķa sasniegšanai.

Attiecībā uz iespēju reģistrēt auto atsavināšanas aizliegumu. Mēs uzskatām, ka šāds līdzeklis noteikti nav piemērots leģitīmā mērķa sasniegšanai, jo faktiski jautājums, vai persona drīkst vai nedrīkst atsavināt savu transportlīdzekli, nekādā veidā nenodrošinās ne sodu izpildi, nedz paaugstinās īpašnieka papildus rūpību attiecībā pret to, kam šis transporta līdzeklis var tik nodots. Jo galu galā ir iespējams arī šo transporta līdzekli nodot lietošanā. Un atkal nodot lietošanā kādai bezatbildīgai personai.

Attiecībā uz transportlīdzekļa pārreģistrācijas ierobežojumu, proti, tehniskā apskate tātad, kas Latvijā ir noteikta 12 kalendāro mēnešu ietvarā... Iedomāsimies hipotētisku situāciju, kurā transportlīdzeklis — tas Audi 90, 1985. gada ražojums, kas bija šai lietā izmantots, — tā tehniskā apskate beigtos, piemēram, 9. jūlijā. Tas nozīmē, ka faktiski tieši tāpat arī būtu tās pašas sekas, kas ir iestājušās šajā gadījumā, būtu notikušas arī attiecībā uz transportlīdzekļa... to nedrīkstētu izmantot ceļu satiksmē, tā lietošana viennozīmīgi būtu ierobežota.

Mēs uzskatām tātad, ka apstrīdēto normu izvēlētais līdzeklis leģitīmā mērķa sasniegšanai nevar tikt aizstāts ne ar vienu citu, tajā skaitā ar tiem, kurus ir piedāvājis Tiesībsargs. Un citi līdzekļi, kā arī mēs redzam no Saeimas komisijas apspriestajiem šiem grozījumiem, nav bijuši pieminēti.

Un visbeidzot tātad, vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks nekā personas tiesību ierobežojums. Jau norādīts mūsu rakstveida paskaidrojumā, ka tātad šajā situācijā viennozīmīgi kopējais sabiedrības labums, ieviešot šo ierobežojošo normu, ir lielāks nekā personas tiesību ierobežojums. To ļoti labi pierāda statistika.

Godātā tiesa! 2005. gada noslēgumā, tātad šī norma ir pieņemta gada vidū, jau ir daudz mazāk bojāgājušo. Tātad, ja 2004. gadā bija 516, tad 2005. gadā — tikai 442.

Šobrīd, 2012. gadā kopumā, vairs tikai 177. Tāpat arī ievainoto un cietušo skaits ir būtiski samazinājies. Tātad skaidrs, mēs nenoliedzam, ir pasākumu komplekss un godātie kolēģi, kas pārstāv atbildīgās nozares ministrijas, varēs par tiem arī izstāstīt. Taču viennozīmīgi šis solis, kurš uzliek paaugstinātas bīstamības avotu īpašniekam papildus rūpības pienākumu, viennozīmīgi ir ierobežojis arī tātad šī īpašnieka rīcību, nododot personām transportlīdzekli tādā situācijā, kurā pastāvēja ļoti augsts risks par to, ka var tikt veikts pārkāpums ar šo transportlīdzekli. Pēc būtības jau tātad mums būtu jāsecina, ka šī norma, ja mēs runājam par īpašumtiesību ierobežojumu 105. panta kontekstā, katrā ziņā nav novitāte. Tā nav jauna, jo ir pilnīgi skaidrs, ka, ja transportlīdzeklis, ko īpašnieks nodod kādai citai personai lietošanai, radījis kaitīgas tiesiskās sekas, tad, protams, ka ir likumā paredzēti šie atbildības pienākumi īpašniekam novērtēt, kam transportlīdzeklis tiek dots un atkarībā no šīm situācijām arī uzliek atbildīgo pienākumu. Tātad atbildības pienākums ar to nekādā ziņā netiek samazināts. Tas ir jau šī paaugstinātas bīstamības avota viens no raksturlielumiem.

Un visbeidzot. Tātad attiecībā uz mūsu konkrēto pieteikumu, par kuru arī šeit ir iesniegta konstitucionālā sūdzība. Tātad ir situācija, kurā šis transportlīdzeklis pieder laulātajiem. Kā mēs uzzinājām, laulība ir slēgta 2009. gadā, transportlīdzeklis ir iegūts laulības laikā 2012. gadā, tātad mēs secinām, ka šis īpašums, tā kā nepastāv laulāto mantas šķirtība, ir kopīpašums un tas faktiski nozīmē, ka abiem laulātajiem zināmā mērā ir jāuzņemas atbildība par to, kas ar šo transportlīdzekli notiek.

Ko es domāju ar šo apzīmējumu “zināmā mērā”? Pirmkārt, ir neiespējami, ka laulātā varētu nezināt par to, ko dara otrs laulātais ar transportlīdzekli un varētu neņemt vērā to, ka pastāv šāda paaugstināti riski. Protams, mums nav pietiekami faktiski materiāli, lai šajā konkrētajā lietā spriestu par lietas faktiskajiem apstākļiem un šī tiesa arī neanalizē faktiskos apstākļus. Tomēr ir ārkārtīgi dīvaini, ja viens laulātais tātad no rīta nododot otram vai, precīzāk, izmantojot kopīpašumā esošu transportlīdzekli, varētu neņemt vērā tādu risku, ka ir sestdienas diena un tātad ir situācija, kurā šāds risks varētu iestāties, kāds arī ir iestājies konkrētajā gadījumā.

Saeima savā paskaidrojumā jeb atbildes rakstā ir norādījusi, ka Ceļu satiksmes likuma 12. pants faktiski uzliek par pienākumu pastāvīgi rūpēties, pastāvīgi nodrošināt, ka nepastāv tāda situācija, kura nav pastāvējusi tajā brīdī, kurā transportlīdzeklis ir ticis iedots personai. Un tātad tas nozīmē, ka paaugstinātas bīstamības avota īpašniekam ir papildus rūpības pienākums nodrošināt, ka šo transportlīdzekli lieto tikai tāda persona, kurai ir pietiekams stāžs, pietiekama atbildība, kurai nav pārkāpumu līdz šim bijis un, protams, jāņem vērā arī risks, kāds tas varētu iestāties, ka ar šo transportlīdzekli varētu tikt veikta kāda prettiesiska darbība. Tātad pēc būtības katra situācija, kurā īpašnieka nodod transportlīdzekli citai personai lietošanā, ir saistīta ar būtisku risku un šis risks ir jāņem vērā, to nedrīkst

ignorēt un teikt, ka “es neko nezināju”, vai arī “mani tas neskar, jo es esmu nodevis šo transportlīdzekli citai personai”.

Un visbeidzot. Tātad jau jautājuma sadaļā minētais Civillikuma 98. pants norāda, ka par saistībām, kas izriet no viena laulātā neatļautas darbības, atbild vispirms laulātais. Tātad konkrētā persona, kas vadīja transportlīdzekli stiprā alkohola reibumā ar savu atsevišķo mantu, taču, ja tās nepietiek, tātad ar savu daļu laulāto kopīgajā mantā. Faktiski tas nozīmē, ka tātad godātās pieteicējas atbilde, ka nauda summa netiks samaksāta, viņai arī, cik var saprast tātad nav pārliecības, ka šo summu vajadzētu samaksāt, zināmā mērā ir ļoti tuvredzīga pieeja. Un ir pilnīgi skaidrs, ka gadījumā, ja valsts šos 800 latu sodu, kas tā arī netika apstrīdēts un pieteicējas laulātais atzina, ka tas ir piemērots sods, tad galu galā tas būs jāsamaksā.

Kas notiks pretējā gadījumā? Mēs varam tikai hipotētizēt un tā situācija varētu būt tāda, ka viens laulātais krās sodus, savukārt otrs laulātais krās īpašumus. Un ja šī norma paliks spēkā, tad valsts tādā veidā arī... es atvainojos, ja šī norma tiks apstrīdēta, ja tiešām šo apstrīdēto normu atceļ, tad situācija būs tāda, ka būs viena grupa Latvijas sabiedrības, kas būs sodu krājēji, kuriem pašiem nekas nepieder, bet viņi visu tikai lietos, un otra grupa būs īpašnieki, kuriem būs neapgrūtinātie īpašumi, kurus tie vienmēr varēs bar grūtībām, bez tiesas kontroles izcelt ārā no jebkuriem aizliegumiem un teikt: es biju īpašnieks, piedodiet, man pienākas mans īpašums.

Līdz ar to ir skaidrs, ka šo pieteikumu nedrīkstētu apmierināt arī no tāda skatupunkta, ka mēs tādā veidā absolūti nodrošinātu to, ka šo sodu nenovēršamības principu ietekme zudīs, tātad pazudīs viens no būtiskākajiem mērķiem, kāpēc šī norma vispār ir nepieciešama.

Līdz ar to mēs uzskatām tātad... ka ar šo pēdējo elementu, ka mēs nevaram tik viennozīmīgi nodalīt, ka sieva — īpašnieks, vīrs — ne īpašnieks, vīrs — pārkāpējs un tāpēc sievai nekādā veidā nevajadzētu nedz uztraukties, nedz rūpēties par to, ko laulātais, ko vīrs dara ar šo transportlīdzekli. Tas faktiski ir kopīpašums.

Godātā tiesa! Noslēgumā tātad mēs uzskatām... tātad Saeimas vārdā mēs varam šeit apliecināt tikai rakstveida pieteikumā norādīto, ka labums, ko sabiedrība iegūst ar šīs normas spēkā esamību ir lielāks nekā iespējamais personu tiesību ierobežojums jebkurā no situācijām, kurā apstrīdētā norma var tikt piemērota. Kā tajā gadījumā, ja pārkāpējs ir īpašnieks, tā arī gadījumā, kurā īpašnieks ir nodevis pārkāpējam transportlīdzekli, zināmā mērā uzņemoties šo risku, ka var iestāties pārkāpums.

Līdz ar to, pirmkārt, mēs uzskatām, kā jau norādīts, ka tiesvedība konkrētajā lietā būtu izbeidzama, jo konstitucionālās sūdzības iesniedzēja, pirms vērsties Satversmes tiesā, nav izmantojusi visus sev pieejamos tiesību aizsardzības līdzekļus. Ja lieta netiek... tiesvedība netiek izbeigta, tad mēs lūgtu Satversmes tiesu atzīt, ka apstrīdētā tiesību norma ir pieņemta pienācīgā kārtā ar pieņemtu likumu un tajā

noteiktais iespējamais personas īpašumtiesību ierobežojums noteikts ar leģitīmu mērķi un tas ir samērīgs.

Paldies.

G. Kūtris.

Paldies.

Pieteikuma iesniedzējai būtu jautājumi Saeimas pārstāvim?

L. Vegnere.

Jā. Man būtu jautājums. Jūs norādījāt par leģitīmo mērķi. Tātad šīs te normas leģitīmais mērķis ir soda neizbēgamība. Tas patiesībā nozīmē pretējo. Ja administratīvais pārkāpējs izdara šo te administratīvo pārkāpumu, tad patiesībā viņš no soda izbēg, jo šo sodu samaksāju tātad es... tad tie būtu tie 800 lati un arī samaksāju par transportlīdzekļa nodošanu un glabāšanu transportlīdzekļu Nodrošinājuma aģentūrā. Tā kā sods ir viņiem labvēlīga vide, jo sodu samaksās transportlīdzekļa īpašnieks un pašam viņam par to nekas nebūs, jo viņam nav mantas, nekā viņam nav, tad vienkārši es samaksāju sodu un tā tas arī paliek. Man ir transportlīdzeklis, bet šī soda neizbēgamība man šķiet, ka īsti nerasniedz to mērķi.

Un otrs ir... Man ir jautājums par to, vai šis... tātad soda neizbēgamība attiecas uz pārkāpēju arī gadījumā, ja tas nav laulātais, ja viņam nepieder manta? Kā šajā kontekstā būtu jāskata šis jautājums?

L. Liepa.

Paldies par šiem jautājumiem. Tie ir saprotami.

Pirmkārt, es gribēju pasvītrot, ka jūsu minētais soda neizbēgamības princips ir tikai viens no mērķiem. Un, atbildot uz jūsu jautājumu, es gribētu pasvītrot, ka jau godātā tiesa jums uzdeva jautājumu attiecībā uz šo te atbildību — kāpēc jūs kā transportlīdzekļa īpašnieks nesamaksātu tās summas, kuras būtu jāmaksā un pēc tam neatprasītu no sava laulātā. It īpaši situācijā, kurā tātad jums ir kopīpašums. Taču es negribu ar jautājumu atbildēt uz jautājumu. Es gribētu norādīt, ka šajā situācijā... redzat, jūsu pieminētā problēma vai jūsu pieminētais risks jau arī ir viens no tiem iemesliem, kāpēc likumdevējs šādu ierobežojumu ir ietvēris — tieši lai novērstu to, ka bezatbildīgi cilvēki, kuriem nav ne īpašumu, nedz arī pietiekami ilga braukšanas vadītāja pieredze vai stāžs viņi nesaņems auto no citiem, tātad no īpašniekiem un nevarēs veikt šos pārkāpumus, jo viņi nebūs pierādījuši, ka viņi patiešām varēs atbildēt un godprātīgi izdarīt visu to, kas viņiem ir jāpaveic.

Mēs runājam... saprotiet... jūsu situācija, kā to mēs šodien ļoti labi redzam, ir izņēmuma situācijas viena neliela daļiņa. Izņēmuma situācija tādā nozīmē, ka šis pants attiecas uz pārkāpēju un īpašnieku vienā personā, un jūsu gadījumā īpašais vēl statuss ir tas, ka šis pārkāpējs nu... man ir jāatvainojas, bet tiešām ir ļaunprātīgs, jo tas

jau vairāk kā gadu nemaksā sodu. Tas nozīmē, ka viņš neievēro spēkā stājušos tiesas spriedumu, tiesas lēmumu, es atvainojos... kurš ir uzlicis šo sodu, par kuru viņam nav iebildumu. Pārkāpējs saka — jā, man pienākas 800 latu un desmit dienas, es neiebilstu un četrus gadus nebraukšu arī... Bet nemaksā. Kā to savādāk dēvēt, kā ļaunprātība? Un faktiski laulībā esošai personai, nu... acīmredzot... Tātad ja nav atsevišķo līdzekļu, tad valsts varēs vērsties pret to daļu, kas ir kopīpašumā šai personai.

L. Vegnere.

Jā... Man ir vēl otrs jautājums. Jūs norādījāt uz to, ka ir jāizvērtē un jāuzņemas risks automašīnas īpašniekam, kam nodot transportlīdzekli. Man ir jautājums: kādi tad ir šie te novērtēšanas kritēriji, kurus es it kā izpildu... Tiesības ir, nav alkohola reibumā... Kādi tad vēl ir tie riski, kas man būtu jāuzņemas tādā gadījumā un jāvērtē? Pēc kādiem kritērijiem es varu noteikt, vai persona būs ļaunprātīga, vai viņa taisnprātīgi rīkosies un ar to transportlīdzekli nedarīs vienalga ko, kas ienāk prātā.

L. Liepa.

Jā, nu redziet... varētu uzskaitīt vairākus tādus kritērijus... nu, zināmā mērā tātad transporta līdzekļu vadīšanai nav jau pietiekami ar to, ka ir tikai vadītāja apliecība un ka šī apliecība nav, tā teikt, atrodas pie vadītāja... Jūsu gadījumā, starp citu, pēc protokola, pēc tā sprieduma izriet, ka jūsu laulātajam jau nebija līdzī arī vadītāja apliecības nemaz braucot uz tiem Vecāķiem. Viņu aizturēja... un tas arī ir viens no pārkāpumiem. Bet faktiski tā atbilde ir tāda, ka pieredze, atbildība, drošība pret to, ka nebūs atkal pārkāpuma recidīvs, jo pārkāpumi ir jau bijuši, jūs norādījāt, ka soda punkti vīram ir jau bijuši. Tas ir jāpadomā, vai viņš no visiem tiem braucējiem, kas tajā mašīnā brauca, ir īstais vadītājs. Varbūt tur ir kāds cilvēks ar desmit gadu vai ilgāku pieredzi un kuram ir pietiekams īpašums, lai viņš satrauktos, ka viņam labāk pašam samaksāt to sodu nevis neuztraukties un teikt: nu, gan jau... tā ir sievas problēma, viņa samaksās.

L. Vegnere.

Un tad varbūt vēl viens jautājums man ir par to, ka nav citu līdzekļu, kā panākt vai savādāk aizstāvēt sabiedrības intereses... nav efektīvāka līdzekļa, kā šis. Tad man vienkārši ir tāds jautājums: nu ir taču efektīvāki līdzekļi. Pirmām kārtām tātad personai ir jāsamaksā sods. Ja viņa sodu nenomaksā četru gadu laikā, viņa kārtos tiesības un tik un tā viņai tas sods būs jāsamaksā. Kas attiecas konkrēti tieši uz šo personu... Vai šis līdzeklis nav viens no tiem, kas ir tikpat efektīvs un tāpat... ja šo transportlīdzekli atdos atpakaļ īpašniekam pēc tam, kad viņš tiek konfiscēts, viņš otrreiz transportlīdzekli nevarēs saņemt, jo viņam nebūs transportlīdzekļa apliecības. Un tādā veidā arī, ja viņš brauks otrreiz ar citu transportlīdzekli, tad viņam ir kriminālatbildība. Šie taču arī ir tie līdzekļi, kādā veidā tieši pašu personu, pašu

pārkāpēju soda nevis transportlīdzekļa īpašnieku, uzliekot to risku un atbildību tieši uz mums tā kā īpašniekiem.

L. Liepa.

Varbūt, ja es drīkstētu precizēt... Kurš tieši no jūsu uzskaitītā apraksta būtu efektīvāks un saudzējošāks līdzeklis... Es, godīgi sakot, nesapratu, kurš tieši.

L. Vegnere.

Nu, efektīvāks līdzeklis ir tas, ka transportlīdzekļa īpašniekam pašam uzņemties atbildību. Neļaut reģistrēt citus transportlīdzekļus. Ja viņš reģistrē citu transportlīdzekli uz sava vārda, tā tad lūk... tas būs veids, kā iekasēt šo te uzlikto soda naudu. Pašam īpašniekam uzlikt kaut kādus ierobežojumus nevis īpašniekam atbildēt par to...

L. Liepa.

Vai jūs uzskatītu tiešām, ka tas ir samērīgāks...? Īpašniekam neļaut reģistrēt jaunus transportlīdzekļus. Manuprāt, tas ir vēl smagāks...

L. Vegnere.

Kamēr nav samaksāts sods.

L. Liepa.

Jo, kā...? Jūs... Faktiski tas ierobežojums jau attiecas uz konkrēto transportlīdzekli, ar kuru ir noticis pārkāpums...

G. Kūtris.

Kas izdara pārkāpumu? Transportlīdzeklis vai vadītājs... cilvēks?

L. Liepa.

Viennozīmīgi — pārkāpējs.

G. Kūtris.

Nu tad atbildiet uz šo jautājumu. Kas ir jāsoda šajā gadījumā...

L. Liepa.

Jautājums bija — vai nebūtu samērīgāk, ja īpašniekam aizliegtu reģistrēt citus transportlīdzekļus vēl.

G. Kūtris.

Ne jau īpašniekam... tam auto vadītājam... Tam pārkāpējam...

L. Liepa.

Tāda gadījumā jūsu jautājums ir... Ja pārkāpējam aizliedz?

L. Vegnere.

Par pārkāpēju iet runa. Jā, tieši par pārkāpējiem. Ja pārkāpējam pašam aizliegtu reģistrēt transportlīdzekli vai kādus citus ierobežojumus, nevis tieši īpašniekam.

L. Liepa.

Jā, bet tas jau nav saistīts ar konkrēto transportlīdzekli. Runa jau ir par to, ka ar noteiktu transportlīdzekli ir veikts pārkāpums. Īpašnieks, ja tas... kā tas ir šajā izņēmuma gadījumā, normas vispārējā ierobežojumā... Ja īpašnieks ir uzticējies pārkāpējam to transportlīdzekli, tad faktiski īpašnieks... Tad sanāk tā. Iedomāsimies situāciju, kurā īpašnieks labi zina, ka tā diena beigsies ar promilēm... viņš vienalga iedod to transportlīdzekli. Un šajā situācijā viņš aiziet pakal transportlīdzeklī, paņem atpakaļ un saka: nu, paldies Dievam skatīsimies, kas tev nākamā reizē sanāks, varbūt atkal izdosies viņu dabūt ārā. Saeimas ieskatā šī norma ierobežo... Tātad, pirmkārt, mēs runājam par vispārējo gadījumu, kurā pārkāpējs un īpašnieks ir viena persona un tur sakrīt tātad, tur ir administratīvais sods un protams, arī atbildība par šo transportlīdzekli. Taču Saeimas ieskatā paaugstinātas bīstamības avota īpašnieka papildus rūpības pienākums ir tāpat saglabājams arī gadījumā, kurā īpašnieks nav pārkāpējs.

L. Vegnere.

Jā. Nu tad man ir vēl viens jautājums par sabiedrības labumu. Jūs norādījāt, ka ir samazinājušies bojāgājušo skaits, cietušo skaits. Bet kādā veidā tas samazina cietušo skaitu, ja automašīna šobrīd atrodas Nodrošinājuma valsts aģentūrā un es viņu nelietoju? Kādā veidā sabiedrība no tā gūst labumu?

L. Liepa.

Nu, redziet. Sabiedrības labums ir tādā nozīmē, ka tās personas, pirmkārt, jau pārkāpēji, kuri šos pārkāpumus veic, turpmāk četrus gadus rūpīgi domās par to, vai lietot alkoholu pirms braukšanas vai ne. Savukārt īpašnieki, kuriem ir atbildības pienākums... nevis atbildības... es gribētu šeit pasvītrot.. īpašniekam ir rūpības pienākums izvēlēties, kam tiem nodots tas auto. Situācijā, kurā īpašniekam ir šis papildus slogs — tam ir jāiet un jāprasa tas auto atpakaļ, un jākārto formalitātes, kas ar to ir saistītas... liks arī īpašniekam padomāt par to, kam šis auto tiek uzticēts.

G. Kūtris.

Vai vēl būtu jautājumi?

L. Vegnere.

Nē, nebūs vairāk.

G. Kūtris.

Tiesnešiem? Tā... jautājums mazlietiņ par šīs apstrīdētās normas mērķi. Vēlreiz un vēlreiz. Jūs, protams, teicāt, ka tas ir sabiedrības drošības interesēs, lai aizsargātu citus cilvēkus... un šo statistiku pieminējāt. Es saprotu, ka tā statistika astoņu gadu laikā visu laiku tiešām samazinājusies. Avāriju skaits... Un tas viss ir pateicoties šai apstrīdētajai normai.

L. Liepa.

Godāta tiesa! Tik absolūti es to negribētu formulēt. Es teiktu, ka šī norma ir tikai viens no pasākumu kompleksa. Bet viennozīmīgi ir skaidrs, ka 2005. gadā ierobežojot virkni diezgan nopietnu sankciju, pirmkārt, tātad paaugstināts naudas sods.... Mūsu gadījumā tātad ir no 800 līdz 1000 latiem... kā arī īpašniekam šis automašīnas aizturējums viennozīmīgi ir sekmējis to, ka mazāk braucēju alkoholiķu ir uz ceļiem un atbildīgāka ir attieksme pret savu īpašumu, kam tas tiek nodots lietošanā.

G. Kūtris.

Tas ir... ja īpašnieks nav alkohola lietotājs un viņam liedz lietot savu mašīnu, kamēr pārkāpējs nav samaksājis, tikmēr mēs sakām, ka uz ceļiem satiksme ir drošāka.

L. Liepa.

Es gribētu teikt tā, ka arī nelietojot alkoholu var būt absolūti bezatbildīgs cilvēks. Viņš, piemēram, sēž bārā kopā ar to lietotāju un tas lietotājs saka: iedod uzgasēt... Es atvainojos tādu vulgaritāti... Bet tas disciplinē īpašnieku tādā nozīmē, ka īpašnieks kā paaugstinātas bīstamības avota valdītājs rūpīgi pārdomā, kam viņš var vai nevar dot šo transportlīdzekli.

G. Kūtris.

Jā, jūs vairākas reizes uzsvērāt par to nodošanu, ka ir vajadzīga šī nodošana... un katreiz ir jāizvērtē, kam viņš to nodod. Sakiet, lūdzu, kā jūs reālajā situācijā iedomājaties ģimenē, kur ir divi pilngadīgi bērni un divi laulātie, visiem četriem ir tiesības, mašīna stāv garāžā... kā jūs uzskatāt šo "nodošanu"? Ja dienā mašīna no rīta paliek garāžā un pēcpusdienā kāds mašīnu paņem.

L. Liepa.

Godātā tiesa! Nu, tātad... pirmkārt... jau ir tā, ka tas auto ir laulāto kopīpašums. Tātad varētu prezumēt, ka, ja laulātam vienam ir deviācija, viņš ir zināmā mērā nosvērts uz... tas nav šis gadījums, es negribētu to tā teikt... Bet ja viens laulātais ir... tātad pārsniedz ātrumu, šad un tad lieto alkoholu, tad otram ir jārēķinās

ar tām sekām un viņam ir, tā teikt, ģimenes saišu ietvaros jānodrošina, ka tas otrs laulātais nesēdīsies pie stūres, vai arī tad ir jābūt gatavam ciest šīs sekas. Tāds ir laulības raksturs. Kā saka: kopā bēdās un priekos.

G. Kūtris.

Tā tad jūs sakāt, ka tomēr sekas ir. Tas nav administratīvs sods, bet sekas īpašniekam.

L. Liepa.

Godātā tiesa. Tam es piekristu. Pirmkārt, īpašniekam kā vienam no... laulātajam kā vienam no kopīpašniekiem, protams, ir jācieš tās tajā skaitā arī materiālās sekas, kas ir civiltiesiskas, bet ne administratīvas...

G. Kūtris.

Sakiet, kā jūs kā jurists varētu raksturot... pie kādas atbildības veida iedalīt to, ka šim īpašniekam ir jāmaksā par mašīnas stāvvietu.

L. Liepa.

Vai tas būtu atbildības veids... es...

G. Kūtris.

Kas tad tas ir? Kas tas tad ir īpašniekam?

L. Liepa.

Faktiski tā tad... ja... abstrahējoties no šī gadījuma, jo šeit jau strīds nav par stāvvietas samaksu. Faktiski Valsts nodrošinājuma aģentūra, kas rūpējas par to, lai transportlīdzeklis, kurš atrodas valsts glabājumā, jo tajā brīdī, kurā tas tiek paņemts no pārkāpēja un tas tiek... tā tad aizturot pārkāpēju, valstij iestājas atbildības pienākums, ka ar šo transportlīdzekli nenotiek nekas ļauns. Tā tad ir skaidrs, ka kādam par to ir jā rūpējas. Tas ir jā sargā, jā pieskata un jā atstāj tādā vietā, kurā to neapdraud nejaušības riski vai trešās personas.

G. Kūtris.

Īpašnieki saka, ka es pats paņēmu savā glabāšanā... neapdraudēs trešās personas un citi... Kāpēc viņam ir jā maksā piespiedu kārtā par šo stāvēšanu, ja viņš mašīnu var aizvest skaidrā prātā pats?

L. Liepa.

Šajā situācijā tā tad tiesai ir vēl jā vērtē pārkāpums. Un, iespējams, tā situācija ir daudz ļaunāka nekā tā pirmajā mirklī sastādot to protokolu ir. Tāpēc ir nepieciešams līdzekļi aizturēt, līdz kamēr tiesa izskata šo lietu. Un tikai tad, kad tiesa izskata lietu

un pieņem lēmumu, ko darīt ar transportlīdzekli, ja tiesa šādu lēmumu nepieņem, tad zināmā mērā tas ir defekts, tas ir trūkums tiesas darbā, jo tiesai vienmēr ir jāizdomā, ko darīt ar īpašumu...

G. Kūtris.

Ko tiesa darīs, vērtējot pārkāpumu...? Viņa mašīnu skatās, ar kādu ir braukts, vai...?

L. Liepa.

Godātā tiesa! Ja šis auto atrodas citas personas turējumā un īpašnieks ir cita persona, tad tiesai, protams... kā mēs arī to redzam... vismaz četrdesmit gadījumos Latvijā tā tas arī ir noticis, tiek pieņemts lēmums — atdot vai paturēt. Nav vienkārši trešā varianta. Ja tiesa nav pateikusi atdot vai paturēt, tad tā ir kļūda, piemērošanas kļūda.

G. Kūtris.

Jūs savā runā pieminējāt to, ka savulaik projektā līdz pat otrajam lasījumam bija vēl drastiskāka metode domāta, ka šo īpašumu varētu arī nokonfiscēt.

L. Liepa.

Jā.

G. Kūtris.

Sakiet, lūdzu, vai jūs zināt kādu tiesisku valsti, kurā var konfiscēt īpašumu, ja pārkāpējs nav šī īpašuma... nav īpašnieks šai mantai? Pat noziegumos...

L. Liepa.

Amerikas Savienotās Valstis. Par transportlīdzekļa lietošanu, ja tajā atrodas narkotiskās vielas, piemēram...

S. Osipova.

Jā, bet šāda atbildība ir paredzēta speciālā normā.

G. Kūtris.

Īpašnieka atbildība.

S. Osipova.

Jā, īpašnieka atbildība ir paredzēta speciālā normā.

L. Liepa.

Godātā tiesa! Par to es neesmu speciālists. Gatavojot šo lietu mēs neiedziļinājāmie konfiskācijas sankcijā, jo šajā gadījumā Saeima atteicās no tik radikāla pasākuma.

G. Kūtris.

Tiesnese Osipova.

S. Osipova.

Tā... Jūs minējat tos četrdesmit lēmumus, kuros tiesa, vērtējot administratīvo pārkāpumu, bija vērtējusi īpašnieka tiesības atgūt savu automašīnu lietošanā. Jūs neminējat, cik reizes īpašnieks, cik daudzos gadījumos īpašnieks nebija atzīts par trešo personu un cik daudzas reizes nebija vērtēta šī iespēja. Jūs sakāt, ka tā ir nepareiza interpretācija, bet diemžēl tas ir vairākums no visām šīm lietām. Sakiet, lūdzu, vai apstrīdētā norma vai kādas citas normas ļauj tiesai vērtēt, piemēram, kurā gadījumā automašīna ir atdodama īpašniekam un kurā gadījumā īpašnieks ir rīkojies nevērīgi un automašīna tiek paturēta. Kur ir noteikta šī īpašnieka atbildība? Viņam ir pienākums nenodot mašīnu tāpat automašīnu lietošanā personai alkoholisko vielu reibumā, bet kur ir paredzēta atbildība par to, ja viņš to ir izdarījis? Un vai tiesa varēja šinī gadījumā, piemēram, vienam atdot mašīnu, otram neatdot. Norma ir diezgan imperatīva.

L. Liepa.

Jā... Paldies, godātā tiesa. Es tūlīt sniegšu atbildi uz šo jautājumu.

Tātad šajā situācijā tiesa vadās no normas, kas...

Tātad, godātā tiesa! Atbildot uz šo jautājumu par to, vai tiesības, kādas tās ir auto īpašniekam situācijā, kurā pārkāpējs ir cita persona, vai īpašniekam ir pietiekams un skaidrs tiesību priekšraksts, pēc kura varētu atprasīt īpašumu no Valsts Nodrošinājuma aģentūras. Administratīvo pārkāpumu kodeksa 274.prim panta prasība ir sekojoša... lēmumā par sodu uzlikšanu un lietvedības izbeigšanu jānosaka, kas darāms ar pārkāpuma izdarīšanas rīkiem vai citiem izņemtajiem priekšmetiem un dokumentiem... Tātad tā ir imperatīva norma, kas saka, ka šīs lietas nedrīkst atstāt neapspriestas. Tām vienmēr ir jābūt vai nu vienā, vai otrā veidā norīkotām. Pirmkārt, tātad vai nu konfiscējamas, vai atdodamas atpakaļ to īpašniekam.

Šajā sakarā jau pieminētie divi gadījumi — viens no Rīgas Zemgales un otrs no Alūksnes rajona tiesām — parāda, ka tiesa, ņemot vērā lietas faktisko apstākļus un speciālo normu tātad sinhronu ietekmi uz šo lietu, pieņem lēmumu. Tā, piemēram, tajā jautājumā, kurā bija taksometra šofera gadījums, Alūksnes tiesa konstatēja, ka darba devējam ir pienākums, ka tas nedrīkst pieļaut situāciju, kurā tiek radīti apstākļi, ka darba laikā tas transportlīdzeklis tiek izmantots tad, kad darbinieks ir alkohola

reibumā. Tas nozīmē, ka netiek veiktas alkohola pārbaudes. Un šeit, ņemot vērā arī citu spēkā esošu tiesību normu ietekmi, tiesa konstatēja, ka darba devējs šajā gadījumā bija pats atbildīgs. Tātad sanāk īpatnēja situācija, ka viņš nav administratīvi atbildīgs, bet viņam kā paaugstinātas bīstamības avota īpašniekam, neizpildot paaugstinātas rūpības pienākumu, neizpildot... tātad izturoties nevērīgi pret šo savu lietu, ir pienākums... tātad šis auto tiek viņam konfiscēts. Ko viņam darīt tālāk? Protams, vērsties ar prasību pret transportlīdzekļa vadītāju, kurš ir pieļāvis šādu pārkāpumu, kurš ir vainojams pie tā. Tas faktiski ir arī padoms, ko es varu dot pieteicējam.

S. Osipova.

Ceļu satiksmes likumā man arī izdevās atrast normu, kas regulē pienākumu pārbaudīt, vai tā persona, kurai nodod automašīnu, ir alkohola reibumā. Tajā pašā laikā man neizdevās atrast normu, kura noteiktu konkrētu atbildību īpašniekam. Jūs nemitīgi atkārtojāt par īpašnieku atbildību un tāpēc jautājums ir tikpat konkrēts: kura norma nosaka šādu atbildību?

L. Liepa.

Jā, godātā tiesa. Nu, kā zināms no tiesību teorijas: ja kādai normai nav tiesisku seku, tad šī norma nav spēkā esoša. Un es gribētu tieši šeit teikt, ka Ceļu satiksmes likuma 20. pants ir ar konkrētām tiesiskām sekām, kuras izpaužas nevis kā tieši noteiktas, bet kuras ir kā konsekvence tam, ka ja īpašnieks... un tas ir Alūksnes rajona tiesas spriedumā ļoti labi paredzēts, kā tiesa to piemēro... ja īpašnieks nav izpildījis Ceļu satiksmes likuma 20. pantā uzlikto pienākumu un nav parūpējies, ka ne tikai tad, kad to auto iedod, bet jautā lietošanas laikā ir šis alkohola reibums, tad īpašniekam ir jācieš tās sekas, ka auto tiek konfiscēts. Es saskatu šo normu kopsakarību.

G. Kūtris.

Tiek izņemts auto...

L. Liepa.

Jā, es atvainojos... tiek izņemts.

S. Osipova.

Šinī gadījumā tātad ir autovadītāja pienākums. Likumdevējs nav noteicis skaidru atbildību. Tiesa pie šīs atbildības nonāk normu tālāk veidojot. Vai mēs varam runāt, ka 105. panta ierobežojums, īpašumtiesību ierobežojums, ir pienācīgā kārtā noteikts ar likumu?

L. Liepa.

Jā, nu godātā tiesa. Tātad šeit tas standarts, kādā gadījumā likums ir pienācīgs un skaidrs, būtu vērtējams pēc Eiropas Cilvēktiesību tiesas uzliktā kritērija, proti, vai kvalificētam jomas speciālistam, šajā gadījumā juristam, es te teiktu zvērinātam advokātam, ja tam ir skaidrs, ko viņš var ieteikt klientam, kā rīkoties šajā situācijā, tad norma ir pietiekama. Pie tam, jāsaka, attīstītā un modernā tiesiskā sistēmā mēs nevaram partikularizēt katru situāciju un aprakstīt katru konkrēto dzīves gadījumu ar specifisku instruktīva rakstura normu. Tas faktiski beigtos ar likumu plūdiem, pret ko mēs īpaši pēdējā laikā tik ļoti asi uzstājamies. Tātad faktiski svarīgākais ir, lai šī norma kopsakarā ar citām tiesību sistēmas normām parāda skaidru un drošu ceļu, kādu pieteicējam būtu jāiet, ja tas gribētu izmantot visus tiesību aizsardzības līdzekļus. Saeima uzskata, ka šajā situācijā šādi līdzekļi ir, pirmkārt, administratīvo pārkāpumu... lietas ietvaros ir pietiekami skaidri norādīts, kādā veidā tiesai ir jāpieņem lēmums, tātad par to, ko darīt ar auto un savukārt pēc administratīvā pārkāpuma lietas ir Administratīvā procesa likuma paredzētais 184. pants, kā arī... ko apstiprina gan Satversmes tiesa, gan arī Administratīvās tiesas Senāts.

S. Osipova.

Vai jūs neuzskatāt, ka gadījumā, ja piemēro normu, īpašnieks beigās var zaudēt savu automašīnu... sods netiek nomaksāts, mašīna tiek atsavināta, no mašīnas vērtības tiek segts sods un uzturēšanas līdzekļi vēl stāvvietā... vai tomēr viņa nebūtu jānosaka ar atsevišķu normu, jo tas ir diezgan būtisks zem 5. panta ierobežojums? Persona var zaudēt savu īpašumu.

L. Liepa.

Jā, godātā tiesa. Mēs redzam ļoti skaidri un arī godātās pieteicējas jaunums to skaidri parāda, tātad kas tad īsti būtu jāizvērtē tam īpašniekam, pirms nodot sev piederošu lietu kādam citam lietojumā. Te ir jāņem vērā, ka nododot personai, par kuru tu neesi drošs vai par kuru tev pastāv šaubas, ka būs tās negatīvās sekas, ir jārēķinās ar šīm sekām un tās ir acīmredzamas jau no administratīvo pārkāpumu...

S. Osipova.

Sakiet, lūdzu, kā pieteicēja septiņos no rīta varēja rēķināties, ka pēc divpadsmitiem viņas vīrs būs dzēris? Es saprotu, ka baznīca saka, ka laulātie ir viena miesa, bet vai mēs tagad laicīgajā nesakām, ka cilvēks pats atbild par savas darbības sekām?

L. Liepa.

Godātā tiesa! Man ir ļoti grūti vērtēt lietas faktisko apstākļus. Man ļoti patiktu, bet arī godātā tiesa jau ierobežoja mani tincinot pieteicēju... un es apstājos... es ļoti

labprāt arī būtu noskaidrojais 9. jūnija, sestdienas rīta, notikums, kad viens no laulātajiem aizbrauc no Cēsīm uz Rīgu un agrā pēcpusdienā jau ir dziļā reibumā. Mani tas tiešām interesētu, bet, godātā tiesa, es nevaru atbildēt uz šo jautājumu.

S. Osipova.

Man ir vēl viens jautājums. Saeima nemitīgi gan atbildes rakstā, gan jūsu runā mēs dzirdam par laulāto kopīpašumu. Bet iepazīstoties ar tiesas spriedumu administratīvajā lietā... tiesa jau nevērtēja, vai tas ir laulāto kopīpašums, vai Vegneres kundze ir mantojusi šo mašīnu, vai viņa ir saņēmusi to dāvinājumā. Tas vispār netiek vērtēts, piemērojot šo normu. Kāpēc jūs uzskatāt, ka šis kopīpašuma institūts šinī gadījumā ir tik būtisks? Viņš netiek vērtēts tajā administratīvajā lietā.

L. Liepa.

Ja, godātā tiesa. Nu ir skaidrs, ka, vērtējot administratīvā pārkāpuma procesu kā tādu, tas īsti nav atbilstošs tam procesam, kādu izpilda administratīvais process... proti, tas nav objektīvās izmeklēšanas principa vadīts process, kurā tiesai tas būtu jānoskaidro. Taču tajā pat laikā pusēm ir tiesības un pusēm šajā gadījumā faktiski... ja viena persona nodod otrai personai to īpašumu, tad tai otrai personai kā lietas lietotājam, tātad lietu tiesiskajā terminoloģijā turētājam, ir atbildības pienākums parūpēties par to, ka šī lieta tiek atdota atpakaļ tai personai, kuras vārdā tā ir reģistrēta. Vai tas ir vai nav kopīpašums un kā tiesai to vērtēt, faktiski mēs uzskatītu, ka tiesai tas noteikti ir jāvērtē situācijās, kurā tas parādītos kā problēmu jautājums... kurā to izvirza kā vienu no šiem problēmu jautājumiem tiesā kā prasījumu.

G. Kūtris.

Jautājums ir par mazlietiņ no samērīguma viedokļa. Mēs šeit runājam par normas leģitīmo mērķi. Bet jūs piekritīsiet, ka normai tiešais mērķis ir piespiest samaksāt sodu?

L. Liepa.

Jā. Viennozīmīgi. Attiecībā uz personu, kurā īpašnieks ir...

G. Kūtris.

Vienalga kurš, bet lai samaksātu sodu.

L. Liepa.

Ja adresāts ir persona, kura ir sodīta, tad jā, jo administratīvā pārkāpuma lietā šī norma ir adresēta uz pamatsituāciju, kurā subjekts ir vienlaikus kā īpašnieks, tā pārkāpējs.

G. Kūtris.

Pēc būtības šī norma piespiež šo sodu samaksāt arī ne jau tam pašam pārkāpējam. Īpašniekam piespiež samaksāt beigu beigās. Ja nu vienīgi īpašnieks iespītējas un nemaksā.

L. Liepa.

Godātā tiesa, tieši tā. Te ir piemērs, kur tas nenotiek.

G. Kūtris.

Skaidrs.

Tātad saki, lūdzu, vai tiesību sistēma Latvijā jeb prakse paredz kaut kādu kārtību, kā var piespiest samaksāt sodu, ko persona labprātīgi nesamaksā?

L. Liepa.

Ir piespiedu izpildu līdzekļi, kurus var piemērot. Tātad ir situācijas, kurās personai ir tātad pienākums to darīt. Ja tā to nedara, tad...

G. Kūtris.

Vai administratīvais sods nav samaksāts, šos piespiedu līdzekļus drīkst piemērot praksē?

L. Liepa.

Arī administratīvā soda neizpildes gadījumā var piemērot.

G. Kūtris.

Var piemērot.

Saki, lūdzu, vai tā ir neefektīvāka sistēma nekā šī, ka tiek ierobežotas personas īpašumtiesības?

L. Liepa.

Godātā tiesa! Tā ir efektīva un laba sistēma attiecībā uz pārkāpēju, kurš tātad pats ir saistīta persona ar šo pārkāpuma izdarīšanu. Taču attiecībā uz paaugstinātas bīstamības avota īpašnieku šī sistēma nav adresējama, jo to nevar vērst pret...

G. Kūtris.

Saki, lūdzu, vai, piedzenot nesamaksātus sodu, tiesu izpildītājs nevēršas pret laulāto kopīpašumu?

L. Liepa.

Specifiskajā gadījumā sanāk tā, ka...

G. Kūtris.

Tātad vērsas... ja?

L. Liepa.

Jā. Godātā tiesa. Tieši tā. Tātad, ja nepietiek atsevišķās mantas laulātajam, tātad jāērķinās ar to risku, ka no kopmantas viņa daļas piedzīs. Un iedomāsimies hipotētiski. Tātad, ja nebūtu šādas normas, kuras dēļ jūsu Audi tagad atrodas Valsts Nodrošinājuma aģentūras stāvvietā, bet viņš stāvētu pagalmā, tad faktiski tas būtu viens no upuriem, pret ko arī vērstos šī piespiedu izpildes...

G. Kūtris.

Sakiet, lūdzu, vai labāk nebūtu atdot īpašniekam mašīnu, lai viņš var pārdot un samaksāt sodu laulātā, nekā turēt mašīnu un vēl gaidīt, kad samaksās?

L. Liepa.

Saeima uzskata, ka tas nebūtu pietiekams līdzeklis. Šajā gadījumā, lai nodrošinātu paaugstinātas bīstamības avota īpašnieka pienācīgās rūpības pienākumu. Ne atbildību, bet rūpības pienākumu. Jo zināmā mērā tātad šī norma vairāk ir adresēta kā preventīva norma. Tai jāuzrunā mani kā īpašnieku, lai es nedodu to auto citiem, kam es neuzticos vai par kuriem es neesmu drošs, ka viņi samaksās.

G. Kūtris.

Sakiet, lūdzu, jūs kā Saeimas pārstāvis... Kāpēc Saeimas komisijas tomēr virzīja šo projektu pieņemšanai, lai gan Juridiskā biroja atzinums bija negatīvs?

L. Liepa.

Godātā tiesa, uz šo jautājumu es ļoti labprāt gribētu atbildēt, jo varētu rasties maldīgs priekšstats, iepazīstoties ar komisijas protokoliem. Tātad sākot jau no 2005. gada jūnija, piemēram...

Godātā tiesa. tie izteikumi, kas ir negatīvi, un it īpaši es vērsu tiesas uzmanību uz lietas lapā 63, kas ir 2005. gada 25. jūlija komisijas sēdes protokols, šeit tās asās debates un nosodījums, ko pat ne tikai Saeimas Juridiskais birojs, bet arī pieaicinātās personas vērs pret normas projektu, attiecas uz konfiskācijas gadījumu, kurš tā arī netika Saeimā pieņemts. Tātad šeit tie dokumenti, kas ir iesniegti, zināmā mērā mūs maldina, jo tie ir par citu projektu, par konfiskāciju, nevis par to gala rezultāta normu, kas ir spēkā pēc otrā lasījuma.

G. Kūtris.

Tiesnešiem vēl būtu jautājumi?

Jums būtu jautājums vēl?

L. Vegnere.

Es varbūt tad vēl pēdējo jautājumu. Par cik mēs pieskārāmieš vārdam “konfiskācija”... Tad ir atbilstoši šī Administratīvā pārkāpuma kodeksam ir izdoti MK noteikumi 1098. — “Noteikumi par rīcību ar administratīvo pārkāpumu lietās izņemto mantu un dokumentiem”. Un sakarā ar šiem noteikumiem 40. pantu ir noteikts: “Ja persona mēneša laikā neizņem savu transportlīdzekli, tad tas tiek izņemts, realizēts vai iznīcināts.” Tātad tas jau patiesībā ir tā: ja mēneša laikā sods netiek samaksāts un transportlīdzeklis netiek izņemts, tātad viņu realizē vai iznīcina bez manas piekrišanas.

Tad man ir jautājums: vai tad sanāk, ka nebūs manu īpašumtiesību pārkāpums, ja pēc mēneša jau automašīnu būtu iznīcināta vai konfiscēta. Vienkārši tas nav tāpēc, ka ir...

L. Liepa.

Es jūs saprotu. Zināmā mērā šī norma jau ir trešā stadija. Es gribētu teikt, ka pirmā stadija ir pieņemt lēmumu īpašniekam: dot vai nedot auto. Otrā stadija šajā ciklā ir tad, kad viņš ir pieņēmusi nepareizo lēmumu un iedevis to auto, tad iet un tiesā panākt, ka viņam tas auto tiek atdots atpakaļ. Un tālāk jau, ja tas sods netiek samaksāts, tad ir trešā noslēguma stadija, kurā tātad valsts saka, ka mēs nevaram bezgalīgi glabāt visus iespējamus šos pārkāpumu priekšmetus, jo bieži vien to vērtība ir krietni zem tās summas, ko varētu sasniegt glabāšanas izmaksas. Šajā lietā jūs neesat apstrīdējusi šo trešās stadijas normu. Tāpēc arī mani par to Saeima nav pilnvarojusi izteikties.

L. Vegnere.

Nebūs vairāk jautājumu.

G. Kūtris.

Paldies.

Paldies Saeimas pārstāvim.

Tiesnesim Balodim ir jautājums pieteikuma iesniedzējai.

K. Balodis.

Jā, viens jautājums. Tā kā jūs esat iesniegusi konstitucionālo sūdzību, tad tomēr saistībā ar īpašumtiesībām man ir jautājums par jūsu konkrēto situāciju, par konkrēto automašīnu. Man īsti nekļuva skaidrs... Jūs to automašīnu atzīstat par jūsu un jūsu vīra kopīgo mantu vai nē?

L. Vegnere.

Nē, es viņu atzīstu tieši tikai par savu mantu. Ja man būtu jāpaskaidro, kādā veidā es to atzīstu nevis par kopīpašumu un par savu mantu, tad es to paskaidrotu, bet nu automašīna ir iegādāta par maniem līdzekļiem un kopsakarā ar Civillikumu tad es varētu, teiksim, paskaidrot vai pierādīt, ka tas ir mans īpašums.

K. Balodis.

Jūs to varat pierādīt?

L. Vegnere.

Kopumā droši vien, ka varētu, jo tajā laikā, kad viņa tika iegādāta, manam laulātajam nebija ienākumu. Tas tika iegādāts par manu vecāku naudu.

K. Balodis.

Par jūsu vecāku...

G. Kūtris.

Vai būtu vēl jautājumi? Nav. Paldies

Lietas dalībnieki ir uzklausi.

Tālāk mēs varam uz klausīt pieaicinātās personas.

No tiesas puses ir piedāvājums uz klausīt pieaicinātās personas šādā secībā: tā tad vispirms uz klausīt ministriju pārstāvjus, kuri ir, kā teikt, šīs normas savulaik gatavotāji un virzītāji, tas būtu Satiksmes ministrija vispirms un tad Iekšlietu ministrija, pēc tam uz klausīt pārējos analizētājus, tas ir, Latvijas Republikas tiesībsargu, Tieslietu ministriju, Nodrošinājuma valsts aģentūru un beigās zinātnes pārstāvji savukārt sniegtu savu vērtējumu no zinātnes viedokļa.

Vai lietas dalībniekiem ir iebildumi vai citi priekšlikumi par pieaicināto personu uz klausīšanas kārtību?

L. Vegnere.

Paldies, godātā tiesa. Nav.

G. Kūtris.

Jums nav iebildumu. Un jums?

L. Liepa.

Godātā tiesa. Paldies par iespēju izteikties šajā sakarā. Šajā lietā ir interesanta situācija, jo vairākas no pieaicinātajām personām ir paidušas ieskatu, ka normas neatbilst Satversmei. Līdz ar to, lai diskusija būtu pilnīgāka un visām pieaicinātajām personām būtu iespēja izteikties arī par kritiskiem kontrargumentiem, es lūgtu tiesībsargu uz klausīt vispirms, jo šeit skan tā visnopietnākā kritika un tad secīgi

Tieslietu ministriju, kurai arī ir zināmi iebildumi un tad secīgi pāriet pie tiesas ieskatā jau pārējiem procesa dalībniekiem. Tas veicinātu šo, var teikt, šo kritisko diskusiju tādā nozīmē, ka mēs uzreiz dzirdētu iespējamus pretargumentus, jo diemžēl pieteicēja līdz galam tomēr nav izvērsusi to iespējamo iebildumu fronti, man jāatzīst.

G. Kūtris.

Paldies Saeimas pārstāvim. Tātad tiesa piekrīt Saeimas pārstāvja priekšlikumam un mēs varam sākt uzklaut ar tiesībsargu, pēc tam Tieslietu ministriju un tad autori... un pārējie tādā pašā secībā.

Es atvainojos... tiesa izsludina pārtraukumu uz nepilnām desmit minūtēm.

Turpināsim plkst. 11.50.

(Pārtraukums)

G. Kūtris.

Turpinām tiesas sēdi.

Mēs jau pirms pārtraukuma noskaidrojām pieaicināto personu uzklautīšanas kārtību. Tad arī sāksim uzklaut.

Vispirmām kārtām tiek aicināts Latvijas Republikas tiesībsarga pārstāvis. Jūs jau lietas apstākļus zināt un tiesībsargs arī ir devis savu viedokli par šo te jautājumu. Izskaidrojiet varbūt tiesas zālei, kādi ir šie galvenie argumenti par apstrīdētās normas atbilstību 105. pantam vai neatbilstību. Lūdzu!

R. Koņuševskis.

Tātad tiesībsarga viedokli šajā lietā ir sekojošs. Tiesībsargs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 105. pantam un šajā sakarā gribu vērst uzmanību, ka tiesībsargs jau 2011. gada nogalē viedokli par šīs te nomas atbilstību Satversmes 105. pantam ir paudis un arī ir nosūtījis priekšlikumus Saeimai, grozījumu priekšlikumus, pamatojot savu viedokli. Un šis viedoklis bija sekojošs, ka principā šī norma pēc būtības ir nesamērīga. Arī attiecībā uz tām personām, kurām ir piemērota administratīvā atbildība.

Tiesībsargs neapšaubā to, ka tā norma ir pieņemta atbilstoši likumdošanas procedūrai. Tiesībsargs norādīja, ka principā šai te normai ir tā kā divi mērķi. Pirmkārt, sākotnēji novērst apdraudējumu sabiedriskajai drošībai. Tas ir, tajā brīdī, kad transportlīdzeklis tiek apturēts un transportlīdzeklis tiek izņemts un novietots stāvvietā un otrs mērķis, kas tiešā tekstā faktiski ir normā ierakstīts, kas arī notiek vēlāk, ka izņemto transportlīdzekli... ar izņemto transportlīdzekli nodrošina faktiski piemērotā soda izpildi... naudas soda izpildi.

Šajā sakarā tiesībsargs uzskatīja, ka šis te pirmais mērķis, ka tiek novērsts sabiedriskais apdraudējums, ir leģitīms un ir nepieciešams. Savukārt, otrs, ir nesamērīgs tieši saistībā ar naudas soda izpildi. Nesamērīgs tāpēc, ka normatīvajos aktos faktiski pastāv saudzējošāki līdzekļi, kā var šo te soda naudu piedzīt. Pirmkārt, tas ir, kā jau šeit tika minēts, vispārējā kārtība Administratīvo pārkāpumu kodeksā, piedziņas kārtība, sākot ar 300. pantu, kur cita starpā tiek iesaistīts tiesu izpildītājs un tiek piemēroti visi Civilprocesa likumā noteiktie piespiedu izpildes līdzekļi. Otrkārt, tiesībsargs norādīja, ka Ceļu satiksmes likumā ir paredzēti arī divi līdzekļi, ka tiek reģistrēts aizliegums atsavināt automašīnu, transportlīdzekli, vai arī iziet tehnisko apskati.

Līdz ar to principā tiesībsarga viedoklis šajā jautājumā ir pat plašāks nekā konkrētajā lietā. Un tādējādi tiesībsarga ieskatā it īpaši šis te gadījums faktiski apliecina to, ka ja īpašnieka transportlīdzeklis tiek izņemts un turēts un īpašnieks nav šis te administratīvā pārkāpuma izdarītājs, it īpaši tad pārkāpj šīs te īpašumtiesības.

Tiesībsargs šajā lietā piekrīt, ka iespējams, un tas nav noliedzams, ka transportlīdzekļa īpašniekam, kurš ir nodevis administratīvi sodītajai personai transportlīdzekli, vajadzētu tā kā izvērtēt rūpīgi, kam tad nodot un kāpēc. Un, iespējams, arī būtu nepieciešams tad arī paredzēt šo te atbildību. Bet šobrīd šī te atbildība mūsu skatījumā normatīvajos aktos nav paredzēta un līdz ar to, mūsaprāt, nav samērīgi sasaistīt, teiksim, vainīgās personas soda izpildi, ar, teiksim, transportlīdzekļa īpašnieka īpašumtiesībām. Pēc būtības sanāk, kaut tas nav tā vārdos pateikts, bet tomēr tā ir sava veida sodīšana, sava veida īpašnieka sodīšana par to, ka viņš ir nodevis šo te transportlīdzekli un ir jācieš ierobežojums lietot šo te īpašumu.

Līdz ar to mūsu nostāja šajā jautājumā ir... šajā redakcijā, kāda ir šobrīd, šī te norma ir neatbilstoša Satversmes 105. pantam. Un, manaprāt, to varētu novērst, ja tiktu konceptuāli, teiksim, noregulēts jautājums par attiecīgā īpašnieka atbildību. Tā kā šādas atbildības šobrīd nav, nav pieļaujams ierobežojums, īpašumtiesību ierobežojums, proti, personai par labu konkrētā situācija ir vērtējama.

G. Kūtris.

Tas būtu viss.

R. Koņuševskis.

Tas viss. Jā.

G. Kūtris.

Vai lietas dalībniekiem būtu jautājumi pieaicinātajai personai? Pieteikuma iesniedzēju pārstāvei? Nav jautājumu.

Vai Saeimas pārstāvim ir jautājumi? Lūdzu!

L. Liepa.

Tā tad pirmais jautājums attiecībā uz to, ko jūs norādījāt. Par to, ka īpašnieks tiek nesamērīgi saistīts ar šo te normu. Sakiet, lūdzu, vai īpašnieku vispār vajadzētu disciplinēt attiecībā uz to, kam viņš uztic to auto un vai tomēr viņš nedos to auto.

R. Koņuševskis.

Jā, tiesībsargs ir norādījis, ka mēs neizslēdzam, ka tas, iespējams, tā kā būtu sabiedriski nozīmīgs pasākums. Jā. Iespējams, to vajadzētu. Jā.

L. Liepa.

Paldies.

Vēl viens jautājums, kas izriet arī no tā, ko jūs arī tagad mums sacījāt un arī no jūsu rakstveida rakstītā lietā. Tā tad jūs norādāt, ka konkrētajā situācijā automašīnas īpašniekam, ja pret viņu apstrīdētā norma tiek piemērota gadījumā, kad normā paredzētos pārkāpumus ar transportlīdzekli ir izdarījusi cita persona, ir tiesības vērsties tiesā ar lūgumu izvērtēt, vai viņam piederošā automašīna nav atdodama neatkarīgi no piemērotā naudas soda izpildes. Jūs uzturat joprojām šo te tēzi?

R. Koņuševskis.

Jā, mēs faktiski atbildot uz tiesas jautājumu... protams, jā.

L. Liepa.

Un savā ziņā tā tad mēs arī lietas izskatīšanas gaitā konstatējam, ka Latvijā ir vismaz četrdesmit gadījumi, kuros sekmīgi šādi pieteikumi ir apmierināti. Bet konkrētajā lietā to pieteicēja neizdarīja.

R. Koņuševskis.

Es gribētu šajā sakarā... manuprāt, tā jūsu prakse minētā un arī konkrētais gadījums, manuprāt, liecina par tādu nelabu tendenci. Proti, ka tiesu prakse ir ļoti neviennozīmīga un mēs nezinām, kāda tad ir tā prakse, cik gadījumos tad nav pieņemts. Un šī te tendence, manuprāt, nozīmē tikai to, ka šīs jautājums ir nesakārtots normatīvo aktu līmenī un ka viņu principā likumdevējam būtu jāsakārto.

L. Liepa.

Jā, jūs sakāt, ka likumdevējam vajadzētu sakārtot, bet mans jautājums izriet no tiesībsarga atzinumā 8. lappusē norādītā... es atkal citēšu... "tomēr attiecīgā tiesiskā regulējuma trūkums Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā nevar būt par šķērslī personai prasīt novērst tās tiesību aizskārumu, ja tāds ir." Jūs sakāt, ka regulējums nav problēma, bet tikai piemērošana, tiesu prakse ir problēma.

R. Koņuševskis.

Tiesu prakses problēma. Un it īpaši, man liekas, administratīvo pārkāpumu lietās tā ir problēma, jo tur tiešām tiešā tekstā nav pateikts, ka persona var iet un lūgt tomēr. Un nezinātājs tiesību jautājumos acīmredzami varētu arī...

L. Liepa.

Bet zinātājs?

R. Koņuševskis.

Zinātājs varbūt... jā...

L. Liepa.

Skaidrs. Paldies jums, es atvainojos.

Es gribēju prasīt vēl vienu tādu precizējošu jautājumu. Vai ikvienas nelabvēlīgas sekas, kas varētu rasties arī tajā skaitā autoīpašniekam, būtu kvalificējamās kā sods?

R. Koņuševskis.

Tas ir jāvērtē individuāli, manuprāt. Ir jāvērtē samērīgums katrā gadījumā. Šajā gadījumā, mūsaprāt, tas ir nesamērojami.

L. Liepa.

Jā, bet tas nav sods... tā Saeima saka.

R. Koņuševskis,

Tas nav sods, bet, mūsaprāt, viņš ir pielīdzināms sodam.

L. Liepa.

Kādā veidā? Kā jūs to pamatotu?

R. Koņuševskis.

Tādā veidā, ka īpašnieks tiek sasaistīts ar administratīvi sodītās personas soda izpildes procesu. Proti, viņa īpašumtiesības tiek padarītas atkarīgas no izpildes procesa, kas īsti...

L. Liepa.

Es saprotu jūsu domu... Tātad sanāk tā, ka viņu kāds pret viņa gribu sasaista. Bet vai nav tā, ka īpašnieks jau nododot to mašīnu pats sasaistās ar šo risku un tām sekām, kuras, visnotaļ iespējams, viņam iestāsies.

R. Koņuševskis.

Iespējams, ka sasaistās. Mūsaprāt, šis jautājums ir neskaidrs. Atbildība nav noregulēta normatīvajos aktos. Līdz ar to mēs nevaram šo normu, teiksim, interpretēt paplašināti.

L. Liepa.

Lasot jūsu atzinu, es tomēr secināju tādu man ļoti labvēlīgu atzinumu, ka tas nu būtu tiesas pienākums vērtēt tā īpašnieka iesaistīšanu pārkāpumā. Tātad faktiski tiesai ir tādas pilnvaras.

R. Koņuševskis.

Jā, tad man ir pretjautājums. Bet ja tiesa nevērtē? Kā tad?

L. Liepa.

Tas ir jāapstrīd pie augstākas tiesas... Bet es atvainojos, ka es pārkāpu procesu.

Liels paldies. Godātā tiesa, man nav vairs jautājumu.

G. Kūtris.

Tiesnešiem? Tiesnese Osipova.

S. Osipova.

Nu tātad, turpinot to pašu diskusiju, kas jau ir aizsākta ar Saeimas pārstāvi. Tātad jūs uzskatāt, ka iesniedzējai bija tiesības vērsties tiesā kā trešajai personai administratīvā pārkāpuma lietā. Vai tas ir pietiekams mehānisms viņas pamattiesību aizsardzībai? Vai šīs tiesības vērsties tiesā, iestāties administratīvā pārkāpuma izskatīšanā, vai tas kompensē to aizskārumu, ko apstrīdētā norma rada? Un ja tiesa noraida? Vai šīs hipotētiskās tiesības vērsties tiesā, kas ir jūsu atzinumā... vai tas ir tikai tāds efektīvs mehānisms, lai...?

R. Koņuševskis.

Tieši tā. Tiesības vērsties tiesā. Iespējams, nav efektīvs. Tāpēc... iespējams, nav efektīvs, jo nav garantēts, teiksim, tāds pārredzams rezultāts. Un normatīvie akti to... teiksim, tā noregulē. Proti, nav... nevar redzēt, kā tad tiesa nospriedīs. Līdz ar to tas nav efektīvs.

S. Osipova.

Vai Administratīvo pārkāpumu kodekss vispār paredz šādu trešo personu institūtu?

R. Koņuševskis.

Neparedz. Manuprāt, mēs arī atzinumā to rakstījām. Neparedz. Tāpēc tas arī nav efektīvs. Mēs arī rakstījām... To paredz Kriminālprocess, Civilprocess katrai personai pēc dažādu pušu... visas neparedz... tieši tāpēc arī...

G. Kūtris.

Vēl jautājumi būtu? Tiesnesis Balodis. Lūdzu!

K. Balodis.

Man jums tāds jautājums. Sakiet, tā kā administratīvie pārkāpumi var būt ļoti dažādi un šo pārkāpumu izdarīšanas rīki var būt ļoti dažādi, jūs uzskatāt, ka arī cita veida administratīvo pārkāpumu gadījumā, kur tiek pielietoti kaut kādi citi rīki nevis automašīna, tur arī tos nedrīkstētu izņemt, ja tie pieder citai personai? Un kur ir tā robeža, ka var izņemt citai personai piederošu pārkāpumu izdarīšanas rīku un kad nevar? Un kāpēc šajā gadījumā jūs tā uzskatāt, ka tas ir nesamērīgi... Tieši automašīnas gadījumā?

R. Koņuševskis.

Atbildot uz jūsu jautājumu. Jā, šajā aspektā mēs neesam tā pētījuši, bet, manuprāt, tas ir ļoti, teiksim, atkarīgs no tā, kas tas par rīku, cik viņš ir nepieciešams konkrētā īpašnieka... kāds viņam ir mērķis. Šajā gadījumā, ja mēs runājam par transportlīdzekli, tā ir tāda plaši izmantojama lieta sadzīvē un darbā un tā tālāk. Man tā grūti iedomāties, kāds varētu būt, piemēram, rīks...

K. Balodis.

Automašīna... vai tad tur tomēr nav ļoti bīstams tāds avots... kas sver pusotru vai pat divas tonnas...

R. Koņuševskis.

Ir bīstams.

K. Balodis.

...un ar ko nepareizi rīkojoties var...

R. Koņuševskis.

Protams, jā. Es nevarēšu atbildēt, mēs šajā aspektā diemžēl neesam pētījuši šo jautājumu.

G. Kūtris.

Sakiet, lūdzu, cik tālu automašīnas īpašnieka atbildība sniedzas ar notikumiem, kas notiek pēc tam? Vai viņam ir jāatbild pilnīgi par visu?

R. Koņuševskis.

Par pilnīgi visu noteikti nē. Iespējams, jāatbild par kaut kādām materiāli tiesiskajām sekām...

G. Kūtris.

Tad, ja būtu kādam nodarīta skāde, tad es saprotu, ka varētu prasīt no īpašnieka...?

R. Koņuševskis.

Ja tas būtu atrunāts normatīvajos aktos un samērots ar to atbildību, tad es domāju, ka tas ir iespējams. Jā.

G. Kūtris.

Lietas dalībniekiem nav radušies vēl kādi jautājumi? Nē.

Paldies tiesībsarga pārstāvim.

Aicinām tālāk Tieslietu ministrijas pārstāvi. Lūdzu! Tieslietu ministrijai arī bija savs viedoklis attiecībā uz apstrīdēto normu atbilstību 105. pantam. Lūdzu jūs!

A. Smiltēna.

Labdien, godātā tiesa!

Attiecībā uz apstrīdēto tiesību normu Tieslietu ministrija var sniegt šādus paskaidrojumus.

Kā jau pāris reizes šodien tiesas sēdē bija minēts, šeit nebūs diskusijas par to, vai apstrīdētā tiesību norma ir pieņemta un izsludināta pienācīgā kārtībā. Par to mums strīdu nav. Bet Tieslietu ministrija vēlētos pakavēties pie apstrīdētās tiesību normas leģitīmā mērķa.

Un Tieslietu ministrijas ieskatā leģitīmi mērķi šeit varētu būt divi.

Pirmkārt, tas ir pārtraukt administratīvo pārkāpumu. Tas nozīmē, ka personai, kas ir alkohola reibumā, kura vada transportlīdzekli, transportlīdzeklis ir jāatņem, lai šo pārkāpumu pārtrauktu.

Otrkārt, šī te transportlīdzekļa aizturēšana līdz soda izpildei nodrošina un veicina soda izpildi. Citiem vārdiem, soda neizbēgamību.

Bet attiecībā uz soda neizbēgamību Tieslietu ministrija vēlās uzsvērt, ka soda neizbēgamība kā atbildība par administratīvo pārkāpumu ir personisks atbildības pienākums. Līdz ar to persona, kura nedrīkstētu izbēgt no soda, ir persona, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu un tām sekām, kas ir paredzētas šajā normā, būtu jābūt vērstām pret izdarītāju.

Šajā gadījumā mēs nevaram taisīt analogijas ar civiltiesisku atbildību, jo šajā gadījumā valstij nav svarīgi fiskālais moments, lai sods tiktu samaksāts no kādas personas. Valstij ir svarīgi, lai sodu izciestu tā persona, kura izdarījusi pārkāpumu,

pret kuru celta apsūdzība un pret kuru ir nospriests, ka tā ir vainīga. Līdz ar to tādas tiesību normas iespējamā interpretācija, ka sodu varētu samaksāt arī īpašnieks, kurš nav izdarītājs un tādējādi saņemt atpakaļ mašīnu, šāda interpretācija, mūsaprāt, neiekļaujas tiesību normas leģitīmajā mērķī. Šeit būtu strikti jānodala, ka, jā, civiltiesiskajās attiecībās, par kurām šodien bija ļoti daudz runa, ļoti iespējams, ir citādāka atbildības forma, bet šeit mēs runājam par administratīvo atbildību, kas ir kvazi-krimināltiesiska atbildība un šeit ir personiskās atbildības pienākums. Līdz ar to nelabvēlīgas tiesiskās sekas nevarētu iestāties personām, kurām tiesību neparedz šādas sekas un kurām ar tiesas nolēmumu šādas sekas nav pieņemtas.

Tātad šie te divi normas leģitīmie mērķi tiešā un korektā veidā attiecas tad, ja sakrīt abi statusi, ja pārkāpuma izdarītājs ir arī transportlīdzekļa īpašnieks.

Gadījumā, ja pārkāpuma izdarītājs nav transportlīdzekļa īpašnieks, Tieslietu ministrijas ieskatā ar apstrīdēto tiesību normu ir noteikts... ar likumu noteikts ierobežojums. Mūsu ieskatā šis ierobežojums nav uzskatāms ne par administratīvo atbildību, ne arī par civiltiesisku atbildību.

Tātad sākotnēji par administratīvo atbildību. Īpašnieks, kurš nav uzdarītājs, viņš nav procesa dalībnieks, viņš nav minēts lēmumā kā persona, kurai ir piemērots sods un galu galā viņš arī nav pārkāpuma izdarītājs. Līdz ar to viņš nevarētu būt persona, kurai iestājas administratīvā atbildība, jo viņš nav šī pārkāpuma izdarītājs. Un par to šajos gadījumos strīda nav.

Protams, APK ir pāris panti, piemēram, gadījumos, kad alkohola tirdzniecība nepilngadīgajiem notiek, sods tiek piemērots gan pārdevējai, kura ir tieši izdarījusi pārkāpumu, viņa ir pārdevusi alkoholu bērnam, gan arī komersantam, šajā gadījumā veikala īpašniekam. Bet šie gadījumi, lai arī APK soda personas, kuras nav tieši izdarītāji, nav analogiski apstrīdētajai normai, jo šajā te alkohola tirdzniecības gadījumā, pirmkārt, šis te komersants ir minēts tieši sankcijā kā sodāmā persona un tātad var uzskatīt, ka valsts pret viņu vērsās un katrā gadījumā arī persona var iepazīties ar šādu sankciju un saprast, ka valsts pret viņu vērsīsies ar administratīvo atbildību, ja viņa veikalā pārdevēja tirgos alkoholu nepilngadīgajiem. Un bez tam tiek traktēts tādējādi, ka šie pārkāpumi tiek zināmā mērā izdarīti komersanta interesēs, vai nu viņš ir nodrošinājis apstākļus, vai radījis labvēlīgu vidi, lai tas notiktu, kas šajā gadījumā, protams, nav... protams, neviens transporta līdzekļa īpašnieks taču neuzskata, ka viņa interesēs būtu, ka ar viņa transporta līdzekli kāds brauktu dzērumā. Līdz ar to mēs secinām, ka šeit ne ir saskatāma tiesību norma, kuras sankcijā būtu paredzēta administratīvā atbildība, ne arī ir izveidots procesuālais instrumentārijs, lai mēs varētu uzskatīt, ka viņš kaut kādā veidā ir procesa dalībnieks un ka likumdevējs kaut kādā veidā ir paredzējis viņa statusu šajā procesā.

Tātad par civiltiesisko atbildību. Tieslietu ministrijas ieskatā mēs nevaram uzskatīt, ka šeit ir arī civiltiesiska atbildība, jo valsts ar transportlīdzekļa īpašnieku

nav stājusies nekāda veida civiltiesiskās attiecībās, attiecībā uz transportlīdzekli. Un tiesiskās attiecības, kurām pakārtotās sekas ir transportlīdzekļa aizturēšana, ir publisko tiesību jomā un ir saistītas ar administratīvo pārkāpumu, ko persona nav izdarījusi. Līdz ar to mums ir grūti iedomāties veidu, kā civiltiesiskā atbildība varētu izrietēt no citas personas izdarītā pārkāpuma publisko tiesību jomā.

Bez tam daudzkārt šeit vēl tika pieminēts, ka APK paredz īpašu statusu un īpatnības atbildībā attiecībā uz paaugstinātas bīstamības avotu, tātad APK 9. panta tiesām pasaka, ka paaugstinātas bīstamības avota īpašnieka administratīvās atbildības īpatnības var būt noteiktas citā likumā, bet es gribu vērst uzmanību uz to, ka runa ir par īpašnieka administratīvo atbildību un šeit apstrīdētajā normā jau īpašnieks administratīvo atbildību... pie administratīvās atbildības netiek saukts nekādā veidā. Jo viņš nav ne lietas dalībnieks, ne arī tiesas lēmums ir adresēts viņam, kas būtu korekti, ja viņš būtu saukts pie atbildības.

Līdz ar to attiecībā uz normas leģitīmo mērķi, ja šie divi statusi nesakrīt, Tieslietu ministrijai pastāv pamatotas šaubas, vai tāds mērķis var tikt sasniegts, jo mums nav svarīgi panākt, tātad taisnīgi un leģitīmi būtu panākt nevis soda izpildi par katru cenu jebkuriem līdzekļiem, bet tad, ja to izdara persona, kurai tas sods ir piemērots. Tātad... un šeit var būt gan situācijas, kurās sods tiek nosepts no laulāto kopmantas un tātad tā ir manta, kura daļēji pieder arī pārkāpuma izdarītājam, daļēji nē, bet tikpat labi var rasties situācija, ka tā soda izpilde tiek nodrošināta ar citai personai piederošu īpašumu, tiek veicināta izpilda ar citai personai piederošu īpašumu un šeit vairs nav tik tieši saskatāma, teiksim, tā loģiskā secība un tas, kādēļ tas būtu taisnīgi.

Attiecībā uz samērīgumu. Mēs uzskatām, ka šāds ierobežojums var būt arī būtu samērīgs, ja likumā būtu paredzēta kāda procedūra, kādā īpašnieks varētu aizstāvēt savas aizskartās tiesības. Un kā jau minēja Saeimas pārstāvis, tad faktiski šāda procedūra eksistē un to ir iespējams izdarīt, no tāda viedokļa tas runā par labu apstrīdētajai tiesību normai, bet tomēr Tieslietu ministrijai ieskatā veids, kādā tas var tikt izdarīts, ir pārlietu sarežģīts un nesamērīgs ar to formu, kādā ir noteikts ierobežojums. Īpašniekam noteiktais ierobežojums ir *expressis verbis* ierakstīts likumā un jebkuram vidusmēra saprātīgam cilvēkam izlasāms un saprotams, tad veids un ceļš, kādā atgūt šīs savas īpašumtiesības, ir pietiekami juridiski sarežģīts.

Un šeit Tieslietu ministrija skatās uz to jautājumu tādējādi, ka tiesību norma ir skaidra tad, ja viņa ir skaidra vidusmēra saprātīgam cilvēkam. Tad Tieslietu ministrijai ieskatā tas ir pietiekami. Jo, ja cilvēkam ir jālūdz kvalificēta jurista palīdzība, vai tas neliek domāt, ka šeit varētu būt ierobežota pieeja tiesai vai ierobežota pieeja uz tiesību aizsardzību. Ja viņam katrā gadījumā ir jālūdz kvalificēta lietpratēja palīdzība, lai viņš saprastu, kāda ir tiesību norma.

Tātad nobeigumā. Mēs uzskatām, ka šeit svarīgākais ir saprast, kāds ir bijis likumdevēja mērķis šim normas tvērumam. Jo gadījumā, ja likumdevējs jau sākotnēji ir paredzējis, ka būs arī tādi gadījumi, kad izdarītājs un īpašnieks nav viena un tā pati persona un jau vēlējies īpašniekam noteikt kaut kādus īpašus ierobežojumus, kaut kādus īpašus apgrūtinājumus šajā procesā, bet vienlaicīgi nav noteicis viņam ne statusu, ne veidu, kādā viņš varētu aizstāvēt savas tiesības, tādā gadījumā mēs varētu runāt varbūt pat ne tikai par 105. panta aizskārumu, bet arī zināmā mērā par aizskārumu uz taisnīgu tiesu. Jo viņam šajā procesā nav izveidots nekāds statuss, viņa mērķis ir bijis viņu kaut kādā tādā veidā kvazi-sodīt, vai ierobežot, vai audzināt, neparedzot viņam iespēju pretim kā darboties, tad tas normas tvērums acīmredzot būtu nesamērīgs.

Savukārt, ja tas normas tvērums ir bijis tāds, ka likumdevējs nav vēlējies tiešām aizskart īpašnieka tiesības, tas nav bijis viņa tiešs mērķis, tādā gadījumā šobrīd tajā normā vienkārši trūkst iezīmēta skaidra ceļa, kādā īpašnieks pavisam vienkārši varētu šīs savas tiesības atjaunot, ja reiz likumdevējam nebija nodoma viņas tieši aizskart.

Godātā tiesa, paldies, tas ir viss.

G. Kūtris.

Paldies.

Lietas dalībniekiem vispirms ir tiesības uzdot jautājumus.

Pieteikuma iesniedzējai. Lūdzu, jums jautājums.

L. Vegnere.

Paldies. Nav.

G. Kūtris.

Vai Saeimas pārstāvim būtu jautājumi? Lūdzu!

L. Liepa.

Jā, es uzdotu labprāt.

Sakiet, lūdzu, šai normai ir Saeima norādījusi, ka ir vairāki uzdevumi. Tātad runājot par leģitīmo mērķi. Mēs varētu izdalīt, ņemot vērā to, ka normas tvērums ir diezgan plašs, vairākas adresātu grupas. Vai jūs atzīstat, ka leģitīmais mērķis ir arī paaugstinātas bīstamības avota īpašnieka disciplinēšana attiecībā uz to, kam viņi šo īpašumu dod, ja viņi paši nebrauc ar šo īpašumu.

A. Smiltēna.

Es nevaru atbildēt, kāds šis mērķis ir bijis objektīvi domāts, kā to ir bijis domājis likumdevējs. Bet Tieslietu ministrijas ieskatā nebūtu leģitīmi caur šo normu

šajā brīdī... tajā brīdī disciplinēt transportlīdzekļa īpašnieku, jo, ja likumdevējam principā ir mērķis tāds, tam būtu jāparādās vai nu Ceļu satiksmes likumā, vai kaut kur agrāk APK procesā, jo viņa disciplinēšana notiek tajā brīdī, kad faktiski viss jau noticis un notiek jau tā kā piespiedu izpilde. Līdz ar to šādu leģitīmu... tik plaši mēs to leģitīmo mērķi neskatāmies.

L. Liepa.

Ceļu satiksmes likuma 20. pantā ir imperatīvi aizliegts nodot transportlīdzekli kādai personai, kura ir intoksikēta. Vai tas nav, atbildot uz jūsu jautājumu, pietiekami, ka šeit jau ar normu tas ir aizliegts, un ja tas tiek pārkāpts, tad sekas tajā skaitā ir APK...

G. Kūtris.

Ja drīkst precizēt... Ko nozīmē personai, kura ir intoksikēta?

L. Liepa.

Intoksikēta... es atvainojos par šī vulgārā svešvārda lietošanu, atrodas apreibinošo vielu ietekmē.

G. Kūtris.

Tātad, ja viņa ir dzērumā, nedrīkst nodot...?

L. Liepa.

Ne tikai... arī narkotisko vielu reibumā.

G. Kūtris.

Arī reibumā. Sakiet... un skaidrā prātā jādod? Vai Satiksmes likums paredz, ka viņam ir jāparedz, ka šis cilvēks var piedzerties?

L. Liepa.

Saeimas viedoklis ir, ka šī norma nav, tā teikt, momentāna tajā brīdī, kurā tās atslēgas tiek nodotas. Bet īpašniekam ir jābūt jābūt, cik vien lietas konkrētās lietas konkrētie apstākļi to paredz, jābūt jābūt par to, lai tātad persona, kurai tas auto tiek nodots, pēkšņi iestājas dzīvē kāda krīze un viņš nolaižas līdz tādām smagam alkoholisma līmenim...

G. Kūtris.

Tātad Tieslietu ministrijas pārstāvei jautājums ir, ko uzdeva Saeimas pārstāvis... Vai šeit Satiksmes likumā jau nav iekšā šī norma ietverta, ka ir jāapzinās, ka viņš pēkšņi nolaidīsies tik zemu un piedzerties?

L. Liepa.

Nē, mans jautājums bija nedaudz savādāks... godātā tiesa. Tas bija tāds...

G. Kūtris.

Jūs runājat, ka precīzi normā ir ierakstīts... Persona, kura ir reibumā... Un šajā gadījumā mēs jautājam, cik tālu tiek brīdināts auto īpašnieks.

L. Liepa.

Tieslietu ministrija norādīja, ka tā neredz 275. panta APK panta ietvaros leģitīmu mērķi, kas attiektos arī uz īpašnieka disciplinēšanu. Mēs tāpat gribētu atsaucoties jau uz likuma normu, 20. pantu Ceļu satiksmes likumā, norādīt, ka tāpat šāds uzdevums ir un disciplinēšana notiek saistībā ar to pašu pantu... apstrīdēto normu.

A. Smiltēna.

Jā. Nu, tāpat mana atbilde būs tāda, ka apstrīdētā norma vienlīdz attiecas uz tiem faktiskajiem gadījumiem, kuros īpašnieks ir dzērušam cilvēkam iedevis braukt ar savu transportlīdzekli, kā arī uz tiem gadījumiem, kad personai pilnīgi neesot alkohola reibumā un pie pilnas samaņas un vadīšanas spējām ir nodots. Jo apstrīdētā norma neizšķir divus gadījumus... šos divus... ir bijis sākotnēji vai nē... pie nodošanas reibumā vai nē.

L. Liepa.

Viennozīmīgi.

Tieslietu ministrija noteikti ir lietas kursā, ka Latvijā ir vismaz četrdesmit gadījumi, kuros tiesa vētī katru šādu dzērāja šofera pārkāpuma gadījumu un šajos spriedumos, ko mēs šeit arī esam gatavi tiesai celt priekšā, auto ir atdots īpašniekam. Vai tas nenozīmē, ka šī norma jau faktiski paredz vērtēšanu atkarībā no lietas konkrētajiem apstākļiem?

A. Smiltēna.

Pirmkārt, tas, ka šobrīd tiesa... tiesā ir nostiprinājusies tāda judikatūra tālāk veidošanas ceļā un ir iespējams šīs tiesības aizsargāt... tas nav likumdevēja nopelns un tas nav apstrīdētās tiesību normas nopelns, bet tā ir tiesu prakses uzlabojums šajā situācijā. Un protams, mēs nevaram noliegt, ka faktiski tādas iespējas ir, jo mums ir četrdesmit lēmumi. Jautājums ir par to, vai šī iespēja ir pietiekami samērīga un pietiekami skaidra ar to, kādā veidā pastāv aizliegums un kādā veidā ir izveidota tā... normatīvi izveidota tā institucionālā sistēma, kas nosaka šos aizliegumus un ierobežojumus un to, kādā veidā normatīvi un institucionāli izveidots ceļš, kādā atjaunot šīs savas tiesības.

L. Liepa.

Paldies.

Sakiet, lūdzu, tātad... Satversmes 92. pantā ir paredzētas personas tiesības uz advokātu palīdzību. Vai šīs tiesības nebūtu jāsaista ar personas iespēju nodrošināt pienācīgu tiesisku aizsardzību jebkurā dzīves gadījumā? Gan kriminālprocesā, gan arī, kā jūs teicāt, mazajā kriminālprocesā — APK.

A. Smiltēna.

Nu es mazliet nesapratu tā jautājuma kontekstu...

L. Liepa.

Jūs norādījāt, ka jūsu ieskatā tātad normai ir jābūt vai regulējumam ir jābūt tādam, ka katrā gadījumā nav nepieciešama kvalificēta juridiska palīdzība. Un tomēr tātad. Vai kritērijs tomēr nav cits, ka situācijā, kurā tiesiskie jautājumi nav skaidri, personai, kurai ir tiesības vērsties pie advokāta pēc palīdzības, šādas tiesības būtu un ar advokāta palīdzību šis jautājums ļoti ātri būtu atrisināts.

A. Smiltēna.

Jā... Jūs varat uzskatīt, ka kritērijs ir tāds. Bet Tieslietu ministrijas viedoklis, kura veido un ir atbildīga par tieslietu politiku, un kuras darbs ir sekot līdzi un vērtēt tam, lai tiesību normas būtu tik labas, cik vien iespējams, tad mūsu viedoklis ir, ka tiesību norma ir pietiekami laba un skaidra tad, ja vidusmēra normāls cilvēks, izlasot tiesību normu, iegūst pietiekamu priekšstatu par to, kādas ir viņa tiesības, pienākumi, aizliegumi vai kāda procedūra viņam ir jāveic. Ja viņam ir nepieciešama jau kvalificēta speciālista palīdzība, lai viņš vispār saprastu, ko likums nosaka, tādā gadījumā es nesaku, ka pēc būtības ir atņemtas tiesības uz taisnīgu tiesu vai pēc būtības ir atņemtas viņam tiesības iegūt šo savu tiesību atjaunošana... aizskarto tiesību atjaunošanu, bet viņas varētu būt jau mazliet nesamērīgi apgrūtinātas.

L. Liepa.

Kāpēc Tieslietu ministrija izvirza daudz striktākus kritērijus nekā Eiropas Cilvēktiesību tiesa šajā jautājumā?

A. Smiltēna.

Tāpēc, ka Tieslietu ministrijai arī līdz šai dienai, arī skatoties uz apstrīdēto tiesību normu, mēs neesam vērtējuši viņas, teiksim, atbilstību Satversmei. Un atbilstība Satversmei... mūsu ieskatā tās būtu minimālās tiesību normas kvalitātes prasības, tas ir tas minimālākais, ko no viņas var prasīt. Bet Tieslietu ministrijas darbs ir vērst uz to, lai tiesību normas būtu nevis minimāli standartā kvalitatīvas, bet lai

viņas būtu kvalitatīvas. Lai viņas būtu... lai būtu nodrošināts augstāks standarts, nekā tas minimuma minimums.

L. Liepa.

Jā. Paldies.

Un tad, protams, arī tas, ko jūs sacījāt attiecībā uz šo normas satversmību... Jūs rakstāt, ka uzskatām, ka transportlīdzekļa aizturēšana, lai garantētu soda izpildi, ir pamatota un lietderīga, ja pārkāpējs un līdzekļa īpašnieks ir viena un tā pati persona. Tātad tas nozīmē, ka pēc būtības jūs šajā daļā piekrītat normas satversmībai?

A. Smiltēna.

Jā. Mēs domājam, ka tajā gadījumā, ja abi šie statusi sakrīt, ja izdarītājs ir arī īpašnieks, normā ir saskatāmi leģitīmie mērķi. Varbūt viņi līdz galam neatbilst Tieslietu ministrijas tiesību politiskajiem uzstādījumiem, bet tā ir vislabākā iespējamā norma, vai, tas ir vislabākais iespējamais risinājums. Bet katrā ziņā arī šeit ir saskatāms leģitīms mērķis. Un šeit ir saskatāms arī samērīgs, teiksim, tas tiesību realizācijas plāns. Bet, ja gadījumā šie divi statusi nesakrīt, tādā gadījumā mēs saskatām, ka šeit ir problēma.

L. Liepa.

Faktiski, ja es pareizi jūs saprotu, ir runa par normas precizitāti vai normas skaidrību, ko vismaz Saeimas izpratnē parasti normas tādas iespējamās pretrunas gadījumā risinātu tad Latvijas tiesas. Tātad faktiski tiesas ir tās, kuras šo normu, kura, iespējams, ir ļoti plaša... nevis iespējams, bet kura tiešām ir plaša un attiecas uz dažādiem dzīves gadījumiem, varētu konkrētajā gadījuma piemērot taisnīgi un atbilstoši. Vai jūs tam piekristu?

A. Smiltēna.

Jā, mēs piekrītam, ka šī norma ir ļoti plaša un, patiesību sakot, normas tekstā, vārdiskajā tekstā, pat nav minēts tās situācijas, par kurām mēs šobrīd diskutējam, ka šie statusi varētu nesakrist.

Līdz ar to, ja iespējams, tiesas var risināt faktiskās situācijas, jo juridiskās obstrukcijas aizliegums liedz viņām atteikties no risinājuma konkrētajā situācijā, bet mums šaubas rada tas, vai šīs tiesību normas teksts nav pārāk vispārīgs, lai dotu tiesām drošu pamatu uzsākt tiesību tālāk veidošanu. Vai šeit ir saprotams tieši, ko likumdevējs ir vēlējis panākt.

L. Liepa.

Šajā normā jau netiek liegts īpašniekam vērsties ar savu pieteikumu tiesā un tā ir īpašnieka subjektīva problēma, kāpēc viņš to nav paspējis izdarīt, vai nav vēlējis

izdarīt. Mēs tā to saprotam... Un tiesu spriedumi to pierāda lietās, ko mēs esam arī minējuši.

A. Smiltēna.

Jā, bet tiesu spriedumu nolēmumu daļā jau ir rakstīts un arī imperatīvi rakstīts... un spēkā esošajam tiesas spriedumam... likumam jau ir pielīdzināms spēks, ka šī mašīna ir glabājama līdz brīdim, kamēr sods tiek nomaksāts.

L. Liepa.

Bet mums ir četrdesmit gadījumi, kuros ir tieši pretējais — neatkarīgi no soda nomaksas. To nevar noliegt. Tātad Latvijas tiesas katrā gadījumā ir gatavas izvērtēt, ja vien īpašnieks vai viņa pilnvarnieks pārkāpējs to vēlas, ja tie ir to prasījuši.

A. Smiltēna.

Jā, bet mēs nevaram noliegt, ka Latvijas tiesas ir gatavas to darīt un viņas ir to darījušas. Bet viņas to dara tikai tāpēc, ka juridiskās obstrukcijas aizliegums liedz viņām rīkoties kā citādāk. Ja arī pie viņām vēršas ar šādu prasījumu. Un skaidrs, ka šajos gadījumos personas ir norādījušas nevis kādu APK pantu speciāli, bet viņas ir vērsušās uz Satversmes pamata tiesā. Līdz ar to tas, ka tiesas šobrīd kaut kādā veidā risina šo jautājumu, tas nav arguments, kas pierāda, ka apstrīdētā tiesību norma ir perfekta.

L. Liepa.

Paldies.

Godātā tiesa, nav vairs jautājumu.

G. Kūtris.

Paldies.

Tiesnešiem būtu jautājumi? Tiesnese Osipova. Lūdzu!

S. Osipova.

Vai Tieslietu ministrija ir piedalījusies apstrīdētās normas izstrādē?

A. Smiltēna.

Tieslietu ministrija, cik man zināms, jo tas sniedzas diezgan dziļā vēsturē, ir piedalījusies normas apspriešanā Saeimā, kur ir paudusi neatbalstošu nostāju. Tiesā gan, kā jau minēts, tā neatbilstošā nostāja bija vairāk vērsta tieši uz konfiskāciju, bet, cik man zināms, tātad komisijas sēdē Tieslietu ministrijai bija negatīvs atzinums.

S. Osipova.

Paldies.

Vai apstrīdētā norma sasniedz Saeimas norādīto leģitīmo mērķi atturēt personas no transportlīdzekļa vadīšanas apreibinošo vielu ietekmē un veicināt transportlīdzekļa īpašnieka atbildības līmeni?

A. Smiltēna.

Šeit varētu atbildēt gan — jā, gan — nē. Jo šis leģitīmais mērķis ir pietiekami plašs. Ja gadījumā pārkāpuma izdarītājs, kurš ir hronisks alkoholiķis, un ja viņš nevar samaksāt to sodu, līdz brīdim, kamēr viņš nevar samaksāt sodu, viņš nevar tikt arī pie sava transportlīdzekļa, tātad viņš nevar turpināt braukt un neapdraud sabiedrību. Bet gadījumos, kad šis te pārkāpējs un... es atvainojos, izdarītājs un īpašnieks nav viena un tā pati persona, es pieļauju, ka nekādā veidā netiek sasniegts tas mērķis. Jo īpašnieks jau vēl nav izdarījis neko sliktu, kamdēļ mums būtu jāliedz piedalīties viņam ceļu satiksmē ar savu transportlīdzekli. Līdz ar to tā leģitīmā mērķa sasniegšana, protams, arī ir dalāma... šeit ir modelējamas situācijas... Un zināmās situācijās leģitīmais mērķis tiek sasniegts, bet zināmās situācijās — nē.

S. Osipova.

Citi pieaicinātie savās rakstveida atbildēs ir pauduši viedokli, ka... labi, ir tas personas pamattiesību ierobežojums, bet sabiedrības iegūtais labums viennozīmīgi ir lielāks nekā personas tiesību ierobežojums. Vai jūs tam piekrītat?

A. Smiltēna.

Šāds apgalvojums izriet no tā, ka tiesību normas leģitīmo mērķi viņi ir skatījuši daudz plašāk. Viņi ir skatījuši, ka šīs tiesību normas leģitīmais mērķis ir nodrošināt sabiedrības drošību, lai mašīnas, ar kuriem iepriekš kāds ir braucis dzērumā, nepiedalītos ceļu satiksmē. Bet ja Tieslietu ministrija uz leģitīmo mērķi skatās šaurāk, ka mērķis ir pārtraukt pārkāpumu un nodrošināt soda neizbēgamību, tādā gadījumā šķiet, ka tas, ka materiālā Nodrošinājuma aģentūrā stāv virkne automašīnu, tas jau neliek mums domāt, ka tie pārkāpēji... ka viņi nevar dabūt citu transportlīdzekli... vai ka no tā kopumā sabiedrība kļūst drošāka. Jo pārkāpums jau ir bijis izdarīts. Tas pārkāpums, par ko viņš ir saukts... un apdraudējums sabiedrībai jau ir noticis. Līdz ar to sekas starp sabiedrību, starp drošības paaugstināšanu un to, ka tiek aizturēts kāds konkrēts transportlīdzeklis, ir visai pastarpināts mūsu ieskatā.

S. Osipova.

Un mans pēdējais jautājums par soda nenovēršamību. Jūs arī runājat par soda nenovēršamību, par to, ka ir jāmaksā vainīgajai personai. Sakiet, kā ir šajā gadījumā.

Ja Saeima uzskata tātad, ka šī soda piedziņas vēršana pret laulāto kopmantu ir atbilstoša...?

A. Smiltēna.

Mēs drīzāk svērtos uz atbildi, ka sodam ir jābūt personiskam un soda nodrošināšana no laulāto kopmantas varētu notikt tikai gadījumā, ja otram laulātajam nav šādu iebildumu... nav iebildumu nodrošināt šo soda izpildi no savas kopmantas, pamatojoties, teiksim, uz laulības saitēm. Bet manā ieskatā soda personiskā daba šajā gadījumā būtu primāra par personu civiltiesiskajām attiecībām un savstarpēji mantiskajām attiecībām.

G. Kūtris.

Vai vēl būtu jautājumi? Tiesnesis Ķinis. Lūdzu!

U. Ķinis.

257. panta pirmā daļa faktiski jau runā par daudz plašāku loku, kuros gadījumos tiek izņemta jeb aizturēta personu manta. Un vai jūs esat pret principu kā tādu vai jūs tikai uzskatāt, ka šajā konkrētajā gadījumā, kas saistīts ar automašīnu izņemšanu šeit ir...

A. Smiltēna.

Apstrīdētās normas tātad runā par administratīvā pārkāpuma izdarīšanas rīku un priekšmetu izņemšanu primāri.

U. Ķinis.

Kuģis arī var būt tāds, piemēram.

A. Smiltēna.

Jā... Un tikai šajās te kvadrātikavās ir īpašais regulējums par transportlīdzekli. Tātad par izdarīšanas rīka un priekšmeta izņemšanu un tālāk lemšanu likumā noteiktajā kārtībā par to, ko iesākt ar šiem priekšmetiem, Tieslietu ministrijai nav iebildumu. Jo lemjot, ko darīt ar pārkāpuma izdarīšanas rīkiem un priekšmetiem, tātad viņus vai nu konfiscē, vai nu atdod atpakaļ īpašniekam, un ir skaidrs, ka tādus priekšmetus, kuri ir, teiksim, legāli aprītē aizliegti, kā, teiksim, malu mednieku gadījumā apzāģētiem stobriem ieroči un tamlīdzīgi, kuru vispār legāla izmantošana tālāk nebūtu iespējama... tos, protams, konfiscē. Un šeit ir tātad tajā izdarīšanas rīku un priekšmetu izņemšanai ir pavisam citi mērķi, kamdēļ tas tiek darīts. Bet transportlīdzeklis, kā atzīts judikatūrā, nav šī pārkāpuma izdarīšanas ne rīks, ne priekšmets un tieši tāpēc mūsaprāt likumdevējs ir kvadrātikavās uzsvēris, ka šajos gadījumos var kaut ko darīt arī ar transportlīdzekli.

G. Kūtris.

Vēl būtu jautājumi? Lietas dalībniekiem? Nav. Paldies Tieslietu ministrijas pārstāvei.

Man ir viens starpjautājums Saeimas pārstāvim. Jūs šeit arī jautājat Tieslietu ministrijas pārstāvei un arī pieteikuma iesniedzējai. Sakiet, lūdzu, vai jūs varbūt lietas gaitā varētu pateikt, kuros likumos jeb kurā normā ir skaidri un gaiši ierakstītas īpašnieka tiesības griezties tiesā prasīt viņam atdot šo mantu atpakaļ, jo Tieslietu ministrija saka, ka nav skaidri pateikts, jūs teicāt, ka ir judikatūra...

L. Liepa.

Jā. Mēs varam ļoti precīzi norādīt abus gadījumus. Tātad administratīvā procesa lietas ietvaros ir jau norma, kuru mēs norādījām — 184. ar indeksu 1.... prim tātad. Tās pirmā daļa. Savukārt attiecībā uz...

G. Kūtris.

184. ... APK?

L. Liepa.

Nē... es atvainojos... tātad tās ir divas lietas. Viens ir Administratīvo pārkāpumu kodekss. Lietvedības ietvaros ko arī jau kolēģi šeit pieminēja, tātad, ka procesa ietvaros var īpašnieks prasīt atgūt savu īpašumu. Un 184. — Administratīvā procesa likuma norma, kas ir jāpiemēro attiecībā uz labvēlīga akta pieņemšanu, adresātam labvēlīga akta pieņemšanu jau Administratīvā procesa likuma ietvaros.

G. Kūtris.

Un APK kurš bija?

L. Liepa.

274. panta prim panta pirmajā daļā, kurā ir norādīts tiesas uzdevums, ko darīt ar attiecīgo kustamo...

G. Kūtris.

Tas ir tiesas uzdevums. Kur ir cilvēka tiesības ierakstītas, ka viņš to var darīt?

L. Liepa.

Cilvēka tiesības mēs secinām... ir... kā godātā Satversmes tiesa norādījusi, tiešā veidā piemērots Satversmes 92. pantā, jo administratīvā Senāta spriedumā, ko mēs esam arī šeit vairākkārt jau pieminējuši, 2008. gada spriedumā ir tieši norādīts, ka kaut arī tieši nepastāv šādas tiešas procesuālas normas, tas neliedz personai vērsties tiesā un godātā Tieslietu ministrijas pārstāve arī norādīja pamatojoties uz tiesiskās obstrukcijas aizlieguma principu, kas neļauj normas neesamības gadījumā neskatīt konkrētu tiesisku problēmu. Tātad šie ir divi pamatargumenti.

Mēs uzskatām, protams... APK... Administratīvā procesa ietvaros tā situācija ir gluda un diezgan skaidri regulēta. Un tiesu prakse daudzās lietās ir jau to demonstrējusi. Šeit nav piemērošanas problēmu. Grūtības varētu stāties un... tāpēc mēs arī uzskatām, ka kvalificētu juridiska palīdzība būtu nepieciešama tajā brīdī, kurā jautājums ir, vai vilciens ir aizgājis... APK procesam beidzoties. Un atbilde ir — nē, nav...

G. Kūtris.

Vai īpašniekam tā ir bezmaksas juridiska palīdzība? Vai jāmaksā?

L. Liepa.

Atkarībā no īpašnieka mantiskā stāvokļa. Latvijā ir paredzētas iespējas iegūt arī bezmaksas palīdzību.

G. Kūtris.

Ja viņam pieder mašīna — viņu atbrīvos no samaksas?

L. Liepa.

Tas varētu būt problemātiski. Es neesmu gatavs atbildēt šajā brīdī uz šo jautājumu. Bet īpašniekam ir tiesības saņemt... piemēram, Latvijas Universitātes Juridiskās prakses un palīdzības centrā neskatoties uz viņa mantisko stāvokli, būs...

G. Kūtris.

Sakiet, lūdzu, no 9. līdz 14. datumam, kur divas ir brīvdienas, to varēja izdarīt?

L. Liepa.

Jāatzīst, ka tieši tāpat kā godātā pieteicēja norāda, ka ir jomas, kurā cilvēki strādā arī brīvdienās, arī advokāti strādā brīvdienās. Ja klients ir atnesis uzdevumu, kurš ir steidzams, tad šo lietu var izdarīt arī brīvdienās.

G. Kūtris.

Tiesnesis Balodis. Lūdzu!

K. Balodis.

Precizējošs jautājums par to, ko jums uzdeva priekšsēdētājs. Sakiet, ir arī kādi civiltiesiski līdzekļi, kā automašīnas īpašnieks varētu vērsties pret Nodrošinājuma valsts aģentūru ar civiltiesisku prasījumu ar automašīnas atdošanu?

L. Liepa.

Godātā tiesa! Paldies par jautājumu! Tātad civiltiesiskā kārtā mēs redzam, ka... var teikt, tāda saite iet cauri visā šajā problēmsituācijā, jo brīdis, kurā īpašnieks tātad nodod lietu kā valdītājs turētājam, citai personai, tātad viņam zināmā mērā.. viņš

saka, ka es esmu nodevis atbildības pienākumu, civiltiesisko atbildības pienākumu kopā ar pienākumu rūpēties par šo lietu citai personai, kurai ir tād jāpieskata šī lieta un jāpanāk, ka tā tiek atgriezta atpakaļ īpašniekam tad, kad īpašniekam tā ir nepieciešama atbilstoši līgumam. Līdz ar to Saeimas ieskatā tād tieši lietotājam, tam, kas brauc ar šo transportlīdzekli un izdara pārkāpumu, ir primārais pienākums parūpēties par tās atgūšanu, jo tā ir publiskas varas šobrīd valdījumā... nevis valdījumā, bet kontrolē. Šobrīd mēs nevaram teikt, ka ir civiltiesiska prasījuma iespējas privātpersonai, taču ir skaidrs, ka ir situācija, kurā īpašnieka lieta ir aizturēta un ja šī lieta ir nepamatoti aizturēta, tad ir vērtšanās iespējas tiesiskā kārtā. Ja tā ir pamatoti aizturēta, kā tas ir šajā gadījumā, tād tiesiski pamatota, tad ir jāizmanto tiesību aizsardzības līdzekļi, pirmkārt, Administratīvā procesa kodeksā paredzētajā kārtībā, otrkārt, Administratīvā procesa likumā paredzētajā kārtībā prasot šīs lietas atgūšanu.

Es baidos, ka es nevaru šobrīd sacīt, vai ir civiltiesisks prasījums, vai šeit varētu pastāvēt civiltiesisks prasījums.

Trešā iespēja, kas ir norādīja Saeimas atbildes rakstā, vēl papildus tam, ja uz godātās tiesas jautājumu, vai palīdzība varētu būt arī bezatlīdzības sakarā, kurā... ja persona vēlētos bez atlīdzības šo lietu nokārtot, tad, protams, ir Prokuratūras likuma 16. un 19. pants, vērsties Prokuratūrā ar lūgumu personas tiesību aizsardzības procesa ietvaros nodrošināt, ja ir tiešām... tāda galēja beztiesība notikusi kaut kādā šajā divpusējā attiecībā starp īpašnieku un lietotāju un ir iemesli, pie kuriem persona uzskata, ka Prokuratūra varētu palīdzēt, tad varētu vērsties arī Prokuratūrā. Taču man kā pārstāvim nav informācijas, cik daudz šādu lietu...

G. Kūtris.

16. pants gan runā par personām, kurām pašām nav nekādu spēju sevi aizstāvēt.

L. Liepa.

Iespējams, ja persona, teiksim, vairs nelieto šo transportlīdzekli... tādu rīcības spējas trūkumu dēļ... uzticot to citai personai, tādā... Es piekrišu, ka tā ir teorētiska norāde, tomēr Latvijas likums šādu iespēju paredz.

G. Kūtris.

Paldies.

Turpinām uz klausīt pieaicinātās personas,

Un pēc mūsu norunātās kārtības aicinām Satiksmes ministrijas pārstāvi.

Lūdzu, Golubeva kungs.

Tād jūsu... ja nemaldos, Satiksmes ministrija laikam bija arī tas iniciators vairāk šīm normām, tā varētu būt... jo es redzu, ka arī Saeimas komisijas sēdēs jūs arī

esat piedalījies, kad šo normu apsprieda. Kāds ir Satiksmes ministrijas viedoklis par apstrīdēto normu atbilstību Satversmei? Lūdzu!

J. Golubevs.

Paldies, godātā tiesa!

Satiksmes ministrija uzskata, ka ierobežojums ir samērīgs un atbilstošs Satversmes 105. pantam. Satiksmes ministrija pilnībā pievienojas arī Saeimas pilnvarotā pārstāvja viedoklim.

Un varbūt atgriežoties atpakaļ pie šīs nepieciešamības, kādēļ tad Satiksmes ministrija sadarbībā ar Iekšlietu ministriju virzīja ne tikai grozījumu konkrētajā tiesību normā, bet arī virkni citus ļoti būtiskus grozījumus, kuri rezultātā patiešām ir devuši ļoti ievērojamu uzlabojumu ceļu satiksmē Latvijā.

Ja mēs vērtējam... tāpat no 2001. gada, kad Latvijā patiešām gāja vairāk kā 500 cilvēki bojā ceļu satiksmē, no kuriem ļoti liels procents — ap 30 procentiem — bojāgājušo bija tieši saistīti tāpēc, ka transportlīdzekļa vadītājs, kurš izraisījis negadījumu, ir bijis alkohola reibumā, tad šobrīd Latvija ir sasniegusi jau ļoti ievērojamu rezultātu un 2012. gadu mēs esam noslēguši lai gan ar ļoti bēdīgu statistisku, bojāgājuši ir 177 cilvēki, taču salīdzinot ar šo te 2001. gadu, kad bija vairāk kā 500 cilvēki, tas patiešām Eiropas kontekstā ir ļoti liels sasniegums. Un uzlabojums ir panākts par aptuveni 70 procentiem, salīdzinot ar iepriekšējo laika periodu.

Ja mēs vērtējam situāciju, kāda ir citur Eiropā, tad 2005. gadā, kad mēs strādājām pie šīm izmaiņām, Zviedrijā uz miljons iedzīvotājiem bojāgājušie bija 59 cilvēki, Vācijā — tie bija 80 cilvēki, Latvijā — tie bija 230 cilvēki uz vienu miljonu iedzīvotāju. Šobrīd situācija ir vidēji Eiropā 61 iedzīvotājs uz miljons iedzīvotājiem un Latvijā šobrīd ir 80 cilvēki.

G. Kūtris.

Mēs sapratām, ka situācija ir traģiska, bet kā gan palīdz tās normās?

J. Golubevs.

Satiksmes ministrija un Iekšlietu ministrija strādāja pie koncepcijas, kura Latvijā jau tajā laikā strādāja un ne tikai Latvijā, arī citur Eiropā — par ļoti bīstamiem pārkāpumiem varēja paredzēt transportlīdzekļu konfiskāciju. Šis jautājums tika tiešām ierosināts un notika, kā jūs zināt, arī lietas materiālos ir informācija par to, ka konfiskācija tika noraidīta. Satiksmes ministrija šo priekšlikumu pamatoja ar to, ka jau tajā laikā Administratīvo pārkāpumu kodeksā bija atļauta transportlīdzekļu konfiskācija ne tikai pārkāpuma izdarītājam, bet arī neatkarīgi no tā, kam pieder transportlīdzeklis, proti, arī situācijā, ka vadītājs bija trešā persona un īpašnieks bija cita persona. Šādi gadījumi Administratīvo pārkāpumu kodeksā bija gan 2005. gadā,

gan arī šodien spēkā esošajā likumā. Proti, transportlīdzekli neatkarīgi no īpašuma piederības var konfiscēt par pārkāpumiem tirdzniecības, komercdarbības vai muitas jomā. Un kā piemēru šeit var minēt, teiksim, Atkritumu apsaimniekošanas noteikumu pārkāpšanu. Ja es uz mežu aizvedīšu ar kravas automobili atkritumus un izgāzīšu viņus mežā, tad likums šodien dod tiesības konfiscēt transportlīdzekli neatkarīgi no tā, vai tas transportlīdzeklis pieder vadītājam, vai īpašnieks ir trešā persona.

Satiksmes ministrija vērtējot šo pārkāpumu smaguma raksturu, rosināja konfiscēt transporta līdzekli par tik būtisku pārkāpumu kā braukšana alkohola reibumā.

Paralēli tika virzīts grozījums 257. pantā un arī citi grozījumi, un diskusiju rezultātā šī konfiskācija tika noraidīta, tā tika aizstāta ar administratīvo arestu. Un 257. pants Saeimā guva atbalstu un tika pieņemts un noteiktā kārtībā stājās spēkā.

Satiksmes ministrija uzskata, ka paaugstinātas bīstamības avota īpašniekam patiešām ir jābūt tādām, kā jau minēja Saeimas pārstāvis, rūpības pienākumam un šī pieņemtā norma pilnīgi noteikti pretēji tam laika periodam, kad šī... līdz tam brīdim, kad šī norma tika pieņemta, ka praksē bija gadījumi, kad policija konstatē, ka ir transportlīdzekļa vadīšana alkohola reibumā, aptur, noformē administratīvo pārkāpumu protokolu, aizliedz konkrētajai personai tieši tajā vietā vadīt tālāk transportlīdzekli. Diemžēl blakussēdētājs apsēžas pie stūres, aizbrauc 300 metrus tālāk, atdod atpakaļ transportlīdzekļa vadīšanu personai, kura ir alkohola reibumā un šajā situācijā pēc 15 minūtēm notiek ceļa satiksmes negadījums, kur uz gājēju pārejas iet bojā cilvēks.

Tikai pamatojoties, lūk, uz šādiem ļoti daudziem gadījumiem, kas bija līdz 2005. gadam... līdz 2004. gadam, es pat gribētu teikt, jo 2004. gads bija tas... 1. jūlijs bija tas laiks, kad valstī tika ieviesta arī pārkāpumu uzskaites punktu sistēma... un ļoti daudzi citi tiesību akti tika grozīti, tajā skaitā par tiesību uz saīsināšanas termiņa aizliegumu, jo personai tiesības ir atņemtas. Un tas viss kopumā devis, lūk, šo te pozitīvo rezultātu, kad mēs valstij esam iekonomējuši pēc Eiropas aprēķiniem pēc metodikas, kādā veidā tiek vērtēta cilvēka dzīvība naudā, lai gan tas nav īsti ētiski, bet ka tomēr tāda metodika pastāv, un Latvija šajā laika periodā ir ieguvusi gandrīz 700 miljonus latu.

Tāpēc Satiksmes ministrija uzskata, ka konkrēto normu pieņemšanai ir bijis gan legītīms mērķis, gan arī samērīgums attiecībā pret sabiedrības ieguvumu.

Paldies.

G. Kūtris.

Tas jums būtu arī viss.

Pieteikuma iesniedzējai būtu jautājumi?

L. Vegnere.

Man būtu jautājums Satiksmes ministrijas pārstāvim. Jūs norādījāt, ka 2005. gadā un līdz tam 2012. gadam situācija bijusi balsa un traģiska uz ceļiem un 2012. gadā ir bijuši uzlabojumi. Kā Satiksmes ministrija ir pārliecinājusies, ka tieši šī norma ir bijusi tā, kas ir veicinājusi uzlabojumus uz ceļiem? Varbūt tie ir bijuši fotoradari vai kādi citi uzlabojumi, kas veicinājuši statistiku?

J. Golubevs.

Satiksmes ministrija jau norādīja, ka tas bija komplekss pasākumu kopums un šis bija viens no ļoti būtiskiem instrumentiem, ar kura palīdzību patiešām varēja novērst, pirmkārt, pārkāpuma turpināšanu, otrkārt, ļoti lielu ietekmi šī norma atstāja uz to, lai transportlīdzekļa īpašnieki ar ļoti lielu paaugstinātu rūpību attiektos pret to, kam nodot transportlīdzekli. Un tas pilnīgi noteikti ir devis šo rezultātu un mēs uzskatām, ka... protams, nevar vērtēt atrauti vienas tiesību normas šādu ietekmi, bet tas pasākumu kopums, kas no 2003. gada līdz pat šai dienai tiek veikts, ieskaitot šo transportlīdzekļa aizturēšanu, pilnīgi noteikti ir devis rezultātu.

Šeit vēl gribētos atzīmēt arī citu valsti praksi, ka transportlīdzekļa aizturēšana notiek ne tikai par šiem trijiem pārkāpumiem, kuri ir paredzēti 257. pantā, proti, transportlīdzekļa vadīšana alkohola reibumā vai narkotisko vielu ietekmē, bēgšana no policijas un trešais pārkāpums mums bija atkārtota transportlīdzekļu vadīšana gada laikā bez vadīšanas tiesībām. Eiropā transportlīdzeklis tiek aizturēts arī gadījumā, ja transportlīdzeklis ceļu satiksmē piedalās bez derīgas tehniskās apskates. Un par tādiem jautājumiem neviens nediskutē, jo, ja mēs neesam pārliecinājušies par transportlīdzekļa tehnisko stāvokli, tad ar viņu nevar piedalīties ceļu satiksmē.

L. Vegnere.

Un otrs jautājums man ir par to, ka... labi... jūs norādāt uz to, ka ir jāpārtrauc administratīvais pārkāpums, lai sabiedrība būtu drošībā un ka kādreiz ir bijis tā, ka pēc tam pārsēžas blakus un turpina braukt. Jūs jau esat izdarījuši to, ka jūs to transportlīdzekli izņemat, jūs viņu nododat glabāšanā Nodrošinājuma valsts aģentūrā. Tur tas mērķis ir sasniegts. Bet kādā veidā tālāk tad... kāds ir tas mērķis, ka man kā īpašniekam... es to transportlīdzekli nevaru izņemt un lietot pēc tam? Jo sods ir jāsamaksā un tikai tad es drīkstu izņemt transportlīdzekli. Jūs tā kā norādījāt, ka tas veicinātu man kā īpašnieka paaugstinātu atbildību un tā tālāk... Bet man ir jautājums tad, kādi vēl ļoti augsti tie rūpības veidi man būtu jāpielieto... un kādas izvērtēšanas metodes būtu jāpielieto, lai izvērtētu, kam dot transportlīdzekli un kam nedot, jo ceļu satiksmē... kā jau iepriekš jau tika minēts, 20. pantā ir noteikts, ka ir tādas divi aspekti, pēc kuriem ir jānovērtē: ir jāpārliecinās, vai ir autovadītāja apliecība, un vai nav alkoholiskais reibums. Tātad, ja es šos divus priekšnoteikumus izpildu, kādi tad

vēl ir tie ļoti augsti rūpības paņēmieni, kas man būtu turpmāk varbūt jāievēro, vai kādam vēl citam autotransporta īpašniekam?

J. Golubevs.

Saeimas pārstāvis jau arī paskaidroja, ka ir tikai divi no instrumentiem, kas ir definēti tiešā veidā Ceļu satiksmes likumā, ka mēs patiešām nevaram nodot transportlīdzekli personai, kam nav vadīšanas tiesības, vadītāja apliecība jāpārbauda un otrs, ka mēs nevaram nodot transportlīdzekli personai, kura būtu alkohola reibumā vai narkotisko vielu ietekmē. Taču īpašniekam, ņemot vērā, ka tas ir paaugstinātas bīstamības avots un viņam ir šis te rūpības pienākums rūpēties par transportlīdzekļa, šī paaugstinātā bīstamības avots nodošanu citai personai, tad viņai ir... īpašniekam ir jāvērtē šīs personas... kaut vai, teiksim, tie paši uzskaitītie punkti, kas šodien ir publiski pieejamā informācija, lai noskaidrotu, vai patiešām persona neizdara pārkāpumus ceļu satiksmē, vai es varu viņai uzticēt savu transportlīdzekli vai paaugstinātās bīstamības avotu.

Un ja mēs runājam par konkrēto gadījumu, tad, protams, ka tas nav vērtēts. Un transportlīdzeklis ir nodots personai, kura, iespējams, ir ne pirmo reizi pārkāpusi noteikumus un diemžēl šajā konkrētajā situācijā ir izdarīts visbīstamākais, visrupjākais pārkāpums.

L. Vegnere.

Nē, nu tad ir vēl jautājums tāds. Jūs savā tā kā viedokļa sniegšanā esat norādījuši, ka pēc būtības īslaicīgi tiek ierobežotas personas tiesības brīvi rīkoties ar savu īpašumu. Nu jau ir gads, kad es savas īpašuma tiesības nevaru izmantot. Vai tas, jūsu prātā, ir īslaicīgi un ko nozīmē — īslaicīgi? Mēnesis, gads? Kādā kontekstā tad tas ir domāts?

J. Golubevs.

Redziet, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss paredz noteiktu kārtību, kādā tiek izpildīti lēmumi. Un personai, kurai ir piemērots sods, lēmums ir jāizpilda likumā noteiktajā termiņā. Un šeit pilnīgi noteikti ir jāpieņem tomēr, ka persona, kurai... kam ir stājies spēkā tiesas lēmums, šo lēmumu izpildīs un līdz ar to šī automašīna šādā izņēmuma gadījumā arī varētu tikt atgūta... transportlīdzekļa īpašnieks varētu to atgūt. Taču, kā jau norādīja arī Saeimas pārstāvis, tad pat neskatoties uz to, ka sods nav samaksāts, transportlīdzekļa īpašniekam šodien Latvijā praksē darbojas mehānisms, kādā veidā transportlīdzekli var atgūt īpašumā, nesamaksājot piemēroto naudas sodu konkrētajam cilvēkam, kas izdarīja pārkāpumu.

L. Vegnere.

Tad man vēl tāds jautājums. Es gan patiesībā uzskatu, ka man tās tiesības īsti tā kā nepastāv likuma kārtībā. Te jau vairakkārt tika minēts, ka es tā kā neesmu tas procesa dalībnieks. Bet jautājums ir par to, vai jums tas šķiet samērīgi no tāda viedokļa, ka īpašnieks nomaksā sodu, tagad ir pagājis gads, par automašīnas glabāšanu piespiedu kārtā būs varbūt divi-trīs tūkstoši jau sakrājušies, astoņi lati dienā ir tās izmaksas... Vai tas tad būs samērīgi? Jo mašīna... kura gada viņa bija... es neatceros... 1985, jā. Un tad jau par to naudu var nopirkt jaunu automašīnu. Jo īslaicīga aizturēšana... bet tagad jau ir gads... Un tiešām ir jautājums...

J. Golubevs.

Šī īslaicīgā aizturēšana ir jāsaprot tādā veidā, ka Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss arī par šīm lietām, kad ir paredzēta transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšana... ir ļoti īsi termiņi arī lēmumu pieņemšanā... Un līdz ar to šeit mēs nevaram runāt par to, ka lietas tiks skatītas gadiem ilgi, bet šeit process patiešām ir šajos bīstamajos pārkāpumos izstrādāts ļoti īss. Un process notiek ļoti ātri.

Konkrētais gadījums patiešām ir izņēmuma gadījums un jāsaka tā, ka par šo samērīgumu runājot, arī īpašniekam Administratīvais process uzliek par pienākumu izvēlēties samērīguma instrumentus — vai nu viņš nedara neko un šie zaudējumi paliek arvien lielāki, vai, iespējams, varbūt viņš izvēlas citu veidu, kādā veidā rīkoties un samazina saistītos zaudējumus.

L. Vegnere.

Paldies. Man vairs nebūs jautājumu.

G. Kūtris.

Paldies.

Saeimas pārstāvim?

L. Liepa.

Godātā tiesa! Ļoti skaidrs. Paskaidrojums vairs nav nepieciešams.

G. Kūtris.

Tiesnešiem būtu jautājumi? Tiesnese Osipova.

S. Osipova.

Tātad atbildes rakstā Satiksmes ministrija savā viedoklī pauž ideju par transportlīdzekļa līdzatbildību. Kāds, jūsuprāt, ir tiesiskais pamats transportlīdzekļa īpašnieka līdzatbildībai, viņa auto izņemšanai par citas personas izdarītu pārkāpumu?

J. Golubevs.

Šeit mēs pievienojamies Saeimas pilnvaroto pārstāvju viedoklim, ka šī līdzatbildība izpaužas patiešām caur normas leģitīmo mērķi, pirmkārt, aizsargā trešo personu tiesības, otrkārt, likt īpašniekiem ar rūpību attiekties pret šo paaugstināto bīstamības avotu un lai nebūtu šāda situācija, ka transportlīdzeklis tiek nodots jebkuras personas rokās nepārliecinoties par to, vai vispār to drīkst darīt. Tā ir tā līdzatbildība, kas īpašniekam ir jāuzņemas.

S. Osipova.

Paldies. Šī procesa ietvaros mēs pārliecinājāmies, ka pieteicēja pārliecinājās, kas septiņos no rīta vīrs bija skaidrā un viņa zina, ka viņam autovadītāja tiesības ir, vismaz to laiku, kopš viņi ir stājušies laulībā. Cik tālu sniedzas īpašnieka atbildība par visu, kas notiek ar viņa auto pēc tam, kad viņš tā likumpaklausīgi ir nodevis auto personai, par kuru viņš ir pārliecinājies, ka nekādu iebildumu nevarētu būt?

J. Golubevs.

Īpašnieka atbildība ir... es gribētu teikt, visā paaugstinātās bīstamības avota izmantošanas laikā. Protams, ka īpašnieks nevar būt fiziski klāt visu laiku un, iespējams, arī tad brīdī, kad konkrētais pārkāpējs lietoja alkoholu un pēc tam neatbilstoši likuma prasībām izmantoja šo transportlīdzekli, bet īpašnieka atbildība ir nepārtraukta par to, kas notiek ar paaugstinātas bīstamības avotu.

S. Osipova.

Vai jūs nevarētu minēt, kura norma nosaka, tieši kāda atbildība īpašniekam ir? Kā var vērsties pret īpašnieku? Izņemt viņa automašīnu. Jums bija priekšlikums konfiscēt. Bet tad jau bija noteikti priekšlikums arī ielikt normu, kur šāda konfiskācija kā atbildības veids būtu paredzēta? Kur ir šī īpašnieka administratīvi tiesiskā atbildība paredzēta, kurās normās, jūsuprāt?

J. Golubevs.

Administratīvi tiesiskā atbildība īpašniekam par šādu nodarījumu, kāds ir konkrētajā lietā, proti, cita persona vadīja transportlīdzekli alkohola reibumā, īpašniekam nav paredzēta konkrēta administratīvā atbildība.

S. Osipova.

Kāda tad atbildība?

J. Golubevs.

Tā ir šī līdzatbildība, kuru es minēju.

S. Osipova.

Kura tiesību nozare? Kurš likums? Kura norma? Tā ir morāla atbildība, tur es jums pilnīgi piekrītu.

J. Golubevs.

Es vairāk sliekto domāt par to, ka tā ir civiltiesiskā atbildība par... uzņemties atbildību par to, kādi ir nodarītie zaudējumi. Bet tā nav tiešā veidā šobrīd paredzētā par konkrētiem pārkāpumiem administratīvā atbildība.

S. Osipova.

Cik tālu mēs varam publiskajās tiesībās ienākt ar privāttiesisko regulējumu?

J. Golubevs.

Es kā Satiksmes ministrijas pārstāvis laikam uz šo jautājumu nevarēšu atbildēt, bet es pilnīgi noteikti pievienojos tam Saeimas viedoklim, ko sniedza Saeimas pārstāvis.

S. Osipova.

No jūsu viedokļa es saprotu, ka jūs uzskatāt, ka tas ir diezgan brīvi, ka administratīvi tiesiskajās attiecībās, ja kāds jautājums nav atrisināts, mēs varam izmantot tos risinājumus, ko dod Civillikums, piemēram... Nu, soda piedziņu vērst pret laulāto kopmantu...

J. Golubevs.

Noteikti ne vienmēr un ne visos gadījumos, bet attiecībā uz paaugstinātas bīstamības avota īpašnieka atbildību Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss paredz iespēju noteikt administratīvās atbildības īpatnības.

S. Osipova.

Paldies. Paredz iespēju, bet vai viņa ir noteikta?

J. Golubevs.

Par konkrēto gadījumu runājot, es jau teicu, ka īpašniekam nav paredzēta administratīvā atbildība par to, ka cita persona brauc ar...

S. Osipova.

Likumdevējs varēja paredzēt? Tas ir pieļaujami paredzēt šādu atbildību, bet par konkrēto gadījumu nav paredzēta.

Paldies.

G. Kūtris.

Vai tiesnešiem vēl būs jautājumi? Nav. Paldies jums.

J. Golubevs

Paldies.

G. Kūtris.

Tiesa apspriežoties nolēma, ka šobrīd ir izsludināms pārtraukums uz nepilnu vienu stundu. Turpinām tiesas sēdi plkst. 14.00.

(Pārtraukums)

G. Kūtris.

Turpinām tiesas sēdi.

Uzklausām pieaicinātās personas. Un saskaņā ar mūsu plānoto kārtību aicinām otru ministriju, kas stāvēja tuvu normas tapšanai – Iekšlietu ministrijas pārstāvi. Lūdzu!

Klausāmie Iekšlietu ministrijas viedokli šajā jautājumā.

M. Rāzna.

Godātā tiesa! Tātad Iekšlietu ministrija uztur jau iepriekš rakstveidā izteiktos viedokļus šajā lietā.

Un papildu attiecībā uz apstrīdētās normas mērķi es vēlētos paskaidrot, ka arī Iekšlietu ministrijas ieskatā šī te apstrīdētā norma ir vērsta uz to, lai nodrošinātu ceļu satiksmē drošus apstākļus, tādējādi pildot vienu no svarīgākajām valsts funkcijām — sargāt pilsoņu dzīvību, veselību, kā arī personas īpašumu.

Kā vienu no apstrīdētās normas mērķiem varu norādīt, ka izņemot transportlīdzekli, ar kuru ir izdarīts šis pārkāpums, vainīgā persona tiek apturēta no transportlīdzekļa vadīšanas alkohola reibumā, kā arī tiek nodrošināts, lai šī persona arī turpmāk — konkrēti, šajā īsākajā laika periodā — neturpinātu vadīt transportlīdzekli. Jo, tādējādi, pirmkārt, piemērojot šo te nekavējošo transportlīdzekļa izņemšanu un liegšanu turpmāk piedalīties šim transportlīdzeklim satiksmē, tātad tiek izpildīta tiesību normā nostiprinātā atziņa, ka īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm.

Šāda lieguma noteikšanas pamatā, mūsaprāt, ir apstākļi, ka... pie apstākļiem, kad ir konstatēts transportlīdzeklis un tā vadītājs, braucot alkohola reibumā, pastāv ļoti augsts risks, ka arī turpmāk šis transportlīdzeklis, ar kuru ir izdarīts šis pārkāpums, var tikt iesaistīts atkārtotā ceļu satiksmes negadījuma izdarīšanā. Līdz ar to faktiski administratīvā pārkāpuma lietvedības ietvaros ir konstatēts, ka faktiski šis te transportlīdzeklis ir pietiekoši riskants un tas ir viens no mūsaprāt arī tādiem argumentiem, kāpēc likumdevējs ir spēris šādu soli — liegt... tātad noteikt šādu liegumu transportlīdzeklim, respektīvi, izņemt viņu no šīs te aģentūras glabāšanas.

Kāpēc ir izvēlēts šāds te termiņš, ka transportlīdzekli liegt izņemt līdz soda samaksas brīdim? Jo tiešām ir dažādi varianti, jo arī citos gadījumos atbilstoši Administratīvo pārkāpumu kodeksam ir iespējama mantu turēšana jeb glabāšana un neatdošana īpašniekam līdz lēmuma pieņemšanai. Tas tā kā ir viens gadījums. Bet šeit ir izņēmuma gadījums paredzēts un tas brīdis ir noteikts līdz soda samaksai. Varbūt citos līdzīgos gadījumos, kur ir runa par kaut kādu priekšmetu, ar kuru ir izdarīts pārkāpums, pastāv arī vēl arī tāpat tādi galējāki līdzekļi, piemēram, kā jau iepriekšējie runātāji bija pieminējuši — konfiskācija, kad faktiski īpašums tiek izņemts faktiski pilnībā no īpašnieka, tā teikt, valdījuma un īpašuma.

Kāpēc šajā gadījumā likumdevējs ir noteicis brīdi, kad ir veikta naudas soda samaksa? Mūsaprāt, tas varētu būt tamdēļ, ka tīri pieņēmuma pēc, ka administratīvā pārkāpuma lietvedībā tiek piemērots sods un attiecīgi tad, kad sods ir samaksāts, tad ir uzskatāms, ka nu sods ir izpildīts un vainīgā persona šo sodu ir izcietusi un tīri no pieņēmuma vadoties, ka attiecīgi arī ir uzskatāms, ka ir sasniegts tas Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā noteiktais administratīvā soda mērķis. Attiecīgi tad nu sods ir izciests un izpildīts.

Otrkārt. Arī īpašniekam tiek norādīts šādu liegumu paredzot normā, ka viņa īpašumā esošais transportlīdzeklis, kurš ir uzskatāms par paaugstinātas bīstamības avotu, ir izmantots apstākļos, kas padara šo transportlīdzekli par ļoti bīstamu, respektīvi, ka viņš ir nodots personai, kura ir pieļāvusi tādu... nu, varētu teikt, ļoti rupju satiksmes noteikumu pārkāpumu — braukusi un vadījusi transportlīdzekli, atrodoties alkohola ietekmē.

Tāpat respektīvi, nosakot šādu ierobežojumu likumā, respektīvi, to ierobežojumu, kas tiek arī apstrīdēts šobrīd, ir radīts tāds regulējums, ka arī pašam pārkāpējam ir jāreķinās ar to, ka arī viņš ar savu rīcību izdarot, manuprāt, ļoti rupju pārkāpumu, braucot ar transportlīdzekli alkohola reibumā, var radīt sekas ne tikai sev pašam, bet arī sekas, kas attiecas uz viņu pašu, tāpat administratīvais sods, kas viņam tiek piemērots, bet viņa rīcība var radīt sekas arī tā transportlīdzekļa īpašniekam, kuru viņš izmanto attiecīgi, izdarot šo administratīvo pārkāpumu. Nu, līdzīgi kā, ja atrodoties alkohola reibumā transportlīdzekļa vadītājs var ļoti reāli arī nodarīt bojājumus šim transportlīdzeklī, tādējādi radot tīri tādas mantiskas sekas īpašniekam, tad šajā gadījumā šis regulējums faktiski rada iespēju, ka arī vadītājam ir jāreķinās, ka ja viņš pieļaus šo pārkāpuma izdarīšanu un vadīs transportlīdzekli alkohola reibumā, tad attiecīgi īpašniekam var iestāties šāds ierobežojums, ko paredz apstrīdētā norma, ka īpašums nav izmantojams, faktiski viņš tiek turēts Nodrošinājuma valsts aģentūras pārziņā un izsniegts tikai tad, kad attiecīgā pārkāpuma lietvedībā ir sasniegts tas taisnīgais noregulējums. Tā varbūt varētu nosaukt.

Kā otrs svarīgākais šis te apstrīdētās normas uzdevums, mūsaprāt, ir panākt, lai attiecīgajā administratīvā pārkāpuma lietvedībā pieņemtais lēmums sasniegtu savu mērķi, respektīvi, lai šis te lēmums tiktu izpildīts. Tātad ir piemērots sods — naudas sods. Lai šis te sods tiktu izpildīts un attiecīgi vainīgā persona tiktu uzskatīta par šo sodu izcietušu.

Visu šo te iepriekš minēto ņemot vērā, Iekšlietu ministrija arī uzskata, ka kopumā apstrīdētā normā ietvertais personas tiesības... īpašuma ierobežojums ir noteikts ar leģitīmu mērķi, tātad aizsargāt citu personu un citu sabiedrības locekļu tiesības. Savukārt attiecībā uz šī te ierobežojuma samērīgumu, tātad, pirmkārt, mēs pievienojamies šiem te jau iepriekš izteiktajiem viedokļiem, ka tomēr šāds ierobežojums ir vērsts uz leģitīma mērķa sasniegšanu un tiešām arī šis te regulējums sasniedz šo mērķi. Tātad viņam ir ietekme, tieša ietekme uz ceļu satiksmes drošības nodrošināšanu.

Tātad savukārt attiecībā uz šiem samērīguma kritērijiem... arī Iekšlietu ministrija pievienojas tiem viedokļiem, kas izskanēja, ka, mūsaprāt, tādu līdzvērtīgu, saudzējošāku līdzekļu... mūsaprāt... mēs neesam konstatējuši, kas būtu ar līdzīgu iedarbību, nu, līdz ar to attiecīgi tas, mūsaprāt, arī šis kritērijs tiek izturēts.

Kāpēc attiecībā savukārt ar šo te ierobežojuma samērojamību ar sabiedrības labumu...? Es gribētu papildus norādīt, ka arī šis jautājums, mūsaprāt, ir sabiedrības labums tomēr ir lielāks par to ierobežojumu, kas ir noteikts īpašniekam. Un pirmām kārtām tamdēļ, ka šāds ierobežojums ir paredzēts tikai tajos gadījumos, kad ir paredzēts viens no tiešām smagākajiem pārkāpumiem, kas ir iespējams ceļu satiksmē, tātad tas ir personas atrašanās alkohola reibumā un vadot transportlīdzekli, kas tiešām ir ļoti bīstams nodarījums. Un tikai šādos gadījumos īpašniekam... īpašumam ir paredzēts šāds ierobežojums.

Pārējos... citos ceļu satiksmes izdarītajos pārkāpumos šādu ierobežojumu nav.

Tātad, otrkārt, šis te ierobežojums attiecas tikai uz to transportlīdzekli, kurš ir bijis tieši iesaistīts konkrētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, respektīvi, var uzskatīt, ka šis ir bijis attiecīgā pārkāpuma izdarīšanas rīks. Nu, ja šis transportlīdzeklis nebūtu, tad attiecīgi pārkāpums nebūtu izdarīts un tamlīdzīgi.

Tātad... Un treškārt, ka šis ierobežojums pastāv jeb tiek noteikts tieši pēc izdarītā pārkāpuma un faktiski pastāv tikai tajā laikā, kad no attiecīgā pārkāpuma lietvedībā, pirmkārt, noris jau pats lietvedības process, līdz attiecīgā nolēmuma norises spēkā stāšanās brīdim, un līdz brīdim, kad, kā jau es minēju, tiek sasniegts šis te attiecīgajā pārkāpuma lietvedībā noteiktais taisnīgais regulējums, tātad, ir vainīgā persona izcietusi sodu.

Tad vēl visbeidzot gribētu pieminēt tiešām par šī te regulējuma tādu efektivitāti, jo tiešām, kā liecina statistikas dati, tad laikā, kad šis regulējums tika ieviests, tas ir, 2005. gada nogale, tātad statistikas dati norāda uz to, ka pārkāpumi, ko

izdarīja transportlīdzekļa vadītāji, vadot transportlīdzekli alkohola reibumā, ir būtiski samazinājušies. Tātad 2004. gadā visā Latvijā ir konstatēti 14 321 gadījums, kad ir izdarīti... kad ir konstatēts vadītājs atrodoties alkohola reibumā, tad 2005. gadā ir bijuši 13 025 gadījumi, kad ir konstatēts alkohola reibums vadītājiem. Es šeit minēju alkohola reibumu, domājot arī, ka tas ir ne tikai alkohola reibums, bet arī atrašanās narkotisko vielu ietekmē un citu apreibinošo vielu ietekmē. Un savukārt 2006. gadā jau šis te pārkāpumu skaits ir samazinājies līdz 8866 gadījumiem. Tas nu, mūsaprāt, tomēr norāda par tādu būtisku samazinājumu.

Savukārt tie dati, kas ir par pagājušo gadu, tur var pieminēt, ka tie ir 4210 gadījumi, kas ir pagājušajā gadā fiksēti gadījumi, kad ir vadīts transportlīdzeklis, vadītājam atrodoties alkohola reibumā.

Jā, un vēl varbūt pēdējais, ko es varētu pieminēt. Patiešām es piekrītu arī iepriekšējiem runātājiem, kas norādīja, ka faktiski 2005. gadā šis te apstrīdētās normas ieviestais regulējums ir bijis tikai viens no tādiem regulējumiem, kuram bija... kuri bija radīti ar mērķi samazināt šo te gadījumu skaitu, kad transportlīdzekļi tiek vadīti alkohola reibumā un viens no tiem bija šis arests, bet nu šobrīd ir jāsaprot, ka aresta tāda izpildes efektivitāte, mūsaprāt, nav, jo statistika liecina, ka nedaudz vairāk kā 30 procenti no tiem gadījumiem, kad ir piemērots arests, tas reāli tiek gadā izpildīts. Līdz ar to tā aresta efektivitāte pēc statistikas datiem nav tik varbūt ievērojama, kā šis apstrīdētās normas gadījums.

G. Kūtris.

Pirms vēl dosim vārdu jautājumiem lietas dalībniekiem, man ir... Man radās tāds priekšstats: jo vairāk mums pārkāpēju... jo lielāks būtu to pārkāpēju skaits, kas nesamaksā sodu, jo mums būtu lielāka drošība uz ceļiem. Tā es varēju saprast, jo mērķis ir šīs mašīnas izņemt, glabāt tur stāvlaukumā, kamēr nesamaksās sodu un tāpēc mums ir pozitīvs rezultāts. Samazinās negadījumi. Dod Dievs, lai visi nemaksātu sodus un mašīnas stāvētu tur, ja? Tā varēja saprast. Mērķis.

M. Rāzna.

Nu mērķis, manuprāt, tomēr ir samazināt tos gadījumus, kad notiek transportlīdzekļu vadīšana alkohola reibumā.

G. Kūtris.

Jūs saprotiet... pretējais moments ir tāds: ja tas dzērājs, kuram pašam pieder mašīna, nākamajā dienā pēc lēmuma samaksā naudas sodu, kas viņam ir uzlikts, paņem šo mašīnu no stāvlaukuma, tad viņš varētu turpināt pārkāpt. A ja tā mašīna... ja viņš nesamaksā šo sodu, īpašnieks nevar izņemt mašīnu no stāvlaukuma un ir labi, viņš nevar izdarīt pārkāpumu un līdz ar to riskantā, kā jūs teicāt, pārkāpumu izdarījusī mašīna izņemta no aprites.

M. Rāzna.

Nu, šī mašīna jau no aprites tiek izņemta līdz brīdim, kad sods ir izpildīts. Es domāju, ka nav jau garantijas, ka sods tiek izpildīts un faktiski tiek pieņemts, ka pārkāpējs ir izcietis sodu, ka viņš neizdarīs atkārtoti šo jaunu pārkāpumu.

G. Kūtris.

Kāpēc tad to mašīnu izņem ārā un neatdod, kamēr sodu nav samaksājis?

M. Rāzna.

Es domāju, ka tas ir tāpēc, lai konkrētā pārkāpuma lietā tiktu sasniegts tas mērķis, ko administratīvo pārkāpumu kodekss mums izvirza.

G. Kūtris.

Bet šis mērķis ir soda samaksāšanas piespiešana?

M. Rāzna.

Soda izciešana... vai kā viņu varētu nosaukt.

G. Kūtris.

Bet vai mašīnas īpašnieks ir soda izcietējs?

M. Rāzna.

Mašīnas īpašnieks nav soda izcietējs.

G. Kūtris.

Kāpēc caur viņu tiek piespiesta soda izpilde, kas ir valsts pienākums?

M. Rāzna.

Es domāju, ka attiecībā uz soda izpildi un mašīnas īpašnieka piespiešanu izpildīt šo... vai samaksāt šo sodu, es gribētu vērst tiesas uzmanību uz to, ka faktiski Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss mums paredz divas tādas būtiskas soda izpildes sastāvdaļas. Viena ir šī te labprātīgā soda izpilde un otrs ir piespiedu soda izpilde.

Attiecībā uz šo konkrēto tiesību normu, kas ir apstrīdēta, ir jānorāda, ka tā atrodas tajā soda izpildes, tā teikt, stadijā, kas saucās par labprātīgo soda izpildi, jo faktiski īpašniekam netiek uzlikts pienākums samaksāt šo sodu. Tas joprojām ir pārkāpēja pienākums. Un ir tā, ka faktiski ir iespējams, ka pārkāpēja vietā šo sodu var samaksāt arī īpašnieks. Un ne tikai īpašnieks, var samaksāt arī kāds šī pārkāpēja radnieks un tā tālāk. Respektīvi, nav...

G. Kūtris.

Vai jūs varbūt zināt no Iekšlietu ministrijas viedokļa, jums tomēr ir diezgan plašs atbildības lauciņš pārkāpumu fiksēšanā un arī sodīšanā, vai jūs zināt vēl citus administratīvos pārkāpumus, kur, lai piespiestu samaksāt sodu, notiek vēršanās nevis pret pašu pārkāpēju, bet kādu citu.

M. Rāzna.

Nu, droši vien man jāpiemin šis te Administratīvo pārkāpumu kodeksā esošais regulējums, kurš runā par administratīvajiem pārkāpumiem un par tiem piemērotajiem sodiem ceļu satiksmē. Jo tiešām ceļu satiksmē ir tas īpašais regulējums, ka tiek faktiski uzlikti dažādi ierobežojumi — gan... nu, faktiski, transporta līdzekļiem, ar kuriem ir izdarīts attiecīgais pārkāpums, un šie ierobežojumi attiecas uz iespēju iziet tehnisko apskati, iespēju pārreģistrēt transporta līdzekļus un viņi attiecas uz tiem transporta līdzekļiem, ar kuriem ir izdarīts pārkāpums ceļu satiksmē un šis ierobežojums pastāv līdz brīdim, kad tiek samaksāts administratīvais sods. Šāds arī eksistē regulējums šobrīd spēkā esošajā...

G. Kūtris.

Bet jūs zināt, ka Satversmes tiesa jau atcēla divas normas kā neatbilstošas Konstitūcijai... tāpēc, ka īpašniekam nebija dotas tiesības aizstāvēt savu īpašumtiesību ierobežojumu. Jūs šajā gadījumā Iekšlietu ministrijas savā viedoklī rakstījāt, ka ir tiesības īpašniekam... Vai jūs varētu precizēt, kurā normā automašīnas īpašniekam ir tiesības ierakstītas aizstāvēt savas īpašumtiesības šajā gadījumā apstrīdētās normas gadījumā?

M. Rāzna.

Nu faktiski jau arī iepriekšējie runātāji pieminēja tos gadījumus, kā... un tos veidus, kā īpašnieks arī pie šiem apstākļiem var aizsargāt savas tiesības. Tas ir, rakstot un izsakot savu viedokli tieši šī te administratīvā pārkāpuma lietvedības ietvaros...

G. Kūtris.

Viņam ir šeit tiesības iejaukties... ieiet šajā procesā?

M. Rāzna.

Nu viņš faktiski šajā procesā ir jau nepastarpināti iesaistīts, jo ar viņa īpašumā esošo transportlīdzekli ir izdarīts administratīvais pārkāpums. Un faktiski institūcijai, kura izskata administratīvo pārkāpuma lietu ir likumā noteikts pienākums lemt par transportlīdzekļa attiecīgi atdošanu un izņemšanu, un līdz ar to tajā...

G. Kūtris.

Nerunāsim par institūcijas pienākumu kaut ko lemt. Runāsim par personu, indivīdu tiesībām, īpašnieku tiesībām. Kā viņš šajā procesā var iekļūt iekšā? Kāds viņam statuss būs šajā procesā?

M. Rāzna.

Nu, administratīvā pārkāpuma procesā es piekrītu, ka viņam kā statuss kā lietas dalībniekam nav noteikts likumā... Administratīvo pārkāpumu kodeksā. Līdz ar to kā lietas dalībnieks viņš šeit nevar piedalīties. Bet pie tam es varētu norādīt uz to, ka ir Administratīvā procesa likums, kurš paredz... kurš regulē vispārējās attiecības ar valsts institūciju un privātpersonas attiecības. Un konkrēti šajā gadījumā lēmums, kas skar... kas attiecas un kas ierobežo īpašnieka tiesības, ir ierobežojošs un pēc vispārējā principa ir attiecīgi apstrīdams. Un konkrēti šajā situācijā ir dažādas valsts institūcijas, kuras iesaistās šajā procesā. Pirmām kārtām jau tās ir, kuras izskata administratīvo pārkāpumu lietu kaut kādā stadijā un arī tās institūcijas, kuras attiecīgi vēlāk šo izņemto transporta līdzekli glabā, kurām ir pienākums nodot šo transporta līdzekli un tamlīdzīgi.

G. Kūtris.

Lietas dalībniekiem? Pieteikuma iesniedzējai būtu jautājums, lūdzu?

L. Vegnere.

Jā, es tikai vienu jautājumu gribētu uzdot. Vai jūsu ieskatā leģitīmais mērķis būs sasniegts, ja sodu samaksās nevis pats pārkāpējs, bet cita persona?

M. Rāzna.

Es domāju, ka leģitīmais mērķis tomēr ir tāds, lai sodu izcieš tā persona, kura attiecīgo pārkāpumu izdarījusi. Un tas, ko es varētu šobrīd teikt, ka mums nav... mums ir faktiski radīta iespēja, ka vainīgā vietā var sodu samaksāt arī kāda cita persona, kura ir pietiekoši tuva ar attiecīgo pārkāpumu izdarījušo personu. Un tiešām arī no prakses skatoties, ka ja arī ir tāda situācija, ka īpašnieks, lai faktiski iegūtu šo transporta līdzekli, kas ir aizturēts un ja viņš ir samaksājis vainīgā vietā par attiecīgo transportlīdzekli, tad pastāv arī tīri civiltiesiskā kārtā iespēja vērsties pret pašu vainīgo personu un padarīt arī kaut kādam viņam negatīvas sekas un attiecīgi piedzīt šos te izdevumus, kas ir radušies vainīgās personas prettiesiskas darbības rezultātā.

L. Vegnere.

Vienkārši jūs tā kā norādījāt, ka tas ir pierādījums tam, ja sodu samaksā tā persona, kas ir izdarījusi pārkāpumu... ja viņa samaksā sodu, tas ir pierādījums tam,

ka viņa šo leģitīmo mērķi ir sasniegusi un tā kā sodu ir saņēmusi. Bet šajā gadījumā sanāk, ja sodu samaksāju es, tad tā kā īsti tas leģitīmais mērķis nerasniedzas.

Un vēl man otrs jautājums. Jūs norādījāt par to, ka ja transportlīdzekli izņem glabāšanā un konfiscē, tajā brīdī, kad tiek izdarīts pārkāpums, ka tas tāpēc, ka transportlīdzeklis ir bīstams un atkal tā pati persona var izdarīt atkārtotu pārkāpumu. Tad jautājums ir tāds: vai tad... ja tas transportlīdzeklis tiks izņemts un nodots glabāšanai, viņam taču ir iespēja aiziet mājās un no rīta paņemt citu transportlīdzekli. Vai tas attiecas uz transportlīdzekli, vai tas ir vērstas uz personu, lai neizdarītu pārkāpumu?

M. Rāzna.

Es domāju, ka... droši vien var piekrist, ka katram transportlīdzeklim ir kaut kāds noteikts personu loks, kuras viņu ikdienā izmanto. Un ja attiecīgi ir konstatēts gadījums, ka ar kādu transportlīdzekli ir vadītājs braucis, atrodoties alkohola reibumā un šis vadītājs ir viņu lielā mērā izmantojis ar īpašnieka piekrišanu jeb... nu, faktiski, ar klusējošu piekrišanu, ka šis vadītājs... šo transportlīdzekli tā kā bez atļaujas vai kaut kādu noziedzīgu darbību rezultātā nav ieguvis, tad, mūsaprāt, ir tomēr pamats uzskatīt, ka šī persona... vēl jo vairāk, nav samaksājusi sodu un nav izcietusi šo sodu, ka viņa pieļauj... ka pastāv iespēja, ka viņa pieļaus atkārtoti pārkāpuma izdarīšanu...

G. Kūtris.

Bet viņš taču nākamajā dienā var iznomāt mašīnu un tāpatās pārkāpt... piedzerties un braukt. Protams, mēs nerunājam par tām situācijām, kad viņš bez vadītāja tiesībām brauc, jo tas būtu šī soda rezultāts jeb sasniegtais, ka viņš ir izslēgts no aprites, bet ja viņš pārkāpj šo noteikumu, tad viņš braukt var ar jebkuru mašīnu. Galvenais, lai viņš to dabūtu.

M. Rāzna.

Nu, es domāju, ka ļoti grūti prognozēt, vai kāds viņam arī vēl dos kādu mašīnu, ja viņš šādā situācijā būs nokļuvis.

G. Kūtris.

Kā iznomātājs zinās, ka viņš ir nokļuvis situācijā, ka viņš ir sodīts.

M. Rāzna.

Manuprāt, nav iespējams izņemt visas mašīnas, ar kurām šāds pārkāpējs būtu.. varētu...

G. Kūtris.

Tur jau ir tas jautājums, kā tiek sasniegts normas mērķis, ja šo mašīnu izņem, a viņam vēl ir citas mašīnas, ar ko var braukt. Kā tiek atstādināts viņš no braukšanas?

M. Rāzna.

Šajā konkrētajā brīdī pārkāpuma izdarīšanas brīdī tas mērķis, manuprāt, ir...

G. Kūtris.

Saprotams... līdz lēmuma pieņemšanai. Trīs–četrās-piecas dienas. Jā, viņš nav ticis pie mašīnas. Bet pēc tam, kad lēmums ir pieņemts, kāpēc to mašīnu īpašniekam neatdot? Jūs sakāt, ka leģitīms mērķis – neatdodam īpašniekam tāpēc, ka pārkāpējam nebūs iespēju braukt ar mašīnu. Bet viņam ir iespēja ar jebkuru mašīnu braukt.

M. Rāzna.

Nu, grūti piekrist. Es pieļauju, ka ir arī situācijas, ka īpašniekam varbūt nav tādas... pārkāpējam nav tādas piekļuves, varbūt tā ir vienīgā mašīna, ar kuru viņš... kuru viņam ir iespēja izmantot. Protams, tā norma simtprocentīgi nekad negarantēs mums pilnīgi drošu satiksmi. Bet viņa tomēr ir vērsta uz satiksmes drošības paaugstināšanu. Un, kā liecina statistika, šī te ietekme viņai ir būtiska.

G. Kūtris.

Bet jūs atņemat vienlaicīgi tiesības arī pašam īpašniekam braukt ar mašīnu savu. Pārkāpējam nav tiesības lietot mašīnu, īpašniekam arī nav tiesības lietot mašīnu.

M. Rāzna.

Tikai līdz brīdim, kad faktiski attiecīgajā pārkāpuma lietā ir izciests sods.

G. Kūtris.

Skaidrs. Vēl pieteikuma iesniedzējai?

L. Vegnere.

Paldies, nav.

G. Kūtris.

Saeimas pārstāvim ir jautājumi?

L. Liepa.

Paldies, godātā tiesa. Noteikti, jā.

Sakiet, lūdzu, turpinot to diskusiju, kas jau arī te sākās... Tātad arī Iekšlietu ministrija ir piekritusi Saeimas viedoklim, ka normas leģitīmais mērķis, cik tālu mēs runājam par šo konkrēto faktisko situāciju, kāda tā tiek izskatīta šajā lietā, ir nodrošināt, ka auto īpašnieks bezatbildīgi nenodod savu auto šim konkrētajam vai citiem potenciālajiem pārkāpējiem. Vai jūs piekrītat tiesībsarga rakstiskajā viedoklī paustajam apsvērumam, ka pastāv citi, maigāki līdzekļi. Vai jūs varētu apskatīt tos potenciālos instrumentus, faktiski, esošos instrumentus, kuri pastāvēja līdz

2005. gadam un tādi kā automašīnas atsavināšanas un nodošana citu personu ierobežojums, kā tehniskās apskates iziešanas ierobežojums, un protams, pats par sevi, arī piespiedu izpildes instruments, ko jau jūs arī tiesai norādījāt, kas ir nākamā stadija pēc tam, ja brīvprātīgi netiek izpildīta izpilde.

M. Rāzna.

Tas, ko mēs arī... manuprāt, arī paskaidrojumā bija rakstīts, ka, mūsaprāt, šie te arī tiesībsarga piedāvātie alternatīvie līdzekļi tomēr nav tik efektīvi un tik efektīvi nerasniedz to mērķi, kamdēļ ir ieviests šis apstrīdētais regulējums. Un par to varētu liecināt, pirmkārt, tas apstāklis, ka arī pirms šīs normas ieviešanas tie līdzekļi darbojās un acīmredzot viņi nedarbojās tik efektīvi, lai mēs novērstu šo lielo skaitu ar gadījumiem, kad ir konstatēti transportlīdzekļu vadītāji, atrodoties alkohola ietekmē.

Un, otrkārt, ka šis te... konkrēti šis ierobežojums, kas ir apstrīdēts, ka tas ir tiešām saistīts ar tādu pietiekoši nekavējošu reakciju uz izdarītu administratīvu pārkāpumu un ka viņa efekts ir, tā teikt, tūlītējs. Līdz tam brīdim, kad attiecīgi tas sods ir izziests.

G. Kūtris.

Vēl jautājumi būtu?

L. Liepa.

Paldies. Un arī jautājums par tiem apsvērumiem, kas tika pausti lietas izskatīšanas gaitā iepriekš, par to, ka vispārējās tiesas katrā konkrētajā gadījumā arī izvērtē automašīnas īpašnieka tātad... te tiek minēts "līdzdalībnieka", bet tas nav precīzs termins... drīzāk varētu sacīt tā... izvērtēt to, vai automašīnas īpašnieks ir pietiekami rūpīgi apsvēris apstākli, vai dot vai nedot auto lietot citai personai. Vai jūs piekrītat, ka uzticot šo jautājumu lemšanu tiesām, kā tas arī ir līdz šim demonstrēts līdzšinējā tiesu praksē, normas, iespējams, nepilnības, varētu būt novērstas?

M. Rāzna.

Es domāju, ka mēs piekrītam šādam secinājumam, jo tiesā un tiešām šie gadījumi, kādos atrodas transportlīdzekļa vadītājs, un apstākļi, kam tad šī automašīna vai transportlīdzeklis pieder, var būt visdažādākie. Un tie apstākļi, pie kādiem arī ir ļauts izmantot transportlīdzekli kādiem mērķiem, arī var būt ļoti dažādi. Līdz ar to nu tā prakse, kas šobrīd ir administratīvo pārkāpumu... izskatot administratīvo pārkāpumu lietas, mūsaprāt, tomēr ir laba un viņa zināmā mērā arī garantē īpašnieka tiesības arī atsevišķos gadījumos, kad tiesa, izskatot lietu konstatē, ka nevar konstatēt, ka nebūtu pietiekoša rūpība no īpašnieka puses saskatāma, jo tad attiecīgi, ja šī rūpība ir pietiekoši saskatāma, tad arī īpašniekam tas ierobežojums netiek noteikts. Līdz ar to esošā prakse, mūsaprāt, arī faktiski nodrošina īpašniekam zināmu tiesību aizsardzību.

G. Kūtris.

Ja drīkst precizēt... Jums ir informācija, ka tiesa visās lietās vērtē šīs īpašnieku tiesību ierobežošanas?

M. Rāzna.

Nu... informācija ir daudzās lietās... ir pieņemts lēmums...

G. Kūtris.

Pēc jūsu viedokļa... rakstītajā vēstulē ir rakstīts, ka 2012. gadā vien saistībā ar šiem ceļu negadījumiem bija pāri četriem tūkstošiem pārkāpumu...

S. Osipova.

4210.

G. Kūtris.

Nu, vidēji četrarpus tūkstoši. Tikai trešajā daļā īpašnieks ar pārkāpēju sakrīt vienā un tajā personā. Vai jūs uzskatāt, ka 2012. gadā šī norma, kas uz to brīdi darbojās septiņus gadus, tiešām audzināja īpašniekus, ja divās trešdaļās pārkāpumu gadījumā īpašnieks tomēr bija cits, nevis braucējs?

Un kāpēc šajās divās trešdaļās lietu... gandrīz trīs tūkstošos lietu, salīdzinot ar četrdesmit gadījumiem... es neatceros, par kuriem gadiem... vai tad visos gadījumos īpašnieks, kas ir cita persona, tiesa vērtēja un ir kaut kāds lēmums par to, ka īpašnieka tiesību ierobežojums ir pieļaujams jeb nē?

M. Rāzna.

Es domāju, ka daudzos gadījumos īpašnieks visticamāk ir sapratis tā pārkāpumu nozīmīgumu un arī vadītājs ir sapratis tā pārkāpuma nozīmīgumu un ir pieņēmis to un nožēlojis arī savu rīcību. Un daudzos gadījumos arī tas noregulējums ir panākts pašu īpašnieku un vadītāja starpā. Un es domāju, ka daudzos gadījumos arī īpašniekam nav nācies samaksāt šo sodu vadītāja vietā. Līdz ar to es domāju, ka mums droši vien nekad nevarēs iegūt precīzu statistiku, kuros gadījumos tiešām īpašnieks ir patiešām... nu patiešām viņa tiesības ir aizskartas. Jo es domāju, ka lielā mērā Administratīvo pārkāpumu kodekss ir vērst uz to, ka sods ir piemērojams un attiecināms uz to personu, kas ir izdarījusi pārkāpumu un ka pienākums samaksāt arī ir šai personai. Un ir jāpieņem, ka arī šīs personas šos sodus arī pašas samaksā.

G. Kūtris.

Vai jums ir zināmi kādi rādītāji, cik no šiem gadījumiem netiek samaksāti šie sodi? Kaut kāds aptuvens procents...

M. Rāzna.

Tas, ko mēs šobrīd pirms tiesas sēdes pārrunājam arī ar Nodrošinājuma valsts aģentūru... ka zināms kaut kāds rādītājs ir, ka aptuveni 40 procenti ir tie gadījumi, kad īpašnieki atsakās no šiem transportlīdzekļiem un viņi tiek nodoti realizācijai vai iznīcināšanai. Līdz ar to... bet nav arī zināms, vai tie ir tie gadījumi, kad sods netiek samaksāts. Bet katrā ziņā sodu izpildes procents pārkāpumiem ceļu satiksmē ir viens no augstākajiem. Līdz ar to tad attiecīgi liela daļa no sodiem tiek izpildīti. Precīzus datus es diemžēl nevarēšu nosaukt.

G. Kūtris.

Tiesnese Osipova. Lūdzu!

S. Osipova.

Šeit sanāk tāda situācija, ka ar to automašīnas izņemšanu ir jāsedz ne tikai administratīvais sods, bet arī citas izmaksas. Tā ir gan auto evakuācija, kas ir ievērojamas cenas, un tās ir arī automašīnas glabāšanas izmaksas. Sakiet, lūdzu, vai Iekšlietu ministrija uz to neskatās kā uz papildus sodu, vai papildus apgrūtinājumu vainīgajai personai — automašīnas īpašniekam? Šīs izmaksas, kas ir saistītas tātad ar evakuāciju un uzturēšanos stāvvietā...?

M. Rāzna.

Cik man zināms, tas Administratīvo pārkāpumu kodeksā ir tā norma, kas ir apstrīdēta, faktiski runā tikai par soda izpildi... respektīvi...

S. Osipova.

Jūs gribat teikt, ka automašīnu atdod tajā gadījumā, ja sods ir nomaksāts, bet cilvēks nedomā par evakuāciju un par to stāvēšanu? Viņam atdod mašīnu?

M. Rāzna.

Es varu teikt tā, ka Administratīvo pārkāpumu kodeksā ietvertā norma paredz pienākumu personai, kura ir izdarījusi pārkāpumu, pienākumu samaksāt arī glabāšanas un transportēšanas izdevumus. Līdz ar to, ja transportlīdzeklim ierodas pakaļ vainīgā persona, tad viennozīmīgi no viņas arī tiek prasīti šie izdevumi. Bet varbūt par to praktisko piemērošanu droši vien jājautā...

S. Osipova.

Tātad ar to sodu nomaksu vien nepietiek, lai automašīnas īpašnieks varētu atgūt savu auto? Ar administratīvā soda nomaksu vien nepietiek, lai transportlīdzekļa īpašnieks varētu atgūt savu auto?

M. Rāzna.

No likuma viedokļa? Jā, Administratīvo pārkāpumu kodekss izvirza nosacījumu tikai īpašniekam attiecībā uz sodu. Attiecībā uz transportēšanas un glabāšanas izdevumiem ir runa, ka šie izdevumi ir jāatlīdzina attiecīgi vainīgajai personai. Praksē... cik man zināms, praksē ir situācija... praksē ir tā, ka īpašnieks ierodas pakaļ mašīnai un sods ir samaksāts, un ja īpašnieks atsakās segt glabāšanas izdevumus, tad viņam viņi netiek prasīti, mašīna tiek atgriezta. Bet varbūt par to var noprecizēt vēl arī iestādes pārstāvji.

S. Osipova.

Paldies.

G. Kūtris.

Vēl ir kādi jautājumi? Jautājumu nav. Paldies.

Paldies Iekšlietu ministrijas pārstāvim.

Aicinām Nodrošinājuma valsts aģentūras pārstāvi. Vondas kungs. Lūdzu!

Jūsu aģentūra ir tā, kura atbild par mašīnu saņemšanu un uzglabāšanu līdz tam brīdim, protams, jūs jau arī zinājāt, ka jūs tiksiet aicināts uz tiesu... un lūgšim jūsu viedokli par šo situāciju. Lūdzu!

J. Vonda.

Tātad īsumā aģentūra ir tā iestāde, kurai pirmstiesas vai tiesas iestādes ar saviem lēmumiem nodod atbildīgā glabāšanā visa veida īpašumus, kas tiek izņemti administratīvajā un kriminālprocesā. Tajā skaitā arī autotransporta līdzekļus, kuri ir aizturēti par pārkāpumiem ceļu satiksmes drošības normās.

Nu un būtiskākais laikam, ko es pateikšu un atbildēšu pēc tam labprāt uz jautājumiem, es gribu pateikt ar vienu teikumu — mēs stingri, kā tas ir atrunāts aģentūras nolikumā un arī administratīvajā un kriminālprocesā, mēs stingri pildām, jebkurā gadījumā cenšamies pildīt procesa virzītāju lēmumus noteiktajos termiņos un ietvaros.

G. Kūtris.

Tas ir galvenais jūsu viedoklis.

J. Vonda.

Jā.

G. Kūtris.

Skaidrs.

Pieteikuma iesniedzējam ir kādi jautājumi Nodrošinājuma aģentūrai?

L. Vegnere.

Jā, man jautājums būtu gan par iznīcināšanu, gan realizāciju. Likumā ir noteikts, ka mēnesis ir tas laiks, kad vai nu īpašnieks atsakās no savas automašīnas par labu aģentūrai, vai nu arī es samaksāju sodu, izņemu mašīnu, vai arī trešais gadījums — ja nav neviens no abiem gadījumiem, ka mašīna tiek iznīcināta un realizēta. Man ir jautājums: ja jūs pildāt tā kā procesa virzītāja lēmumu tiesas spriedumu, kāpēc šī automašīna vēl joprojām nav iznīcināta vai realizēta?

J. Vonda.

Šajā gadījumā tāpēc, ka jūs griezāties pie mums ar iesniegumu šo mašīnu saglabāt, paturēt, līdz, teiksim, verdikta iznešanai šajā lietā. Ja nebūtu šis jūsu iesniegums, arī šī mašīna būtu realizēta, ka to paredz Ministru kabineta noteikumi Nr.1098. Mēs sekojām jūsu lūgumam un to izpildījām.

L. Vegnere.

Jā... tāpat tas nozīmē, ka kaut kādas zināmas šaubas pastāvēja par to, ka varētu būt neatbilstība Satversmei vai īpašumtiesību pārkāpums...

J. Vonda.

Nē, mums šaubas nepastāvēja. Mums viss ir absolūti skaidrs. Mēs tikai izpildījām jūsu lūgumu, ko jūs esat mums rakstiskā veidā mums iesniegusi.

L. Vegnere.

Tāpat pēc mana iesnieguma... un nevis tā kā pēc tiesas lēmuma šajā gadījumā.

Un otrs jautājums. Par tām izmaksām. Te jau arī bija norādīts, ka nekādas izmaksas... izdevumi vai ieņēmumi nav nevienai no ministrijām, bet jau šodien es saskatīju to summu, kāda ir par transportlīdzekļa glabāšanu jāmaksā, vai tās izmaksas... kā tās izmaksas tiktu novirzītas... šie te ieņēmumi par automašīnu... Kur šī nauda tiktu novirzīta? Te divi vai trīs tūkstoši, es precīzi nepateikšu, neesmu sarēķinājusi uz šodienu.

J. Vonda.

Tāpat tie ir provizorisks aprēķini. Konkrētie oficiālie normatīvajos aktos paredzētie izdevumi jums tiks iesniegti, kad būs pieņemts galīgais nolēmums šajā lietā. Tā kā jūs to lūdzāt. Ja, teiksim, šajā gadījumā būs... es nezinu, vai būtu tas tā nekorekti no manas puses teikt... pozitīvs priekš jums, jautājums, protams, mūsu juridiskais dienests izvērtēs un šo laika posmu no jūsu iesnieguma līdz brīdim, kad mēs saņemsim attiecīgos dokumentus, iespējams, kad jūs nesegsiet, bet tā būs mūsu problēma, aģentūras. Bet tas viss ir provizoriski. Mēs tagad runājam, kā būs, ja būs...

Tad, kad būs dokumenti, būs attiecīgie lēmumi, tad arī jūs saņemsiet oficiālu dokumentu, kas un kā būs jāatlīdzina.

L. Vegnere.

Nu, jā, tas ir tikai jautājums.

J. Vonda.

Un tā starpība... pēc tam realizējot mašīnu, tātad šī starpība tiks ieskaitīta attiecīgi gan par sodu, gan par glabāšanu.

L. Vegnere.

Un vēl trešais jautājums. Vai jūs kā Nodrošinājuma valsts aģentūra varat garantēt to, ka automašīnā visas lietas, mantas atrodas un atradīsies pēc tam, kad es kā īpašnieks vēlēšos viņu saņemt?

J. Vonda.

Garantēt... varbūt es par to negribētu runāt, bet tātad te jau Iekšlietu ministrijas pārstāvis norādīja, kad uzdeva jautājumu... un arī jūs par izmaksām pajautājat... Tātad mēs organizējam iepirkumus kā aģentūra, lai šo pakalpojumu gan tiesību aizsardzības institūcijām, gan arī varbūt... tas tā varbūt nepatīkami dzirdēt to, ko es teikšu... arī otrai pusei sniegtu šo pakalpojumu... Lai pirmām kārtām saglabātu šos transportlīdzekļus... es varbūt drusku novirzīšos no tēmas būtības, kā cilvēks, kurš 31 gadu policijā nostrādājis un es zinu šīs problēmas ļoti labi...

Saprotiet, šīs personas bieži vien nebrauc jau pa tām... pa Brīvības ielu, kura ir apgaismota un tā tālāk un tā tālāk. Policija aptur šo transportlīdzekli. Atrodas mantas un ļoti dārgas mantas. Un situācijas ir ļoti neadekvātas. Attiecīgiem darbiniekiem ir jāveic savas darbības, bet tajā situācijā neviens neatbild uz to brīdi... vai, pareizāk sakot, nedomā gan par tā transportlīdzekļa drošību, gan arī par to mantu drošību. Ir bijušas situācijas, kad pat mantas un tie paši transportlīdzekļi vairāku desmitu tūkstošu vērtībā ir... piemirstās logu aizvērt, vai nu nozog, vai nu lietas laikā salīst salons... un dārgās mašīnas, automašīnas dators... pēc tam paceļas jautājums... kas to visu atlīdzinās? Tā kā es tomēr gribētu teikt, ka mēs sniedzam pakalpojumu gan tai personai, kura nokļuvusi tajā nelaimē, gan arī procesa virzītājam. Jā, tas viss maksā kaut kādu naudu.

Pieņemsim, ka pārkāpējs izdara pārkāpumu Ventspilī, īpašnieks atrodas Ludzā. Nekad viņš neatbrauks un arī policija nesargās to mašīnu, teiksim, stundām un diennaktīm ilgi Tāpēc jau mēs organizējam iepirkumu ar veselu, teiksim, ar tādu pakalpojumu paketi. Sākot ar to, ka fiksējam, kādā stāvoklī transportlīdzeklis atrodas, kādas mantas atrodas. Mēs ne tikai prasām aprakstīt, bet arī prasām, lai būtu nofotografēts. Pēc tam, kad... arī jūsu gadījumā... lai mēs ar jums varētu apsēsties un

tomēr tikt skaidrībā, kas ir bijis tajā automašīnā, kas nav bijis. Sprotiet... tad, kad tā mašīna vairākas dienas būs bijusi nezin kādā Latvijas apdzīvotā vietā nostāvējusi, nu nekas tur labs nebūs... Un tā būs ļoti divdomīga situācija, ka tā mašīna bija policijas rokās nokļuvusi un pēc tam to mašīnu apzaga.

G. Kūtris.

Ja drīkst saīsināt to garo runu.. Es saprotu, ka jūs negarantējat, ka tajā mašīnā būs mantas iekšā tādā stāvoklī, kādā prasīts...

J. Vonda.

Nē, nē... Es nevaru garantēt tāpēc, ka es nezinu, ko cilvēks ir atstājis tam autobraucējam... Bet mēs garantējam to... tas, kas uz to aizturēšanas brīdi atradās mašīnā... Mums bieži vien ir strīds par to, kas ir bijis mēnesi atpakaļ tajā automašīnā, kas ir bijis nedēļu atpakaļ...

G. Kūtris.

Vai vēl būtu jautājumi?

L. Vegnere.

Nē, jautājumi nebūs.

G. Kūtris.

Vai Saeimas pārstāvim būs jautājumi?

L. Liepa.

Godātais Vondas kungs! Mēs gribētu precizēt tāpat vienu, mūsaprāt, diezgan būtisku aspektu. Un arī piedaloties jau šajā sēdē rīta pusē jūs droši vien dzirdējāt, ka Saeima un tās pārstāvji, analizējot konkrēto faktisko situāciju, nonākuši pie secinājuma, ka pieteicēja varēja arī līdz Satversmes tiesai savas tiesības aizsargāt vai nu Administratīvā procesa kodeksa paredzētajā kārtībā administratīvā pārkāpuma lietā, vai arī secīgi vēršoties saskaņā ar gan Satversmes tiesas norādīto, gan administratīvā Senāta norādīto, vēršoties administratīvā procesa ietvaros tiesā un prasīt šādas tiesības.

Jautājums: lietas materiālos Nr. 21, lappusē Nr. 21 ir vēstule, ko Nodrošinājuma valsts aģentūra 1. augustā 2012. gadā ir sūtījusi pieteicējai Lienei Vegnerei, kurā norāda: ievērojot minēto... lūdzam steidzami vērsties aģentūrā ar iesniegumu par līdzekļu, mantu atdošanu... Sakiet, vai tā ir standarta kārtība, vai tas ir tikai šādā gadījumā tāda vēstule tiek rakstīta?

J. Vonda.

To paredz Ministru kabineta 1098. noteikumi un piecu dienu laikā saņemot procesa virzītāja lēmumu mēs tos paziņojumus sūtam. Tātad mēneša laiks plus laiks pasta sūtījuma laiks... es momentā tagad neatceros, septiņas vai deviņas dienas... cik tur bija paredzēts... Mēs gaidām, gaidām. Ja tātad ieinteresētā puse mūs nav informējusi, mēs sūtam lietu uz realizāciju, realizējam mašīnu un pēc tam jau ... nu, transportlīdzekli... un pēc tam jau sūtam lēmumu šai pašai personai, kura paziņojam, teiksim, naudas izteiksmē kādi tie izdevumi sastāda uz doto brīdi šim pakalpojumam un kādā veidā mūsu lēmumu ieinteresētās puses var pārsūdzēt.

L. Liepa.

Bet mans jautājums drīzāk ir par to... šajā gadījumā ir tāda situācija ar atšķirīgu no tā normā paredzētā standarta gadījuma, kur pārkāpējs un īpašnieks ir divas atšķirīgas personas. Tātad jūs brīdināt pārkāpēju vai īpašnieku?

J. Vonda.

Mēs paziņojam abiem diviem un ir pat gadījumi, ka mēs paziņojam, ka tā mašīna... tas transportlīdzeklis ir vairākkārt nodots... Ir bijuši gadījumi, kad mēs četras personas vienlaicīgi informējam, jo lieta ir tāda, ka katra diena tiek gan aģentūras, gan pretējās... nu, vai teiksim, vai mūsu nelaimes kolēģa, teiksim, intereses... mēs esam ieinteresēti to laiku samazināt. Ja mēs iesim, kā saka, no katra mums zināmās personas iesaistītās procesā, tas ļoti paildzinās šo laiku, līdz ar to sadārdzinot to pasākumu. Tāpēc mēs sūtam visiem šos paziņojumus, kas principā ir aicinājums labprātīgi segt. Labprātīgi segt. Un, ja tas netiek pildīts, tad ir tiesu izpildītāju, kā saka institūts. Ir cilvēki, kas pie mums griežas rakstiski, ir cilvēki, kas zvana telefoniski vai nu juristiem vai attiecīgās nodaļas vadītājam, vai man, mēs izskaidrojam, ka viņiem ir viņu interesēs labāk nomaksāt labprātīgi, tas sakrīt arī tātad ar tiesu izpildītāju segšanu un pats galvenais, ka izdevumi samazinās, teiksim, laika izteiksmē. Mums... mēs esam samazinājuši izdevumus, teiksim, ja rēķinām dienu, teiksim, tādā aprēķinā, vairākas reizes. Jo mēs zinām, ka viena diena ir astoņi lati. Tātad cik dienas... šīs summas pretējai pusei sadārdzinās. Līdz ar to tāpēc jau ir vajadzīgs šis paziņojums izsūtīt visām iesaistītajām pusēm šajā procedūrā.

L. Liepa.

Šajā lietā mēs redzam, ka pieteicēja nav vērsusies pie jums un nav arī apstrīdējusi tiesā. Bet vai vispār adresāti, tie īpašnieki, kas nav pārkāpēji, apstrīd šādu situāciju un vērsas...

J. Vonda.

Jā, vēršas... kā to paredz normatīvie akti. Vēršas tāpat pie aģentūras direktora un direktors uzdod juridiskajam dienestam attiecīgo darbinieku... kā saka, ierēdņu veiktos pasākumus un aprēķinus izvērtēt. Un bieži vien mainās tas lēmums.

L. Liepa.

Tāpat faktiski personai ir tiesības arī pēc tam, kad pārkāpuma lieta ir jau beigusies...

J. Vonda.

Jā. Tas tikai... es gribu vērst uzmanību... Tas tikai ir uz pārvietošanas un glabāšanas izdevumiem. Uz sodiem mēs pildām to, ko tiesa ir nolēmusi. Tas priekšmums ir svēta lieta.

L. Liepa.

Jā, būtu grūti iedomāties, ka iestāde varētu atcelt tiesas...

J. Vonda.

Es tikai runāju par mūsu uzdevumu...

L. Liepa.

Jā, bet tāpat ir iespēja, ko es gribētu, lai nekavētu velti laiku... koncentrēti par to, ka tiešā persona, kurai tā automašīna ir novietota stāvvietā Nodrošinājuma aģentūrā, var apstrīdēt arī jau pēc administratīva procesa beigām arī... pārkāpuma procesa beigām jau arī gan iestādē, gan arī, ja vajag, arī tiesā.

J. Vonda.

Mēs lēmumā paziņojam kārtību, laiku un kurā vietā, teiksim, var apstrīdēt. Līdz ar to arī šīs tiesības tiek garantētas tai pusei, ja gadījumā mūsu rīcība neapmierina vai prasās papildus...

L. Liepa.

Liels paldies.

G. Kūtris.

Ja drīkst turpināt šo jautājumu. Ko varētu apstrīdēt? Varētu apstrīdēt summu jūsu aprēķināto? Vai varētu apstrīdēt, ka jūs neatdotat mašīnu?

J. Vonda.

Apstrīdēt tāpat termiņu, par kuru mēs pieprasīsim... piestādīsim rēķinu...

G. Kūtris.

Neviens īpašnieks nevar prasīt, vai apstrīdēt to, ka jūs viņam neatdodat mašīnu, kamēr nav samaksāts sods.

J. Vonda.

Nē. Mēs iesakām... es jau teicu... Ja tas ir telefoniski, mēs izskaidrojam, teiksim, telefoniski... Ja tas ir rakstiski, mēs uzrakstām, ka ar tādiem jautājumiem ir jāgriežas pie procesa virzītājiem.

G. Kūtris.

Administratīvajā procesā — pie tiesas.

J. Vonda

Jā.

G. Kūtris.

Tajā tiesā, kas jau bija izskatījusi šo lietu, ja?

J. Vonda.

Jā. Un it īpaši... es varbūt tā pavilkšu drusku ne par tēmu... bet it īpaši pensionāri. Viņi ir gatavi maksāt tos sodus, bet viņiem tās pensijas ir mazas. Un mēs, protams, vienmēr viņiem skaidrojam, ka viņiem ir jāgriežas tiesā un, ja tiesa to sodu sadalīs vai pieņems savādāku, mēs labprāt atdosim. Jo mums arī tie ir lieki izdevumi.

G. Kūtris.

Sakiet, lūdzu... es sapratu no jūsu atbildes un arī no Ministru kabineta noteikumiem Nr. 1098... laikam ja?... ka jums pamatā saskaņā ar noteikumiem jums ir jākontaktē arī ar īpašnieku. Pamatā... ar automašīnas īpašnieku.

J. Vonda.

Jā. Pamatā mums ir jākontaktē ar... teiksim... īpašnieks var griezties īpašnieks vai viņa pilnvarotā persona. Un pārsvarā tad ir tā persona, kas arī ir izdarījusi pārkāpumu. Īpašnieks...

G. Kūtris.

Jā, es saprotu... īpašnieks ir īpašnieks.

Sakiet, ja pie jums griežas pārkāpējs pats. Jūs jau šo mašīnu viņam neatdosiet, ja vien nebūsiat pārliecinājušies, ka viņam ir tiesības šo mašīnu paņemt — vai nu pilnvara rakstveida, vai arī mašīnas tehniskie dokumenti, pase. Ja ir tehniskie dokumenti, pase, tad jūs uzskatāt, ka viņam ir...

J. Vonda.

Jā... jā, šo noteikumu, manuprāt, ja atmiņa neviļ, 24, pantā ir atrunāts četru veidu dokumenti, kuriem ir jābūt, pie kuriem mēs esam tiesīgi atgriezt šo auto.

G. Kūtris.

Vai jūsu praksē ir tādas situācijas, kad ierodas īpašnieks vai viņa pilnvarotā persona, kura saka: nu, jūs zināt, ka sods ir samaksāts, bet viņa saka, ka mēs turpinām strīdēties par samaksu par šo glabāšanu un evakuāciju, vai vispār es negribu samaksāt... Vai ir bijušas situācijas, kad jūs atdodat mašīnu bez šīs samaksāšanas?

J. Vonda.

Īpašniekiem mums citu variantu nav. Nu, ja ir samaksāts. Bet vainīgajai personai mums ir stingri noteikts, no kura līdz kuram, kā to paredz Ministru kabineta noteikumi... Jo mums arī ir funkcija... viena... tas ir pārņemt šīs materiālās vērtības, bet otra funkcija aģentūras, kas ir nolikumā atrunāta, tas ir, atgriezt šos līdzekļus, teiksim, budžetā. Un mums Valsts kontrole... VID mūs pārbauda principā santīms santīmā, vai datums datumā, ko mēs esam glabājuši, lai šie visi līdzekļi tiek... lai mēs veiktu šīs darbības un līdzekļus atgrieztu atpakaļ.

G. Kūtris.

Es varbūt nesapratu. Bet precizējot tātad atbildi... Kā ir ar to, vai ja īpašnieks ierodas pēc savas mašīnas un sods ir samaksāts, bet nav samaksāts par evakuāciju un glabāšanu. Vai jūs īpašniekam atdodat mašīnu un turpināt piedzīt šo glabāšanas...?

J. Vonda.

Īpašniekam atgriežam un sūtam tātad dokumentus tiesu izpildītājiem, lai piedzītu no vainīgās personas.

G. Kūtris.

Pārkāpēja paša? Skaidrs. Paldies.

Vēl ir jautājumi? Tiesnese Osipova. Lūdzu!

S. Osipova.

Vai īpašnieki, kuru auto ir izņemti par citas personas pārkāpumu, mēdz izņemt savu auto, samaksājot citai personai uzlikto sodu un visus ar auto izņemšanu saistītos izdevumus?

J. Vonda.

Jā. Gadās. Mēdz tādas lietas...

S. Osipova.

Lielāko tiesu īpašnieki ir tie, ka sedz šīs summas, vai tomēr pārkāpēji... no jūsu pieredzes?

J. Vonda.

Nu, man tā grūti pateikt. Es laikam atbildēju tā... Sedz tas, kam ir nauda. Un, teiksim, tā... No prakses varu pateikt... Ir jau arī ļoti dārgas mašīnas pie mums nokļūst, nopietnas firmas, kur vienkārši sagrēkojies kaut kāds autovadītājs, ir juridiskie dienesti, ar ko mēs diskutējam un visi saprot, ka pēc iespējas ātrāk šo mašīnu ir jādabū atpakaļ. Jo gan viņas drošība, gadalaika maiņas... teiksim... sals un tā tālāk, tāpēc parasti tam, kam ir nauda, tas arī samaksā. Un pēc tam jau viņu tās attiecības darba devējs, ņēmējs vai atkal tur radi, draugi jau kārtu savā starpā.

S. Osipova.

Vai es jūs pareizi sapratu, ka tajā brīdī, kad ir iztecējis tas normās noteiktais mēneša termiņš un auto ir jāiet vai nu uz realizāciju, vai iznīcināšanu, jūs informējat automašīnas īpašnieku par to?

J. Vonda.

Jā.

S. Osipova.

Un saki, pēc tam, kad tā automašīna ir realizēta, ir segtas visas izmaksas, ja kaut kas paliek pāri, jūs to pārskaitāt īpašniekam?

J. Vonda.

Jā. Nu, tas, teiksim... tas nav vienkāršs jautājums. Īpašumtiesības un viss pārējais, bet mēs prasām vienu nosacījumu tomēr, lai cilvēks apliecina, lai uzraksta iesniegumu. Mums arī ar Valsts kontroli par šo jautājumu bija lielas diskusijas, jo īstenībā, ja mēs pārskaitīsim to naudiņu nepareizam cilvēkam, atkal būs problēmas. Un bieži vien tās ir lielas summas. Tā kā formalitātes tomēr mēs, nu... kā saka, gribam ievērot un pārliecināties, ka pēc tam mums pašiem nesanāk tiesāties. Tā es varu atbildēt. Un prasām tomēr iesniegumu, lai viņš uzraksta tas cilvēks... Mēs to rakstiski piedāvājam.

G. Kūtris.

Saki, lūdzu, varbūt, ka jūs zināt tādu informāciju... Cik apmēram jums ir tādu lietu, kur jūs esat nodevuši tiesu izpildītājam piedziņai par glabāšanas piedziņas kompensāciju no vainīgās personas?

J. Vonda.

Vairāki tūkstoši. Jā... redziet... 2009. gads valsts pārvaldē, samazinājām izdevumus, līdz ar to arī darbiniekus. Teikšu atklāti, mums divus gadus tikai viens cilvēks ar piedziņu nodarbojās, noformēja dokumentus un nosūtīja tiesu izpildītājiem. Šī gada 1. februārī, pēc Valsts kontroles iniciatīvas ir izveidots dienests, un praktiski mēs plānojam līdz gada beigām... tas, kas mums no 2009. gada bija iekrājies, sakārtot, lai, kā saka, visas puses būtu apmierinātas un lai mēs perfekti to mēnesi varētu ievērot...

G. Kūtris.

Tas nozīmē, ka ja to mašīnu pēc mēneša neizņem un viņu jūs realizējat izolē, ja tā mašīna sedz glabāšanas izdevumus, tad viss okey, ja nē, tad jūs turpināt piedzīt no pārkāpēja, bet ne no īpašnieka.

J. Vonda.

No pārkāpēja. Mēs piedāvājam abiem diviem, jo dzīve ir dzīve. Tas jau ne tikai ir autotransporta vai satiksmes pārkāpumos... arī ar narkotikām es no savas pieredzes zinu, strādājot Valsts policijā... jo tomēr radi jau viens otru atbalsta un ja ir tā naudiņa, samaksā un pēc tam jau viņi kaut kā tur savā starpā tiek galā. Un galu galā tad budžetā arī nauda ir jāatgriež.

G. Kūtris.

Kāda interese jums ir ilgstoši glabāt to mašīnu un radīt zaudējumus valstij un pēc tam rūpēties piedzīt šos zaudējumus par nesamaksāto glabāšanu... būtu atdevuši to mašīnu īpašniekam un pēc tam pret vainīgo cīnieties un meklējiet.

J. Vonda.

Nu, es precīzi neatceros 2009. gada, teiksim, dienas, cik mums glabājās. Uz šo brīdi mums ir 22 dienas glabājās... salīdzinoši, kā es jau sākumā teicu, tas ir desmitiem reižu samazinājums. Mēs tieši to arī darām — cenšamies, skaidrojām cilvēkiem, lai viņi brauc, izņem tās mašīnas pie mums. Protams, tikai pēc naudas soda nomaksas vai nu atkārtotas griešanās tiesā, kad mums tiek atsūtīts lēmums...

G. Kūtris.

Tātad šī norma jums rada... pēc būtības valsts iestādei rada liekus izdevumus un problēmas.

J. Vonda.

Nu, jā.

G. Kūtris.

Paldies.

Tālāk aicinām profesoru Jāni Načisčioni. Lūdzu!

Aicinām izteikt jūsu viedokli par apstrīdēto normu atbilstību Satversmei. Lūdzu!

J. Načisčionis.

Labdien! Augsti godātā Satversmes tiesa, klātesošie! Šeit man gribētos ļoti īsi un konspektīvi pateikt četrus teikumus.

Visi, kas uzstājās, visi, kas klausījās, ir liecinieki tam, ka ir kāda dzīves situācija, tiek mainīts likums, tiek mainīti uz likuma pamata Kabineta noteikumi, līdz ar to tiek mēģināts sakārtot attiecības.

Otrs. Ir situācija, kad uz esošo tiesību aktu bāzes katram subjektam būtu jāizpilda tas, kas ir noteikts tiesību aktos. Parādās iespējas, ka neizpilda visus pienākumus, visas tiesības. Veidojas jauna situācija. Un tad mēs nonākam līdz šīs dienas diskusijai — būs jauns tiesību avots, Satversmes tiesas spriedums, judikatūra, kas mainīs atkal situāciju, ka būs tiesību akti. Tos vajadzēs nākotnē pildīt. Bet tas ir nākamais jautājums.

Līdz ar to šeit ir tas, ka ir šī te situācija, ir pamats sūdzībai, sūdzība ir jāizskata un iet uz priekšu.

Trešais. Mēs visu laiku esam klāt tai situācijai, ka tiek epizodiski — vienā gadījumā ir publiskais tiesas regulējums, otrā gadījumā epizodiski ir privāttiesiskais regulējums. Mēs runājam atbildība administratīvi tiesiskā... civiltiesiskā atbildība it kā nav, mēs runājam par to, ka nākotnē būs varbūt kaut kāda savādāka atbildība, bet es gribētu paskatīties savādāk. Vai mēs drīkstam runāt un vai mums ir pienākums runāt, ja mēs gribam virzīties uz priekšu un pateikt, jā, mēs dzīvojam sakārtotā valstī un pildām pienākumus. Es gribētu runāt par atbildību. Katra subjekta atbildība — pildīt, tā kā tiesību aktos ir noteikts. Jo katrs subjekts vienā brīdī ir civiltiesiskā tiesībā, viņam ir tiesības un pienākumi, viņš izpilda. Tad viņš ir administratīvi tiesiskā attiecībā, viņš izpilda tiesības un pienākumus. Tad ir administratīvā procesa jeb administratīvā pārkāpuma attiecībās, lietvedības attiecībās. Atkal izpilda tiesības un pienākumus.

Šeit es gribētu uzsvērt to, ka katrs subjekts katrā dzīves situācijā, ko regulē tiesību normas, bauda tiesības, bet tās tiesības ir, ka ir jāizpilda šīs tiesības nevis vienkārši — man gribas, es tagad darīšu, man negribas, es tagad nedarīšu. Tiesības ir jāizpilda. Tas ir pienākums izpildīt tiesības.

Un ja mēs pieejam no šāda skatupunkta, tad mēs šajā situācijā redzam, ka ļoti daudzās epizodēs parādās tiesības, bet kuras nav izpildītas kā pienākums. Līdz ar to mēs nonākam pie šāda rezultāta, ka tiesības pēc būtības tad, kad gribas — izpildu, ir

pamats, ir situācija, viss ir kārtībā... Tad, kad negribas, to es neizpildīšu. Diskusija šeit bija. Es esmu par to un vajadzētu būt, un ja ir iespējams, tad neatkarīgi no tā, vai privātās tiesību normas vai publiski tiesiskās normas ir noteiktas, viņas nevar skatīt kā divas atsevišķi stāvošas tiesību apakšsistēmas, visas tiesību normas ir jāskata kopumā. Un visbūtiskākais ir tas, ka visas tiesību normas ikvienam subjektam ir jāizpilda.

Šādu nostāju neuzsverot, ka publiskās tiesības ir pārākas, neuzsverot par samērīgumu, neuzsverot to, ka privātās tiesības ir pakārtotas publiskajām tiesībām, bet risinot līdzīgu jautājumu Lietuvas Konstitucionālā tiesa, ja es pareizi saprotu... precīzāk, ja pareizi atceros, tad Konstitucionālais tribunāls, kā viņi to sauc, ir taisījis spriedumu līdzīgā lietā un ir pateicis tieši to, ko es patreizējā momentā saku: visas tiesības ir jāpilda, un nevar būt tā, ka vienas personas tiesības tiek stādītas augstāk par sabiedrības tiesībām.

Paldies par uzmanību.

G. Kūtris.

Paldies. Vai lietas dalībniekiem būtu jautājumi? Pieteikuma iesniedzējai? Nav. Saeimas pārstāvim?

L. Liepa.

Ja drīkst, tad jā. Profesors, es gribētu precizēt. Ņemot vērā to, ka jūs esat eksperts administratīvā pārkāpuma procesa lietās, es gribēju precizēt vienu jautājumu, par kuru zināmā mērā jau te debates izvērās. Proti, par automašīnas īpašnieka statusu administratīvā pārkāpuma procesā, kura īpašnieks nav pārkāpējs.

Skatot tos tiesu prakses paraugus, tos spriedumus, kurus mēs šīs lietas sakarā arī tikām vērtējuši, mēs redzam, ka tiesa pēc būtības nav ierobežota skatīt pieprasījumu automašīnu atdot atpakaļ tās īpašniekam, neatkarīgi no soda samaksas. Tātad nav nekur aizķeršanās vai grūtības ar to, ka administratīvā pārkāpuma procesā tātad šāds speciāls subjektīva nav norādīta. Tātad mēs neredzam šķērslī tajā. Jautājums līdz ar to... Vai jūs varētu arī palīdzēt saprast, tātad vai automašīnas īpašniekam tad, kad viņš pats nav pārkāpuma izdarītājs, ir tātad tās tiesiskais statuss, kas nodrošina viņa tiesības, kā jūs to tik tikko arī norādījāt savā mutvārdu paskaidrojumā, administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros.

Paldies.

J. Načisčionis.

Paldies par jautājumu. Es varbūt mazliet atkārtosos. Bet atbilde varbūt būtu tāda, ka tieši tā, kā ir mēģināts pašreiz pateikt, ka trešā persona, uzaicinātā persona un tamlīdzīgi, nē...

Bet kopsakarībās, lai nebūtu pārkāpums, persona jau ir izpildījusi tiesību normās paredzēto, jo persona, uzticot savu mantu, var paredzēt un viņai būtu

pienākums paredzēt, kas varētu būt... Jo patreizējā momentā es pakļāvos tam, kā mēs šodien visu laiku runājam,... kas būtu, ja būtu. Es gribu atgriezties atpakaļ pie tā, ka personai tiesībās jau ir pienākums noteikts, ka ir jārēķinās ar situācijām, kas var izveidoties. Un ir atbildīgi jārikojas. Es uzsveru šo — atbildīgi jārikojas. Šis ir atbildīgs... viņš nav definēts nekur. Šis atbildības aspekts nav definēts nekur. Bet atbildība ir tā, ka pildīt tiesību normās paredzēto. Līdz ar to veidojas šī te situācija, kur es gribētu atbildi tādu skaidru, lai apliecinātu — jā, Saeima ir pareizi rīkojusies, Saeimas pārstāvis pareizi domā, viss ir pareizi. Jā. Var arī šādā skatījumā pateikt. Bet es gribētu pateikt plašāk.

Šis gadījums nav vienīgais gadījums. Un mēs esam liecinieki tam, ka jūs daudzās situācijās piesaucat tik un tik gadījumu. Šis ir viens no daudzajiem gadījumiem. Bet es runāju par to, ka visos gadījumos katram subjektam ir jābūt atbildīgam un viņš pēc būtības izmantojot savas tiesības vai pienākumus civiltiesiskajā attiecībā, jau ir spiests domāt arī par to, kas būs publiski tiesiskajā attiecībā. Jo viņš zina, ka viņa manta tāda ir. Ne jau par velti šeit tika uzdots jautājums par to, bet kā citos pārkāpumos... ar pārkāpumu rīkiem. Tur mēs it kā neuzdodam jautājumu. Bet šajā gadījumā mēs uzdodam jautājumu. Bet rīks ir rīks. Administratīvo pārkāpumu priekšmetu izdarīšanas rīks un priekšmets.

Par to jau... ja man ir atļauts... cienījamā profesore Anita Ušacka savā laikā, pirms nonākt Krimināltiesā starptautiskajā, rakstīja un bija priekšlikums Saeimai par to, kas ir pārkāpuma priekšmets un rīks... Es tā atbildētu.

G. Kūtris.

Paldies. Tiesnešiem būtu jautājums? Tiesnese Osipova.

S. Osipova.

Sakiet, lūdzu, vai apstrīdēta norma sasniedz Saeimas norādīto leģitīmo mērķi, tas ir, atturēt personu no transportlīdzekļa vadīšanas apreibinošo vielu ietekmē? Un veicinot transportlīdzekļa īpašnieka atbildības līmeni?

J. Načisčionis.

Es gribētu atbildēt apstiprinoši. Jā, sasniedz.

S. Osipova.

Vai sabiedrības ieguvums no apstrīdētās normas piemērošanas tādā veidā, kā izskatāmajā lietā, ir lielāks nekā transportlīdzekļa īpašnieka Satversmes 105. pantā nostiprināto pamattiesību ierobežojums?

J. Načisčionis.

Ja var atsaukties uz tiem skaitļiem un tām summām, kas šeit tika pateiktas, jā... Bet es gribētu pateikt vēl savādāk. Daudz svarīgāka ir sabiedrības drošība un stabilitāte dzīvo sakārtotā vidē, nebaidoties ne par savu dzīvību, ne par savu veselību un visu pārējo, salīdzinot ar to ierobežojumu, ko cieš privātpersona savu īpašumtiesību aspektā.

G. Kūtris.

Tad šajā sakarībā viens papildus jautājums. Sakiet, lūdzu... administratīvā soda mērķis... ir pārkāpēju sodīt vai arī īpašnieku?

J. Načisčionis.

Šajā situācijā, konkrētajā gadījumā izveidojas tas, ka netieši tiek skarts arī īpašnieks. Klasiski vajadzētu būt, ka soda pārkāpēju. Bet šis transportlīdzeklis pēc būtības kā pārkāpuma rīks... ja drīkst teikt sarunu valodā, pavelk līdz īpašnieku, pavelk, pēdīnās. Un nostāda viņu tādā atbildības pozīcijā, ka arī sods skar šo īpašnieku, kas nav šīs normas, teiksim, uzdevums.

G. Kūtris.

Ja sods administratīvo pārkāpumu gadījumā jeb, pareizāk sakot, apstrīdētā norma pavelk līdz īpašnieku... sakiet, lūdzu, kura Administratīvā pārkāpuma kodeksa norma paredz īpašnieka atbildību par to, ka ar viņa mašīnu kāds cits ir izdarījis pārkāpumu?

J. Načisčionis.

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā tādu normu mēs neatradīsim. Tāpēc jau arī es iesāku sava viedokļa izteikšanu ar to, ka no konteksta ņemot tikai vienu aspektu... būs skats un slēdziens pietiekami vienpusējs, kas varbūt apmierinās ļoti daudzus, bet katrā gadījumā tas tiesību sistēmas un tiesību normu attīstībai un... stabilitātei un pēc tam arī attīstībai diez vai būs pareizi.

G. Kūtris.

Vai publisko tiesību jomā varētu būt, ka personai paredz atbildību jeb personu soda par darbībām, kas likumā nav paredzētas kā sodāmas?

J. Načisčionis.

Te jau atkal jāatgriežas atpakaļ. Viens likums jeb tiesību sistēma kopumā... daudzas tiesību normas. Vienā likumā, vienā tiesību normā nav paredzēta tāda atbildība, kas liktu īpašniekam izciest šo sodu, bet tiesību normas visas kopumā pēc būtības paredz šādu atbildību.

G. Kūtris.

Vai mēs varam likt iekšā civiltiesiskās attiecības iekšā arī šajās publiskajās tiesībās un līdzī nest... līdzī pavilkt?

J. Načisčionis.

Šajā situācijā es gribētu teikt, ka šī lieta, kas ir automašīna, no privātas lietas ir būtībā kļuvusi, atkal pēdiņās ieliksīm, par publisku lietu. Viņa vairs nav tikai privāta lieta, bet tas ir pārkāpuma rīks. Un publiski tiesisko normu izpratnē šis vairs nav īpašums, bet tas ir pārkāpuma izdarīšanas rīks.

G. Kūtris.

Publisko tiesību jomā krimināltiesībās pat ir paredzēts, ka nevar konfiscēt jeb atņemt nozieguma izdarīšanas rīku, ja tas nepieder nozieguma izdarītājam. Vai administratīvajās tiesībās ir zemāks sliekšnis?

J. Načisčionis.

Par tām normām, par kurām mēs šodien runājam, ir tāda iespēja.

G. Kūtris.

Vai būt jautājumi tiesnešiem?

S. Osipova.

Man ir jautājums. Ir paredzēts, ka automašīnas... transportlīdzekļa īpašniekam ir pienākums pārbaudīt vai pienākums konstatēt, ka tā persona, kurai īpašnieks nodod transportlīdzekli, nav apreibinošo vielu ietekmē. Sakiet, lūdzu, vai šī transportlīdzekļa atbildība iestājas neatkarīgi no kā? Vai viņš ir pārkāpis šo savu pienākumu konstatēt, ka persona nav apreibinājusies vai arī viņš ir šo savu pienākumu pildījis un viņš ir pārliecinājies, ka persona nav apreibinājusies, bet persona ir apreibinājusies vēlāk. Atbildība iestājas neatkarīgi no apstākļiem?

J. Načisčionis.

Es gribētu uzsvērt to, ka nododot lietošanā, jebkurā gadījumā ir pienākums atbildīgi rīkoties ar savu mantu, izvēloties, kam nodot.

G. Kūtris.

Tiesnešiem jautājumi vēl būtu? Paldies, Načisčioņa kungs.

J. Načisčionis.

Paldies jums.

G. Kūtris.

Un aicinām uz klausīt Erlenu Kalniņu — tiesību zinātnu doktoru. Lūdzu, arī jūsu skatījums uz šo publiski privāto attiecību mezglu.

E. Kalniņš.

Paldies.

Godātā tiesa! Atbilstoši manam viedoklim un manuprāt, tas arī ir vienkāršākais risinājums, ko pateikt šajā gadījumā, apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 105. pantam. Tiktāl, protams, cik tālu šī norma attiecas uz situācijām, par ko arī šajā gadījumā ir runa, ka transportlīdzeklis, ar ko izdarīts pārkāpums, pieder citai personai, nevis pārkāpuma izdarītājam. Kā rezultātā faktiski... nu par pārkāpumu un tātd... lai atgūtu iespēju pilnībā izmantot īpašumtiesības uz šo transportlīdzekli, faktiski bieži vien arī īpašnieks ir spiests nomaksāt šo naudas sodu. Jo pretējā gadījumā tātd vismaz atbilstoši likuma regulējumam, citas iespējas nav.

Tajā pašā laikā, godātā tiesa, protams, šī ideja pati par sevi ideja kaut kādā veidā sapurināt īpašniekus, tos, kuri nodod vai uztic savus transportlīdzekļus citām personām, manuprāt, ir laba un to pierāda arī, cik es saprotu, arī šie statistikas rādītāji. Protams, cits jautājums — vai šis tiesiskais regulējums un attiecīgā tiesiskā regulējuma kvalitāte, proti, jautājums par to... vai šādās situācijās īpašniekam pietiekami skaidri tiek darīts zināms tas, vai viņš tiek informēts par tiem riskiem, tām negatīvajām sekām un kādas tieši ir šīs sekas, situācijā, ja ar tādu automašīnu, kuru īpašnieks ir uzticējis citai personai, ir izdarīts šāds pārkāpums, par ko ir runa šajā lietā. Un, protams, atkal tiesiskā regulējuma problēma vai tā neesamība situācijā kontekstā ar īpašnieka iespējām aizsargāt savas tiesības tādā procesā, kurā ir iesaistīts pārkāpējs un attiecīgi valsts no otras puses.

Šobrīd, ņemot vērā esošo regulējumu, faktiski šīs īpašnieka tiesības aizsargāt savas tiesības, manuprāt, nu arī tas, kas ir tiesu praksē attīstījies, tas ir visai tāds jāteic... tāds diezgan nenoteikts. Un arī faktiski nav skaidru kritēriju, atbilstoši kuriem tad kādos gadījumos automašīna tiek atdota īpašniekam, kādos gadījumos tā netiek atdota. Un atkal, ja tiek ieviests šāds regulējums, tad, protams, ka ir ļoti rūpīgi jādomā, kas būs šie kritēriji un vai vispār ir vajadzīgi šādi kritēriji — atdot vai neatdot, jo, galu galā, ja ir uzlikts administratīvais sods, naudas sods, tad, protams, arī pašai valstij būtu jāgādā par to, lai šis sods tiktu izpildīts, neierobežojot citas personas, šajā gadījumā automašīnas īpašnieku. Bet, protams, situācijās, kad arī automašīnas īpašnieks ir līdzvainīgs šāda te pārkāpuma izdarīšanā, protams, tad nu kaut vai atļaujot vai pieļaujot to, ka automašīnu viņš nodod personai, kas jau atrodas alkohola reibumā vai citu vielu reibumā, tad šādā gadījumā, protams, būtu nepieciešams, lai arī likumā būtu paredzēta kaut vai šī pati administratīvā atbildība par šāda pārkāpuma izdarīšanu.

Bet rezumējot iepriekš minēto... tāvad ideja ir laba, bet, manuprāt, tiesiskais regulējums nav atbilstošs, kā rezultātā, manuprāt, šā brīža situācijā tāvad tiktāl, ciktāl, šī apstrīdētā norma neatbilst Satversmei.

G. Kūtris.

Paldies.

Lietas dalībniekiem būtu jautājumi? Pieteikuma iesniedzējai? Nav.

Saeimas pārstāvim? Lūdzu!

L. Liepa.

Godātā tiesa, liels paldies.

Kolēģi Kalniņ! Tāvad protams, mūs iedrošina jūsu apsvērums, ka ir laba ideja un mēs to traktējam kā, var teikt, konstitucionālo tiesību kontekstā, ka jūs atzīstat, ka leģitīmais mērķis normai būtu, respektīvi, panākt, ka arī autotransportlīdzekļa īpašnieks uzņemas šo papildus risku pārdomāt un izsvērt rūpīgi, kam dot to auto lietot un kam tomēr nedot auto lietot.

Sakiet, šādā gadījumā... tāvad, ja pārkāpums ir noticis un, izskatot īpašnieka prasību, tiesa lemj atdot to lietu atpakaļ neatkarīgi no soda nomaksas. jūs atzīstu, ka tādā gadījumā šeit nav pārkāpuma un nav kādas problēmas, uz kuras jūs norādījāt, tikko paskaidrojot?

E. Kalniņš.

Ja tiesa tā nolemj, protams, šeit īpašumtiesību ierobežojums ir... cik nu tās dienas, kamēr... tiktāl... kamēr...

L. Liepa.

Faktiski... mazāk kā divas nedēļas.

E. Kalniņš.

Faktiski šis ierobežojums nu ir bijis, bet ir bijis tāds neliels...

L. Liepa.

Sakiet, lūdzu... nu zināmā mērā tas ir tiesību teorijas jautājums. Atsaucoties uz jūsu vairākām nozīmīgām publikācijām tiesību teorijas jomā... kā jūs izsvērtu... vai šajā gadījumā, kurā, kā jūs sacījāt, tāvad būtu nepieciešams... man patika tas apzīmējums, sapurināt īpašnieku, bet tāvad, jūsuprāt, tiesiskais regulējums varbūt nav adekvāts. Vai tomēr nebūtu tā, ka mēs atdotu tiesai to uzdevumu katrā konkrētajā gadījumā, kā jūs te taisnīgi norādījāt, atkarībā no īpašnieka iesaistes ar to pārkāpēju šajā pārkāpumā, izsvērt un nolemt. Alūksnes taksista gadījumā neatdot, bet, teiksim, Rīgas Zemgales priekšpilsētas... kur māte ir iedevusi mašīnu, šajā gadījumā atdot atpakaļ.

E. Kalniņš.

Bet uzreiz radīsies nākamais jautājums... Ja neatdot, tad kāpēc? Kas tas tāds ir? Kas ir attaisnojums neatdošanai? Kāpēc? Tāpēc, ka līdzvainīgs? Bet vai tāpēc šādā situācijā ir kāds tiesiskais regulējums, kas no publiski tiesiskā viedokļa paredz šādu te... nu, tā kā atbildību vai kaut ko tamlīdzīgu... Jo, ja tiek faktiski atdots, tad viss ir kārtībā. Bet, ja netiek atdots, pirmkārt, kas ir tie kritēriji un kas attaisno šādus kritērijus, atbilstoši kuriem netiek atdots. Manuprāt, tā.

L. Liepa.

Kolēģi, es jau minēju šeit tiesā uz faktiski tieši tādu jautājumu, kādu jūs tikko uzdevāt, ka Ceļu satiksmes likuma 20. pantā ir tādad imperatīvi noteikts, ka īpašnieks nedrīkst dot atļauju vadīt transportlīdzekli personai, kura ir alkoholisko dzērienu, narkotisko, psihotoksisko un citu apreibinošo vielu ietekmē. Tādad šeit būtu tā imperatīvā norma, kuras piemērojamība būtu jāvērtē APK ietvaros. Tādad, kā jūs jūtat, mans jautājums ir, vai tiesai tomēr jau šobrīd nav pietiekamas pilnvaras vērtēt un līdz ar to efektīvi piemērot šo normu, par kuras precizitāti jūs paudāt skepsi.

E. Kalniņš.

Jā, bet šajā gadījumā mēs jau skatāmies uz šo apstrīdēto normu un faktiski uz mērķi, kas arī šeit vairākkārt tika uzsvērts, tādad automašīnas aizturēšana... lai panāktu naudas soda samaksu.

L. Liepa.

Kolēģi, Saeima ir norādījusi rakstveida paskaidrojumos, ka tādad mērķis tomēr ir nodrošināt drošību uz ceļiem un faktiski, manuprāt, ļoti precīzi arī jūs to norādījāt... tādad adresēta tā ir arī gadījumam, kurā īpašnieks ir bezatbildīgi nodevis transportlīdzekli lietošanā personai, kurai nevajadzēja nodot. Šajā sakarā... līdz ar to es arī lūgtu jums tādad... ja jūs sakāt "a", tad lūdzu saktiet mums arī "b"... Kas būtu efektīvāks līdzeklis šī mērķa sasniegšanai?

E. Kalniņš.

Protams, ka ja runā par efektivitāti... protams, ka vēl ņemot vērā Latvijas nacionālās īpatnības, tajā skaitā tostarp arī lauku reģionos, kur taču ar kaut ko ir jābrauc... tad, protams, ka šāds aizliegums, šāda aizturēšana uz laiku, tajā skaitā tādad to nosakot ar naudas soda samaksu, manuprāt, ir ļoti efektīvs, jo tik tiešām, kā to teica arī Saeimas pārstāvis, viens krāj punktus, bet otram par to nekā nav. Nekādas negatīvas sekas... tādad šajā gadījumā automašīnas īpašniekam. Bet, ja tā skatās tīri juridiski, tad, protams, ka mērķis nodrošināt satiksmes drošību... nu tādās juridiskās, nevis tāda sadzīvīskās kategorijās, manuprāt, īsti šeit netiek sasniegts, jo es domāju, lai... Pirmkārt, to nav iespējams nekad simtprocentīgi to nodrošināt... un, otrkārt, arī

šeit jau pavīdēja tāda doma, ka neviens jau neliedz šim recidīvam... cilvēkam, kuram ir tieksme lietot alkoholu un braukt ar automašīnu, neviens neliedz viņam kaut kādā citādā veidā piekļūt pie citiem transportlīdzekļiem. Protams, ka, lūk, atkal šajos lauku apvidos tas kaut kādā veidā ierobežos... šī aizturēšana šo iespēju... Bet neizslēdz pilnīgi. Manuprāt, tā aizturēšana kā tāda līdz naudas soda samaksai diez vai tā juridiski ideāli kalpotu tieši mērķim nodrošināt satiksmes drošību.

L. Liepa.

Nu, jā... tādā gadījumā... ja es pareizi saprotu... Tad citu efektīvāku līdzekli jūs šeit nevarat mums piedāvāt.

E. Kalniņš.

Nu, līdz šim bija, cik es saprotu, bija neefektīvāks līdzeklis šīs atzīmes ierakstīšana reģistrā, kur arī tiesībsargs ir norādījis, ka tas būtu tā kā tāds mazāk ierobežojošs līdzeklis.

Bet jāņem vērā, ka atkal no soda neizbēgamības viedokļa, tāpat arī šāds reģistrs... šāda atzīmes ierakstīšana reģistrā, kas var būt, kā to uzskata iestādes pieaicinātās, kas ir mazāk efektīvs... tas jebkurā gadījumā arī noved pie tā, ka, lai īpašnieks varētu brīvi izmantot atbilstoši mērķim savu automašīnu un ja pārkāpējs nemaksā sodu, tad arī pats īpašnieks tāpat ir spiests šo sodu nomaksāt. Tikai šajā gadījumā atšķirība ir tāda, ka līdz soda nomaksai viņš šo automašīnu var lietot, pretēji šā brīža regulējumam, ka šī automašīna tiek aizturēta.

L. Liepa.

Paldies. Šobrīd nav vairs jautājumu.

G. Kūtris.

Paldies. Tiesnese Osipova. lūdzu!

S. Osipova.

Tiesa jūs zināmā mērā pieaicināja kā ekspertu tāpēc, ka Saeimas atbildes rakstā ļoti liela vērība konkrētajā lietā tika pievērsta laulāto īpašumtiesiskajām attiecībām. Nu, tātad... kā Latvijā ir? Ir regulētas laulāto īpašumtiesiskās attiecības, vai mēs viennozīmīgi varam pateikt, ka pastāv šīs kopmantas... pastāv šī kopmanta... laulāto kopīpašums?

E. Kalniņš.

Jā, runājot par šo situāciju... Ir runa par kustamu lietu — automašīnu, kas ir pakļauta publiskajai reģistrācijai, kas, kā es sapratu arī no pieteicējas atbildēm, ir iegādāta laulības laikā, taču par naudas līdzekļiem, ko ir piešķīruši vecāki. Tā es sapratu, šīs automašīnas iegādei. Tajā pašā laikā, kad laulātajam... otrajam laulātajam

nebija pastāvīgu ienākumu. Tad atbilstoši tai izpratnei, kas pamazām arī nostiprinās arī jaunākajā Senāta tiesu praksē, tad, protams, ka šādā, kā runājot par laulības laikā iegūto mantu... vai kādiem mantas objektiem... nepietiek ar to, ka šī manta ir iegādāta vai iegūta laulības laikā, nepieciešams, lai abi laulātie būtu piedalījušies šīs mantas iegūšanā atbilstoši kādam no Civillikuma 89. panta otrā daļā paredzētajiem priekšnoteikumiem, lai attiecīgo mantisko labumu varētu atzīt par laulāto kopīgās mantas objektu.

Šajā situācijā no tās informācijas, kas ir pieejama man par šo konkrēto gadījumu, pirmām kārtām, jau publicitātes līdzeklis, tātad reģistra ieraksti liecina par to, ka automašīnas, tātad formālais ieguvējs, īpašnieks, ir pieteicēja. Ja atbilstoši Ceļu satiksmes likumam, ja nemaldos, ja ir vairāki kopīpašnieki, tad reģistrē vienu, norādot šajā reģistrācijas apliecībā... izdarot norādi uz to, ka tas ir kopīpašums... cik es saprotu, šajā gadījumā tas tā nav... un, ņemot vērā to, ka šī automašīna ir iegādāta laikā, kad otram laulātajam nav bijuši pastāvīgi ienākumi, tātad viņš vismaz ar saviem līdzekļiem nav piedalījies šī objekta iegādē un ņemot vērā to, ka otrs laulātais ir... es gan nezinu, kādas ir situācijas, vai viņš ikdienā tajā laikā nav ļoti intensīvi nodarbojies ar mājsaimniecību un kopīgo bērnu aprūpi, tad arī šī netiešā līdzdalība atkrīt... Un, ņemot vērā to, ka faktiski tātad šī automašīna... ja tas tā arī ir... ir iegādāta par vecāku, cik es saprotu, dāvinātiem naudas līdzekļiem, tātad tas ir atvietoījums, kas ir iegūts, aizstājot bezatlīdzības ceļā iegūtos naudas līdzekļus pret automašīnu, kā rezultātā... Tātad lielākā pārliecība man šajā gadījumā ir, ka ir runa par tādu kustamo lietu, kas atsevišķi pieder pieteicējai.

Līdz ar to šeit... es atvainojos... tātad Civillikuma 89. panta otrā daļā, kas regulē laulāto kopīgās mantas rašanās priekšnoteikumus, sevī tātad paredz to, ka laulātajiem ir jābūt piedalījušamies attiecīgā labuma iegūšanā, nepietiek ar to, ka šis labums iegūts vienkārši laulības laikā. Un attiecīgi, protams... ka būtiska nozīme ir it īpaši attiecībā pret trešajām personām, ja lieta ir pakļauta reģistrācijai, jeb šiem reģistra ierakstiem. Kas šajā gadījumā liecina par labu pieteicējai.

G. Kūtris.

Precizējošs jautājums. Sakiet, lūdzu, vai izskatot administratīvo pārkāpumu lietu par konkrēto gadījumu mašīnas īpašnice kļūstot par procesa... es nezinu, par kādu... bet dalībnieci... vai trešo personu, es nezinu, kādā veidā viņa iekļūst šajā procesā... Un vai šajā procesā administratīvo pārkāpumu lietā, tiesa skatot, viņa varētu vērtēt šo civiltiesisko jautājumu par mašīnu, kas ir īpašnieks, kas ir kopīpašnieks... vai kopmanta, vai kopīpašums, vai vienalga... Vai tas ir jāpierāda, jāaicina liecinieki, vecāki un tamlīdzīgi...? Izziņas no darba vietas? Tas ir administratīvs process.

E. Kalniņš.

Runājot par pierādīšanas pienākumu... Nu, tā kā tas nav strīds, kas saistīts tieši laulāto starpā par šo laulāto mantas sastāva noteikšanu, dalīšanu vai laulāto un trešo personu starpā gadījumos, kad tiek vērsta piedziņa uz laulāto mantu un otrs strīdas par to, lai atbrīvotu savu mantu kā tādu vai savu daļu, kopīgajā mantā... Tātad no administratīvā procesa viedokļa šeit vienīgais kritērijs ir šis publicitātes līdzeklis. Šajā gadījumā tātad reģistra ieraksts. Un šeit reģistra ieraksti jau paši par sevi jau norāda uz to, ka pieteicējai šajā gadījumā nav vēl kā īpaši jāpierāda, ka šis automašīna pieder viņai... jo šis ieraksts...

G. Kūtris.

Bet izejot no šādas interpretācijas nozīmē, ka visos tajos, piemēram, viena gada laikā trīs tūkstošos pārkāpumu gadījumos, kas saistīti ar transportlīdzekli, ja īpašnieks būtu prasījis, tad tiesai nebūtu nekādas tiesības atteikt šo mašīnu atdot īpašniekam, ja vien īpašnieks nav atdevis mašīnu acīmredzami dzērušam cilvēkam. Tā es saprotu? Proti, ja mums ir apmēram trīs tūkstoši lietu, kur... viena gada laikā, kurās pārkāpumu izdarītājs nav īpašnieks mašīnas... tad skatoties uz šo tehnisko pasi jeb CSDD iereģistrētā īpašnieka vārdu tiesai šādās lietās pēc būtības būtu jāsaka, ka mašīnu ir tiesīgs īpašnieks paņemt tāpēc, ka viņš jau neatbild ar šo mašīnu par tā pārkāpēja izdarīto pārkāpumu.

E. Kalniņš.

Vajadzētu vai...

G. Kūtris.

Tā vajadzētu būt jeb nē?

S. Osipova.

Vai apstrīdētā norma to pieļauj?

E. Kalniņš.

Tā vajadzētu būt.

G. Kūtris.

Tiesnese Osipova.

S. Osipova.

Jā, šeit nemītīgi tiek skatīta publiski tiesiskā atbildība, privāttiesiskā atbildība. Sakiet, lūdzu, cik tālu, jūsuprāt, sniedzas transportlīdzekļa īpašnieka atbildība par visu, kas notiek ar viņa auto?

E. Kalniņš.

Protams, ka šī ideja par transportlīdzekļa īpašnieka paaugstinātu atbildību, ņemot vērā to, ka līdzeklis ir paaugstināts bīstamības avots, šī ideja pastāv. Un ir nostiprināta Civiltiesībās, un, protams, ka no civiltiesiskā viedokļa īpašnieks neatkarīgi no tā, vai viņš pats šo transportlīdzekli ikdienā lieto, vai arī to ir uzticējis kādai citai personai uz kādu īsāku laiku, vai uz kādām ilglaicīgākām attiecībām, protams, ir atbildīgs par zaudējumiem, kas radušies sakarā ar šī transportlīdzekļa izmantošanu saistītu kaitējumu rezultātā nodarītiem zaudējumiem.

Protams, ka visās šajā laikā. Runājot par šo administratīvi tiesisko aspektu, tātad šajā ziņā, protams, ka šobrīd vismaz es arī neatradu likumā un neviens arī to nevarēja pateikt tiešā veidā, kur būtu paredzēta transportlīdzekļa atbildība... īpašnieka administratīvā atbildība tādā situācijā, par ko ir runa šajā gadījumā.

S. Osipova.

Jūs minējāt, ka tātad transportlīdzekļa īpašnieks ir atbildīgs par zaudējumiem. Vai administratīvās sods kaut kādā veidā varētu tikt tulkots kā šādi zaudējumi? Jo, ja mēs pielietojam šinī gadījumā civiltiesību šo izpratni, tad sanāk, ka mēs to administratīvo sodu tulkojam kā zaudējumus, kas ir nodarīti ar transportlīdzekli.

E. Kalniņš.

Es domāju, ka nē.

S. Osipova.

Šeit tātad nevarētu vilkt paralēles.

G. Kūtris.

Vēl būtu jautājumi?

S. Osipova.

Vai, jūsuprāt, ir pieļaujams vienam laulātajam uzlikt ar naudas soda samaksu nodrošināt otram laulātajam piederošu mantu?

E. Kalniņš.

Šajā gadījumā... cik es saprotu, ir jautājums par šo īpatnību, vai mēs runājam par divām savā starpā personām, kas nav laulājušās, vai salīdzināmā situācijā, un kas ir laulājušās. Protams, ka šajā gadījumā šajā ziņā jāņem vērā, ka personām, kuras ir savā starpā noslēgušās laulību, protams, ir tāds paaugstinātāks pienākuma līmenis attiecībās vienam pret otru, ko šis svarīgais princips, šis laulāto solidaritātes princips ir nostiprināts arī Civillikuma 84. pantā. Tas ir primāri jau vienam par otru gādāt un rūpēties par ģimeni... par ģimenes labklājību. Tā kā nu... protams, ka personas, kas ir savstarpēji laulībā, ir tādā īpašākā statusā, nekā savā starpā laulībā nestājušās

personas. Tajā pašā laikā tomēr no tādas atkal... no civiltiesiskās atbildības viedokļa... protams, ka šeit arī vairākkārt pieminētais šis Civillikuma 98. pants jau arī strikti to nodala, ka katrs laulātais par tiem zaudējumiem, kas nodarīti neatļautas darbības rezultātā, atbild ar savu mantu, proti, atsevišķo mantu vai savu daļu laulāto kopīgajā mantā. Tātad šeit likumdevējs neparedz šādu iespēju, ka par vienu laulātā neatļautas darbības rezultātā izdarītajiem zaudējumiem obligāti vai būtu jāatbild otram laulātajam. Tā es uz to atbildēju.

G. Kūtris.

Tiesnesis Balodis. Lūdzu!

K. Balodis.

Jūs kā vienu no iespējamiem saudzējošākiem līdzekļiem apstrīdētās normas mērķa sasniegšanai līdzīgi kā tiesībsargs savā rakstveida viedoklī minējāt iespēju, ka automašīnas īpašniekiem varētu noteikt administratīvo atbildību par automašīnas nodošanu pārkāpējam. Bet sakiet, lūdzu, vai šādu administratīvās atbildības veidu vispār efektīvi būtu iespējams realizēt praksē. Kā to noteikt? Vai viņš ir nodevis? Nav nodevis?

E. Kalniņš.

Administratīvā atbildība par autotransporta līdzekļa nodošanu iereibušam vadītājam? Nu, praksē, protams, ka principā nu... ja vien to nesasaista, kā šeit bija arī minēts piemērs attiecībā uz tādiem subjektiem vai tādiem transporta īpašniekiem, kuriem ir pienākums tātad ikdienā vai sistemātiski pārliicināties par to, vai tās personas, kurām tiek nodots transportlīdzeklis lietošanā, neatrodas šādā reibuma stāvoklī. Taksometra šoferi... vai kaut kas tamlīdzīgs... Tur tas varētu sasaistīties ar tādu paaugstinātu atbildību, jo pašam šim subjektam ir...

G. Kūtris.

Dzīve liecina, ka pat no rīta pārbaudot reibumu, tas nenozīmē, ka pa dienas vidu nepiedzeras...

E. Kalniņš.

Protams.

G. Kūtris.

Jautājumi būtu?

K. Balodis.

Man vēl būtu viens jautājums. Jūs kā civiltiesību lietpratējs noteikti arī zināt visu par to, ka aizturējumi, tiesības un dažāda veida apķīlāšanas ir tā kā tiesību

sistēmas neatņemama daļa. Un tas nav pats par sevi nekas slikts. Kāpēc jūs domājat, ka tieši šajā gadījumā, lūk, tas ir pretrunā ar Satversmes 105. pantu. Tikai un vienīgi tāpēc, ka tas skar citu personu, nevis konkrēto pārkāpēju?

E. Kalniņš.

Jā, jo saistībā arī ar aizturējuma tiesību izmantošanu... vismaz šajā strikti civiltiesiskajā griezumā tātad, protams, tur saskaņā ar tiem Civillikuma noteikumiem var aizturēt tikai tātad, ja mēs runājam par tādu... kas ir īpaši vēl detalizēti noregulēts... iznomātāja, izīrētāja aizturējuma tiesības, tad šādā situācijās faktiski ar likumu ir pieļauts aizturēt tikai tādas lietas, kas pieder nomniekam, īrniekam, kurš ir palicis parādā iznomātājam, izīrētājam un kura parāda izpildīšanas nodrošināšanai arī šādas te lietas tiek aizturētas.

Attiecībā uz citiem gadījumiem, tad tur ir dažādi momenti. Arī tiek aizturētas tādas lietas, kas pienākas otram līdzējam, kamēr otrs līdzējs nav izpildījis savas saistības un tamlīdzīgi. Bet principā ir tomēr tā cieša sasaiste starp šo aizturamo lietu un to personu, attiecībā pret kuru šī aizturējuma tiesība tiek izmantota un, kā jau es minēju, ja tas ir nomnieks, īrnieks, kas nav norēķinājies par... tātad nav izpildījis savas maksājuma saistības, tad var aizturēt tikai viņam piederošās lietas. Līdz ar to, ja tiek aizturētas citas personas lietas, tās var šīs citas personas šīs lietas var tātad atprasīt no aizturētāja, attiecīgi izmantojot vai nu valdījuma atjaunošanas prasību vai īpašuma prasību.

G. Kūtris.

Vai tiesnešiem vairāk jautājumu nav? Nav.

Paldies jums, Kalniņa kungs.

Jums tomēr radās vēl viens jautājums. Uzdodiet, kamēr vēl ir laiks.

L. Liepa.

Man jāatvainojas... Ņemot vērā atbildi, ko godātais kolēģis Kalniņš sniedza arī uz tiesas jautājumu, tātad faktiski par laulāto kopējo un atsevišķo mantu. Tas, ko jūs sacījāt, noklausoties lietas izklāstu mūsu šodienas sesijas pirmajā gaitā, es pieņemu tikai jūsu pieņēmumus un mēs nevarētu prezumēt tātad automātiski, ka pieteicējas auto ir viņas atsevišķās mantas daļa. Tas ir hipotētisks pieņēmums, tā es sapratu?

E. Kalniņš.

Gluži otrādi. Tas... Mēs tieši prezumējam... tātad tieši ir pamats uzskatīt, ka šī automašīna ir viņas atsevišķās mantas objekts, jo mums nav nekādu pārliecinošu citu datu, ka otrs laulātais būtu piedalījies šīs automašīnas iegūšanā.

L. Liepa.

Tieši tā. Tur jau ir tas mans jautājums, ka mēs... mums nav bijusi iespēja izpētīt šīs lietas faktiskos apstākļus un mēs varam, var teikt, secināt tikai no atsevišķiem fragmentāriem apsvērumiem, un zināmā mērā iepazīstoties arī ar jūsu monogrāfijas tālād prezumpciju, kuru jūs tur izklāstāt, mans secinājums bija, ka tā tomēr ir daļa no kopējās mantas, jo, galu galā tālād mums nav specifiski zināms, ka tas būtu atsevišķi iegūts. Nu, tagad mums ir tādi apliecinājumi nākuši. Bez tam, šis auto tiek pastāvīgi lietots arī ģimenes kopējām vajadzībām, uzņēmumam, kurā, cik es saprotu, kas pieder vienam laulātam un kurā ir nodarbināts otrs laulātais. Tālād šeit nav tik viennozīmīgs secinājums, ka mēs varētu runāt par atsevišķu mantu. Tas ir mans pieņēmums.

E. Kalniņš.

Šajā gadījumā es papildināšu. Jau tas vien arī, ka šis transportlīdzeklis tiek izmantots arī pieteicējas uzņēmuma vajadzībā, arī citastarp norāda uz Civillikuma 91. panta, ja nemaldos... 3. punkta situāciju vienu no situācijām... tas ir, runa par priekšmetu vai 2. punktu... par priekšmetu, ko viens no laulātajiem izmanto savā patstāvīgajā darbā, kas arī atbilstoši izmantošanas veidam, ir viens no... kas liecina par to, ka attiecīgais priekšmets ir attiecīgā laulātā atsevišķās mantas objekts. Un vienmēr ir jāņem vērā tas, ka laulāto likumiskās mantiskās attiecības, atbilstoši kurām dzīvo lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju, tomēr balstās uz šo mantas šķirtības principu, proti, Civillikuma 89. panta struktūra jau norāda uz to, ka katrs laulātais pats stādoties laulībā patur savu pirmslaulības mantu, var iegūt laulības laikā savu atsevišķo mantu un tikai otrā daļa jau noteic to, ka izņēmuma kārtā laulības laikā var rasties arī šī laulāto kopīgā manta, bet tikai ar nosacījumu, ja tā ir iegūta... to ir ieguvuši abi laulātie, atbilstoši kādam no šajā daļā tālād, 89. panta otrajā daļā paredzētajiem līdzdalības veidiem. Vai nu kopīgi... kopīgi noslēgts darījums, kopīga darbība, vai viens no laulātajiem, bet ar otra laulātā līdzekļu dalību vai ar otra laulātā darbības palīdzību. Šajā gadījumā tālād, kā vismaz redzams no tiem datiem... un informācijas, ko sniedz pieteicēja, otra laulātā līdzdalība šīs normas izpratnē nu šeit es nekādā veidā nesaskatu. Tikai tāpēc, ka viņš ir laulātais? Tas viņam nerada nekādu līdzdalību attiecīgajā mantas objektā.

L. Liepa.

Un ja viņi saņem dāvinājumu?

E. Kalniņš.

Ja viņi abi saņem dāvinājumu, tad tā ir cita lieta. Tad, protams, tad ir kopīgi iegūts dāvinājums...

G. Kūtris.

Paldies, Kalniņa kungs.

Viens mazs papildu jautājums Saeimas pārstāvim. Saistībā ar jūsu jautājumu Kalniņa kungam. Un arī iepriekš tika uzdots... Sakiet, lūdzu, vai, jūsuprāt, administratīvā pārkāpuma izskatīšanas procesā tiešām tiesa vērtē šo civiltiesisko jautājumu par mantas piederību... vai tā ir kopīgā manta, vai atsevišķā manta? Un kam šajā administratīvā pārkāpuma procesā ir pierādīšanas pienākums?

L. Liepa.

Jā, godātā tiesa... Tātad tās lietas, kuras... es arī atsaucos uz mazliet vairāk kā četrdesmit gadījumiem, kuras mēs esam izpētījuši sagatavojot šo lietu, norāda, ka tātad pamatā jau... un to šodien apstiprināja arī Vondas kungs, tieši pārkāpuma izdarītājs kā persona, kura tātad ir saņēmusi transportlīdzekli, ar to arī ir rīkojusies un tātad nokļuvusi šajā pārkāpuma situācijā. Tieši tas pārkāpuma izdarītājs ir tas, kurš vairumā šo gadījumu arī pats piesaka šo nepieciešamību atdot transportlīdzekli īpašniekam. Un vairākās no šīm lietām ir tātad tieši norādīts... tātad, ka tiesa konstatē, ka te ir laulāto attiecības un pārkāpēja sievai tātad vienā gadījumā, piemēram, pieder īpašums, citā lietā, piemēram, pat Zemgales priekšpilsētas tiesā šī gada 4. martā procesā sieva bija pat liecinieces statusā pieaicināta, kur es pieņemu, man nav šīs lietas protokola, bet es pieņemu, ka tiesa iedziļinājās šajā jautājumā arī par īpašumtiesībām... Faktiski Saeimas izpratnē, kā jau tas arī bija norādīts, skatot katru šo konkrēto pieteikumu... ja tas ir licies svarīgi mašīnas īpašniekam vai pārkāpējam, kurš nav īpašnieks, bet piesaka šādu lūgumu, tiesa iedziļinās un vērtē, vai atdot vai neatdot šo auto. Jo, godīgi sakot, godātā tiesa... pārkāpējs, kurš saņem šo sodu, tātad pēc parastā... pēc noklusējuma tātad tūlīt pat, ja viņš neapstrīd šo sodu, iet un samaksā, tātad gatavojas četru gadu mierīgam posmam bez autovadītāja tiesībām, un nokārto, ka viņš savas saistības pret lietas īpašnieku ir godprātīgi izpildījis. Mēs runājam par izņēmuma specifisku mazu normas izņēmuma gadījumu... mazu, mazu, šauru gadījumu, kurā pārkāpējs, kas nav īpašnieks, atsakās pildīt tiesas lēmumu un, vēl vairāk, nav parūpējies, ka šo īpašumu, kaut arī viņš jau apzinās, ka viņš to nepildīs, ka šo īpašumu neatkarīgi no viņa neizpildes, tomēr atdod atpakaļ īpašniekam. Šis ir ļoti, ļoti specifisks šaurs gadījums. Un lietās tādu nebija, ko mēs skatījāties.

G. Kūtris.

Nu, jums Konstitucionālās tiesas kancelejā vajadzēja paskatīties iesniegumus par šiem maziem, šauriem gadījumiem...

Tiesnesei Osipovai jautājums.

S. Osipova.

Vai es pareizi jūs sapratu, godātais kolēģi, ka, neraugoties uz to, ka apstrīdētā norma ir imperatīva un viennozīmīgi prasa automašīnas izņemšanu neskatoties uz to, kas ir transportlīdzekļa īpašnieks, tiesu prakse ir gājusi tālāk, norma ir tālāk veidota un tas ierobežojums, ko nosaka norma, tiesu praksē ir atrisināts. Ir Augstākās tiesas spriedums nu jau vairāk nekā trīs gadus un ir tikai četrdesmit šie spriedumi pirmās instances tiesās pret tiem tūkstošiem, ka ir bijusi konfliktsituācija un joprojām ir tie gadījumi, kad automašīnas īpašnieku tiesības netiek ņemtas vērā. Jūs uzskatāt, ka šo jautājumu var atrisināt ar interpretāciju un laika gaitā aizies vienveidīga tiesu prakse un problēma vairs nepastāvēs, ka šie četrdesmit spriedumi ir signāls.

L. Liepa.

Godātā tiesa! Tie nav četri spriedumi, tie ir četrdesmit...

S. Osipova.

Es teicu četrdesmit...

L. Liepa.

Es to pats sev saku, es sevi iedrošinu, jūs saprotiet.. Tiesības ir rakstītas modrajiem. Ja persona grib šo īpašumu atpakaļ, tā noskaidros, kādā veidā tā īpašumu atpakaļ dabūs. Administratīvās... patiešām Senāta lēmums paredz iespēju doties uz tiesu un šo īpašumu atprasīt, neatkarīgi no tā, vai būs vai nebūs tiesas noteikts speciāls statuss un tas notiek pamatojoties uz Administratīvo pārkāpumu kodeksa 274.prim panta pamata. Lēmumā par administratīvo sodu un lietvedības izbeigšanu ir jānosaka, kas darāms ar pārkāpuma lietu, tātad šo priekšmetu. Tas nozīmē, ka šeit ir tāpat imperatīvi noteikts, ko ar šo lietu darīt. Viņa nedrīkst būt palikusi pakārta gaisā, tiesai ir jāpieņem lēmums. Un, lai šo lēmumu pieņemtu, tai ir jānoskaidro apstākļi pie pārkāpuma izdarītāja vai, ja ir ieradies īpašnieks, pie īpašnieka.

G. Kūtris.

Tas arī viss, ja? Paldies.

Vai lietas dalībnieki piekristu, ja tiesas sēdi mēs turpinātu rīt?
25. septembris... trešdien...

L. Liepa.

Godātā tiesa, pulksten 8.30 ir seminārs universitātē... pulksten divos ir process apgabaltiesā...

G. Kūtris.

Vienpadsmitos tiesas sēde...

L. Liepa.

Seminārs ir gan 8.30, gan 10.00.

G. Kūtris.

Beidzas 10.00.

L. Liepa.

Man ir vēl otra grupa pēc tam... Es baidos, ka profesors Rozenfelds man nepiedos... Es gribētu lūgt tomēr kādu citu dienu...

G. Kūtris.

Ievērojot tiesas noslodzi šonedēļ un nākamnedēļ...

Es ļoti atvainojos... Satversmes tiesa labprāt gribētu mēģināt noorganizēt savādāk, bet ievērojot gan starptautisko konferenci, kas ir Satversmes tiesā šonedēļ, gan nākamnedēļ plānotās divas izskatīšanā lietas un arī komandējumus uz Rumāniju un Venēciju... mēs esam tomēr nolēmuši rīt... Tātad šodien izsludināt pārtraukumu tiesas sēdē un rīt turpināt tiesas sēdi plkst. 11.00. Rīt plkst. 11.00 turpinām tiesas sēdi. Lai kā mēs arī gribētu nepakļaut jūs disciplinārsodīšanai no profesora Torgāna puses... taču...

L. Liepa.

Tad varbūt palūgt kolēģi Kalniņu, lai viņš paņem manu grupu...

G. Kūtris.

Ar to es arī šodien pasludinu tiesas sēdi par slēgtu... Šodien tiesas sēde ir slēgta. Izsludinu pārtraukumu līdz rītdienai plkst. 11.00.

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde

2013. gada 24. septembrī

turpinājums

2013. gada 25. septembrī

Sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs

Gunārs Kūtris.

G. Kūtris.

Labrīt, lūdzu, sēdieties!

Turpinām tiesas sēdi.

Izskatām lietu *“Par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 257. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam”*.

Vakar tiesas sēdē uzklaustījām visas pieaicinātās personas. Vairāk šādu personu nav.

Vai beidzot lietas skatīšanu... vai tiesnešiem būtu vēl kādi jautājumi lietas dalībniekiem vai pieaicinātajām personām? Nav.

Varbūt, ka lietas dalībniekiem ir jautājumi savstarpēji kādi, kas nav vēl noprecizēti?

Vai pieteikuma iesniedzējai ir kādi jautājumi? Saeimas pārstāvim... Vai lūgumu?

L. Vegnere.

Saeimas pārstāvim man nebūs. Man būs lūgums tiesai.

Man būtu lūgt tiesu atzīt piemēroto tiesību normu, kas ir Latvijas Administratīvo...

G. Kūtris.

To jūs, man liekas, debatēs teiksiet.... Paldies.

L. Vegnere.

Ā... tad nav.

G. Kūtris.

Vai Saeimas pārstāvim ir kādi jautājumi? Lūgumi?

L. Liepa.

Paldies.

G. Kūtris.

Nav. Viss skaidrs.

Līdz ar to tiesa paziņo, ka lietas izskatīšana pēc būtības ir pabeigta un tiek uzsāktas tiesas debates.

Tiesas debatēs lieta dalībnieki pauž savu viedokli par izskatāmo lietu.

Vispirms noskaidrosim, cik lietas dalībnieki vēlas ilgi runāt savās debatēs... lai varētu saskaņot līdzsvaru...

Pieteikuma iesniedzēja?

L. Vegnere.

Man būs īsas... kādu minūti varbūt...

G. Kūtris.

Tikai?

L. Vegnere.

Es tā domāju. Tāds kopsavilkums visam.

G. Kūtris.

Vai Saeimas pārstāvis varētu iekļauties analogā laika posmā?

L. Liepa.

Godātā tiesa! Esmu patiesi izmisis. Jāatzīst, ka saskaņā ar procesa principiem, debašu uzdevums ir novērtēt objektīvi pēc juridiskiem kritērijiem tos faktiskos apstākļus, kas ir noskaidroti lietā, mazāk faktiskos, cik attiecībā uz apstrīdēto normu un tās konstitucionalitāti. Pat pie vislabākās gribas es nekādi nespētu iekļauties laikā, kas būtu viena minūte. Es lūgtu... es centīšos būt ļoti īss, starp piecpadsmit minūtēm un divdesmit minūtēm, un tāpēc es lūgtu piešķirt divdesmit minūtes... un es tiešām ļaunprātīgi neizmantošu...

G. Kūtris.

Tādā gadījumā īpaši neierobežojam... ja būtu pārmērība, tad... Paldies Saeimas pārstāvim.

Tad abiem lietas dalībniekiem ir tiesības runāt apmēram divdesmit minūtes... lai būtu balanss.

Pirmais runā pieteikuma iesniedzējs. Jums vārds. Lūdzu!

L. Vegnere.

Pēc vakardienas visu pušu uzklaušiem viedokļiem un pieaicinātajām personām es gribētu teikt, ka es piekrītu Tieslietu ministrijas viedoklim, tiesībsarga un Erlena Kalniņa viedoklim, ka attiecīgā tiesību norma, kas ir Administratīvā pārkāpuma kodeksa 257. panta pirmā daļa, neatbilst Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam.

Es uzskatu, ka... tā kā es neesmu administratīvā pārkāpuma izdarītājs, tad ierobežojums lietot man piederošo transportlīdzekli līdz brīdim, kamēr pārkāpuma izdarītājs samaksā uzlikto sodu un transportlīdzekļa glabāšanas izmaksas, ierobežo Satversmes 105. pantā noteiktās tiesības uz manu īpašumu.

Administratīvā pārkāpuma kodeksa viens no uzdevumiem saskaņā tātad ar pirmo pantu ir aizsargāt sabiedrisko iekārtu, sabiedrības īpašumu un tā tālāk. Sabiedrību veido arī daļa iedzīvotāju, kas ir transportlīdzekļu īpašnieki. Un šī daļa nav nemaz tik maza procentuāli. Un es uzskatu, ka šīs sabiedrības daļas intereses nevar tikt ierobežotas, lai sasniegtu tiesību normu leģitīmo mērķi.

Administratīvā pārkāpuma kodeksa normas tieši neparedz to personu tiesības izteikt iebildumus pret iestādes, administratīvā akta vai tiesneša lēmuma izpildes nodrošinājumu, kas nav konkrētās lietas dalībnieks. Tas manā gadījumā arī ir, ka Administratīvā pārkāpuma kodeksa ietvaros es neesmu lietas dalībnieks.

Tāpēc es arī uzskatu, ka 2012. gada 14. jūnija pieteikums, kuru es iesniedzu Rīgas Ziemeļu rajona tiesā, neizskatīja Administratīvā procesa likuma ietvaros un atbilde ir saņemta tikai iesnieguma veidā, ka lēmums ir pieņemts un tur tajā lietā neko tā kā īsti nevar darīt.

Tāpat es arī uzskatu, ka Administratīvā pārkāpuma kodeksa leģitīmais mērķis, kā vakar tika norādīts, galvenais ir šī soda izpilde un lai vainīgā persona, samaksājot sodu, saprastu tā būtību un būtu šis te soda mehānisms. Bet manā gadījumā, ja es veiktu soda samaksu vainīgās personas vietā, tad es neuzskatu, ka tādā veidā būtu sasniegts šis te leģitīmais mērķis.

Tāpat es arī nesaredzu šo leģitīmo mērķi, vai sabiedrības drošību, kādā veidā tas izpaužas, ja mans transportlīdzeklis atrodas Nodrošinājuma valsts aģentūrā nu jau vairāk kā gadu. Vai tas, ka transportlīdzeklis tiktu atdots īpašniekam, vai viņš stāv tur, sabiedrībai... es domāju, ka šeit nekādā veidā drošība netiktu apdraudēta.

Tas ir tāds mans kopvērtējums.

G. Kūtris.

Paldies.

Saeimas pārstāvim... lūdzu, jūsu kopsavilkums.

L. Liepa.

Godātā tiesa! Vispirms es vēlētos Saeimas un arī visu to Latvijas juristu vārdā, kuri praktizē konstitucionālajās tiesībās, izteikt pateicību par to, ka šī ir viena no lietām, kura ir nozīmēta skatīšanai mutvārdu procesā, jo, kā to vakardienas tiesas sēde ļoti labi parādīja, mutvārdu procesā mēs iegūstam vairākas ļoti nozīmīgas atziņas un informāciju, vērtējumu par tiem apstākļiem, kurus rakstveida procesa ietvaros nekādi mēs nebūtu varējuši iegūt. Tāpēc atļaujiet man debatēs sākt ar, tā teikt, ar tādu aicinājumu un pateicību reizē, ka konstitucionālās nozīmes lietas pēc iespējas vairāk būtu jāvērtē klasiskā tiesvedības procesā ar iespēju pusēm pilnībā paust savu viedokli un sniegt vērtējumu par procesā dzirdētajiem apsvērumiem, rakstveida materiālos pieejamajiem apsvērumiem un arī par pušu izteiktajiem viedokļiem.

Godātā tiesa! Es gaidīju šo mirkli ar nepacietību, jo procesa gaitā mēs zināmā mērā atsevišķos mirkļos aizgājām nepareizā gultnē, un, proti, es aicinātu skatīt šo lietu tieši tādu, kādu to pieteicēja ir mums nolikusi priekšā attiecībā uz apstrīdēto normu — Administratīvā pārkāpuma kodeksa 257. pantu, kas nav ne sods, ne cita veida atbildība, nekādā ziņā ne administratīva atbildība, bet arī ne civiltiesiska atbildība. 257. pantā noformētās normas skar īpašnieku, protams, skar īpašumu, kas ir bijis iesaistīts pārkāpuma izdarīšanā, kas pieder citai personai, ne pārkāpējam. Līdz ar to likumsakarīgi, ka īpašniekam ir... kā vakar profesors Načiščionis to pasvītvoja, jāseko līdzī šim īpašumam, kuru tas ir labprātīgi nodevis pārkāpējam. Tātad... vai viņš ir izdarījis pārkāpumu, vai nav izdarījis pārkāpumu, tas, protams, ir svarīgi un tas ir jāvērtē tiesai, bet neatkarīgi no tā īpašnieka pienākums ir rūpēties par šo īpašumu, par transportlīdzekli saglabājas gan tad, kad tas ir viņa valdījumā, gan tad, kad tas ir nodots turējumā citai personai, kura šo pārkāpumu, kā tas ir mūsu gadījumā, ir izdarījusi.

Faktiski šī lieta ir apstrīdētās normas atsevišķa gadījuma apakšgadījums. Jo, pirmkārt, mēs redzam... mēs vērojam situāciju, kurā nevis viens cilvēks, kurš braucis ar tam uzticēto transportlīdzekli, godprātīgi izpilda pilnvaras devēja uzdoto pienākumu, bet, pirmkārt, viņš pieviļ šo pilnvaras devēju. Šajā gadījumā viens laulātais pieviļ otru laulāto, paņemot automašīnu un dažas stundas vēlāk novedot sevi līdz tādai situācijai, kurā stiprā alkohola reibuma rezultātā šis cilvēks nevar adekvāti uztvert nedz notiekošo uz ceļa, nedz arī adekvāti reaģēt. Tas nozīmē, ka, ja Vecāķos Paceplīšu ielā būtu gadījies kāds bērns viņa priekšā, būtu ļoti augsta iespēja, ka mēs runātu par krimināltiesiskām sekām nevis par administratīvo pārkāpumu. Un mums ir jāņem vērā šī situācija, ka 1,6 promiles, kādā atradās konkrētā persona, nav viena glāze alus vai pusglāze vīna.

Tātad, pirmkārt, šis pārkāpējs ir pievilis īpašnieku, lietojot paaugstinātas bīstamības avotu bezatbildīgi, pretēji likumam.

Otrkārt, viņš ir pievīlis pārkāpējam nesamaksājot sodu, jo norma jau paredz situāciju, kurā pārkāpējam ir jāsamaksā sods, bet viņš to neizdara. Tā kā viņš ir dubultā piemānījis, piekrāpis savu laulāto, mašīnas īpašnieku.

Un treškārt, viņš ir pievīlis un piekrāpis šo savu pilnvaru devēju tādēļ, ka viņš nav lūdzis atdot īpašniekam šo auto. Tātad šeit ir faktiski vienas normas aprakstīti gadījumi... mazas situācijas... vēl mazāka situācija, kurā šis laulātais, pie tam ļaunprātīgi atsakās šo sodu izmaksāt. Un mēs dzirdējām, faktiski otrs laulātais to faktiski akceptē. Šeit mēs runājam par vienu ļoti specifisku... būtībā izņēmuma gadījumu no normas vispārējo gadījumu klāsta, kurš nelaimīgā kārtā apdraud visu normu, kas ir ļoti nozīmīgs tiesisks regulējums ceļu satiksmes drošības nodrošināšanai.

Lai to noskaidrotu, mēs šī procesa ietvaros vērtējam, ko nozīmē paaugstinātas rūpības pienākums paaugstinātas bīstamības avota īpašniekam.

Pirmkārt, ir skaidrs, ka, ja mēs apmierinātu šo pieteikumu, tad tas attiektos uz visiem tiem gadījumiem, kuros ir iesaistīts paaugstinātas bīstamības avota īpašnieks. Apmierinot pieteikumu mēs sagrautu sistēmu, kas darbojas civiltiesībās Latvijā un kas attiecas ne tikai uz civiltiesiskajiem gadījumiem, bet kas iesaista īpašuma, lietas īpašnieku, paaugstinātas bīstamības avota īpašnieka atbildību kā kriminālprocesā, tā arī administratīvā pārkāpuma procesā. Tātad faktiski iejaucoties šajā sistēmā mēs izdarītu griezienu, kas apturētu visu organisma asinsriti, ne tikai vienu specifisku normu. Es gribētu sacīt, ka... tātad Saeima uzskata, ka apmierinot pieteikumu, sabruktu efektīva sistēma, kas disciplinē dzērājšoferus, pirmkārt, un, otrkārt, preventīvi ietekmē auto īpašniekus, lai tie atbildīgi izturētos pret to, kam viņi uztic paaugstinātas bīstamības avota vadīšanas tiesības.

Ceļu satiksmes likuma 20. pants paredz imperatīvu aizliegumu un šajā pantā aprakstīto normu dispozīciju papildina tiesiskās sekas, kas tajā skaitā ir ietvertas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 257. pantā. Tātad šeit ir interesanta situācija, kur tiesiskais sastāvs izpaužas visā pilnībā sistēmiski.

Administratīvo pārkāpumu jomas speciālists, profesors Načisčionis ļoti labi parādīja, ka mēs nevaram atrast vienu normu un teikt, ka šeit tas ir. Tas nav instruktīvi, tas ir jāvērtē sistēmiski, interpretējot sistēmiski 257. panta kopsakarību ar Ceļu satiksmes likuma 20. pantu. Respektīvi, atceļot Administratīvo pārkāpumu kodeksa 257. pantu, 20. pants Ceļu satiksmes likumā paliks kā deklaratīva norma. Un līdz ar to jāsaka tā, ka tā deklarācija, ko šī norma paudīs autosatiksmes īpašniekiem, būs ļoti konkrēta —dzērājšoferu auto vairs netiks izņemti. Dzērājšoferi vairs nebūs apdraudēti. Un auto īpašniekiem vairs nebūs jādomā, vai uzticēt auto atslēgas potenciālam pārkāpējam, jo auto nodošana dzērājšoferim vairs neradīs negatīvas tiesiskās sekas. Pavisam vienkārši.

Vēlreiz. Vērtējot normas piemērošanu, tātad šajā procesā ir jānošķir sods un atbildība, kas ir pārkāpējam no tām negatīvajām tiesiskajām sekām, kas iestājas bezatbildīgam auto īpašniekam nododot auto personai, kas ar to izdara pārkāpumu. Un sekas ir ļoti konkrētas. Kā to teica profesors Načisčionis, īpašniekam ir jārīkojas atbildīgi, pildot virknē tiesību normu paredzētos pienākumus.

Un uz tiesas jautājumu, kur tad ir paredzēti šie pienākumi, mēs varam atbildēt pavisam konkrēti un noteikti: Ceļu satiksmes likuma 20. pantā, kas nav tikai vienreiz piemērojama norma, respektīvi, uz brīdi, kurā tās atslēgas tiek nodotas citam vadītājam, bet tā norma ir jāievēro katras konkrētās lietas ietvaros atkarībā no lietas specifikas jāievēro pastāvīgi. Un šī norma ir ik pa brīdim aktualizējama, tātad īpašniekam ir jāzina, kas notiek ar viņa auto, kādā stāvoklī, ko šobrīd dara vadītājs, it īpaši tas attiecas uz mūsu konkrēto gadījumu, kurā laulātās personas, vismaz mēs pieņemam, dzīvo kopā un ļoti labi viens otru pazīst un zina, ko kurš kuru dienu ko darījis.

Profesors Načisčionis taisnīgi norādīja, ka īpašniekam ir jārīkojas atbildīgi, pildot tiesību normās paredzēto. Un taisnīgi uzsvēra, ka uzticot auto citai personai, es citēju... īpašniekam ir jau pienākums paredzēt tiesiskās sekas, kas ar to var iestāties. Tātad ir arī likumsakarīgi, ka mēs lietojam šo interesanto formulu, kas gan nav juridisks jēdziens, bet, manuprāt, ļoti labi apraksta, ja mēs skatītos no tāda tiesību lietotāja skatupunkta. Tātad šis pārkāpuma rīks pavelk līdz īpašnieku. Manuprāt, skaidrs, ka tas nav juridisks termins, bet profesors ļoti trāpīgi norādīja, kādas tiesiskas sekas tam īpašniekam rodas no šī auto nodošanas citai personai.

Godātā tiesa! Ja mēs vērtētu apstrīdētās normas leģitīmo mērķi, šeit ir atkal viena kļūme, kura procesā ir dominējusi. Un to arī ļoti labi šajā rīta savā debašu runā norādīja pieteicēja, proti, gan pieteicēja, gan arī atsevišķas pieaicinātās personas runāja tikai par vienu no apstrīdētās normas mērķiem, proti, nodrošināt, ka pārkāpējs izpilda sodu. Tas ir, soda neizbēgamības principa īstenošana. Tas, protams, ir viens no normas mērķiem. Viens no normas mērķiem, respektīvi, situācijā, kad pārkāpējs arī ir īpašnieks. Taču tas attiecas arī uz pārkāpēja pienākumu iespējami ātri atgriezt īpašniekam no tā saņemto transportlīdzekli, jo savās tiesiskajās attiecībās šis pilnvarnieks ir uzņēmies pret transportlīdzekļa īpašnieku atbildības pienākumu. Un šis atbildības pienākums viennozīmīgi pagērē no lietotāja pēc iespējas ātrāk atjaunot to situāciju, kāda tā ir bijusi līdz pārkāpumam, tas ir, nodot atpakaļ valdījumā transportlīdzekli īpašniekam vai atgūt viņu, ja viņš ir jebkādā veidā ierobežots... tātad, ja lietošana ir ierobežota, kā tas ir mūsu 257. panta normas gadījumā.

Tātad tas nozīmē, ka šī norma nedrīkst tikt konstruēta... vai mēs nevaram skatīties uz leģitīmo mērķi tikai un vienīgi šajā skatpunktā. Mēs viennozīmīgi uzstājam, ka normas mērķis ir attiecībā uz mūsu konkrēto lietas dalībnieka pieteicēju, disciplinēt paaugstinātas bīstamības avota īpašnieku, uzliekot tam par pienākumu

rūpēties par paaugstinātas bīstamības avota nodošanu tikai tādai personai, kura prezumtāvi, tātad pieņemot nevar pārkāpt ceļu satiksmes noteikumus. Un atsevišķās lietās tas ir acīmredzami un skaidri zināms, ka nedrīkst nodot šo mašīnu. Ir skaidrs, ka būs nelaime, to var prognozēt, to var paredzēt. Pirmkārt, tāpēc, ka šī persona nav ar vadītāja stāžu pietiekamu, otrkārt, ka ir risks... ir recidīva risks, kā to ļoti labi parādīja arī Iekšlietu ministrijas pārstāvis sakot, ka runa ir bieži vien par recidīva gadījumiem. Treškārt, šai personai nav personisku pietiekamu līdzekļu... Un, ja personai nav pietiekamu līdzekļu, lai samaksātu sodu, tas jau ir tas signāls īpašniekam... Nu uztici to auto. Ne jau tikai šajā, bet daudzos citos gadījumos var būt bīstamas, negatīvas sekas auto īpašniekam, ja tam pilnvarniekam nav ne graša kabatā, viņam pietiek tikvien tikai, lai nopirkt vienu lielo pudeli ar "Brāli" vai Vanaga alu... piemēram...

Likumdevējs pats bija definējis šo mērķi kā vienu no apakšmērķiem lielajam uzdevumam — normai nodrošināt drošību uz ceļiem. Neviena no pieaicinātajām personām... godātā tiesa, es pasvītrotu, neviena no pieaicinātajām personām nebija noliegusi, ka mērķis — drošība uz ceļiem — nebūtu ar šo normu sasniedzams. Un visi kā viens apgalvoja, kolēģis Erlens Kalniņš pat sacīja, ka ideja ir laba un atbalstāma. Tiesībsargs sacīja, ka, protams, tā tas ir. Pat tie, kas bija oponenti pret normu, sacīja, ka mērķis ir labs un atbalstāms.

Ideja sapurināt īpašnieku ir pareiza. Sacīja mans lieliskais kolēģis Erlens Kalniņš.

Protams, godātā tiesa kritiski skatās uz Saeimu un jautā: vai jūs izvērtējāt visus citus līdzekļus, ar ko šo normu varētu sasniegt, vai jūs uzskatāt, ka šis ir labākais veids, kādā ierobežot īpašnieka tiesības uz īpašumu, jūs panākat drošību uz ceļiem un panākat, ka īpašnieks izturas atbildīgi pret sev piederošo paaugstinātas bīstamības avotu. Jā, godātā tiesa. Mēs atbildām ar pilnu atbildību. Saeima tos ir izvērtējusi, novērtējusi visus iespējamās alternatīvos līdzekļus.

Procesa gaitā ne sūdzības iesniedzēja, ne kāda no pieaicinātajām personām nenorādīja, ka pastāvētu kāds cits tikpat efektīvs līdzeklis, kurš varētu nodrošināt šo pašu tiesību ievērošanu. Pat uz atkārtotiem Saeimas pārstāvja jautājumiem tā atbilde bija tāda: nu... vai nu nezinu precīzi vai arī ņemsim to pašu, kas bija jau spēkā līdz 2005. gadam. Bet nevar to 2005. gada līdzekli izmantot, jo tie nebija efektīvi. Statistika nepielūdzami pieauga līdz 2005. gadam, kurā tika pieņemta virkne normu, tajā skaitā apstrīdētā norma, kura radikāli mainīja situāciju un uzlaboja situāciju uz ceļiem.

Tiesībsargs uzskata, ka piemēroti būtu šie trīs instrumenti, kas līdz 2005. gadam pastāvēja. Bet, godātā tiesa, ja tie nebija efektīvi toreiz, tad kāpēc varētu pieņemt, ka tie būs efektīvi tagad? Kā pēkšņi varētu pieņemt, ka, piemēram, atsavināšanas aizliegums atturēs īpašnieku no šīs auto nodošanas bezatbildīgam lietotājam? Godīgi sakot, mani pārsteidz... jāsaka, ka arī kā profesionāli pārsteidz

tiesībsarga ieskats, ka auto ir ikdienā lietojama lieta un tāpēc to pēc pārkāpuma tūlīt vajadzētu atdot, apstrīdot vispār šo koncepciju par to, ka pārkāpējam būtu atsavināms auto. Nu... protams, doktrīnu līmenī var teikt, ka tā ir viena no pieejām situācijai... Bet, ja mēs skatāmies uz ceļa drošību, tad, piedodiet man par analogiju... bet tādā gadījumā atdosim arī akumulatorus un zvejas tīklus maluzvejniekam, jo tā arī ir šim zvejniekam ikdienā lietojama lieta... tieši tāpat...

Godīgi sakot, skatoties uz tiesībsarga piedāvātajiem risinājumiem un vērtējot tos... ja es būtu godātās pieteicējas pārstāvis, es sacītu... nē, nē, nē... tie nav efektīvi līdzekļi. Kāpēc? Tāpēc, ka tie jau ierobežo pieteicējas tiesības tādā pašā mērā. Ar minēto piemēru... ja, piemēram, auto tehniskā apskate būtu beigusies 1. jūnijā... es atvainojos, 9. jūnijā. 9. jūnijā tātad ir aizturēts tas auto, bet tātad, ja tā apskate būtu beigusies tajā pašā laikā, tad tiesībsarga piedāvātais līdzeklis tieši tādā pašā mērā ierobežotu tiesības un mēs šeit uz tiesas galda redzētu pieteikumu par 105. panta tiesību aizskārumu, jo atkal īpašnieka tiesības lietot transportlīdzekli ir ierobežotas, jo, lūk, nevar iziet tehnisko apskati. Cik garš, tik plats, godātā tiesa!

Šeit tiesībsargs piedāvā... es gribētu teikt... pirmkārt, neefektīvus līdzekļus, un, otrkārt, tieši tāpat īpašnieka tiesības aizskarošus līdzekļus.

Kāpēc mēs uzskatām, ka tātad auto izņemšana... tūlītēja izņemšana ir efektīvāka un labāka nekā tie līdzekļi, kurus piedāvā tiesībsargs? Pirmkārt, tādēļ, ka tas ir instruments, kas darbojas šeit un tagad. Tie skar īpašnieku tūlīt, tie nav atlikti uz nenotiktu laiku, uz varbūtību, ka varbūt gribēsies auto kādam pārdot vai uzdāvināt, bet tie attiecas jau tūlīt. Tātad tās sekas negatīvās, kas iestājas dzērājšoferim, tieši tāpat ietekmē arī to personu, kura auto dzērājšoferim. Ne vairāk un ne mazāk. Īslaicīga aizturēšana parastajā gadījumā, godātā tiesa – tā ir īslaicīga auto aizturēšana. Kā kolēģis Erlens Kalniņš precīzi to norādīja. Ja viss norisinās normā paredzētajā kārtībā, sodu saņem pārkāpējs, kurš to samaksā, kurš atlīdzina izdevumus auto stāvvietai... Nodrošinājuma aģentūras auto stāvvietai un tad šīs kvītis izsniedz kādai personai, kurai ir vadīšanas apliecība un kura var to auto izbraukt no stāvvietas, tad, kā sacīja Erlens Kalniņš, īslaicīgā aizturēšana ir efektīvs līdzeklis. Labāku līdzekli nevar ietikt. Es citēju kolēģi.

Godātā tiesa! Tas nozīmē, ka pat šī instrumenta oponenti nevar ieteikt neko labāku un, vēl jo vairāk, arī esošos līdzekļus nevar uzrādīt kā tādus, kuri varētu nodrošināt to pašu legītīmo mērķi.

Tālāk par likuma skaidrību. Vairāki godātās tiesas uzdotie jautājumi norādīja, ka varētu pastāvēt šaubas, vai tātad likums ir pietiekami skaidrs attiecībā uz ierobežojumiem paaugstinātas bīstamības avota īpašniekam, kā arī paaugstinātas bīstamības avota īpašnieka pienākumiem un sekām.

Tas ir ļoti svarīgs jautājums, jo, kā zināms, tātad tiesībām ir jābūt saprotamām, tām ir jābūt izpaustām tādā formā, tādā rakstā, lai tās kvalificēts speciālists attiecīgajā

tiesību jomā varētu bez īpašas piepūles ieteikt vai rekomendēt klientam, šajā gadījumā tāpat prasot kvalificēta jurista palīdzību, varētu ātri un efektīvi saņemt šo palīdzību bez ilgstošas un apgrūtinātas iedziļināšanās normās vai tiesu praksē.

Pirmkārt, Saeima uzskata, ka likums šajā gadījumā ir pietiekami skaidrs un rada viennozīmīgu piemērošanas mehānismu. Noliek priekšā. Proti, ir pilnīgi skaidrs, ka īpašnieka pienākumu nelabvēlīgās sekas ir skaidri paredzētas tiesību normās. Paaugstinātas rūpības pienākums ir pausts attiecībā uz šādiem publisko tiesību skartiem gadījumiem Ceļu satiksmes likuma 20. panta otrajā daļā. Likumdevējs šo normu ir apzināti formulējis plaši, lai tiesību piemērotājs kādā konkrētā gadījumā varētu izvērtēt, vai īpašnieks ir vai nav ievērojis papildus rūpības pienākumu attiecībā uz savu transporta līdzekli.

Sekas, kas notiek, ja īpašnieks to nav ievērojis, jau paredz apstrīdētā tiesību norma. Piemēram, ja ir gadījums, kurā barā divi cilvēki strīdas, kurš ātrāk varētu braukt ar to transportlīdzekli... un abi tagad izmēģina un vienu no viņiem pieķer, tad ir pilnīgi skaidrs, ka šīs sekas nepielūdzami būtu jāpiemēro un viennozīmīgi mana godātā oponente arī piekritīs, ka šajā situācijā neviens nestrīdētos par normas piemērojamību. Citādāk tas ir, piemēram, līzinga kompānijas gadījumā. Vēl citādāk — darba devēja — taksometra kompānijas gadījumā. Tas nozīmē, ka aptvertā norma ir jāpiemēro... es atvainojos, apstrīdētā norma ir jāpiemēro tiesai katrā konkrētajā gadījumā, izvērtējot piemērojamo seku modeli. Jebkurš autoīpašnieks, izpazīstoties ar apstrīdēto normu, vienkārši saprot, kādas sekas iestāsies, ja tas savu auto būs iedevis personai, kas būs lietojusi alkohola vai kas potenciāli var lietot alkoholu esošajos apstākļos un brauks dzērumā pie auto stūres. Tātad tas nozīmē, ka šī norma un tās sankcija ir nepārprotama.

Savukārt, ja apstrīdēta norma tiktu atzīta par neatbilstošu Satversmei, tāpat, kā jau es norādīju, šī norma, kas ir ļoti nepieciešama satiksmes drošībai, Ceļu satiksmes likuma 20. pants kļūtu par deklaratīvu un īpašniekam nebūtu nekādu seku.

Es vēlreiz gribētu, godātā tiesa, pasvītrot, ka papildus rūpības pienākums nav ne atbildība, ne sods. Tiesību normas var paredzēt negatīvas sekas, kas nav ne pārkāpums, ne atbildība. Tieši tāpat, kā tiesību normas var paredzēt īpašumtiesību ierobežojumu, piemēram, kopmantas gadījumā. Kopmanta kā tāda ir jau īpašumtiesību ierobežojums par labu citai personai. Tātad likumdevējs viennozīmīgi un arī godātā Satversmes tiesa ir atzinusi, ka likumdevējs var tiesisku publisku mērķu vārdā ierobežot personas īpašumtiesības. Piemēram, maksāt nekustamā īpašuma nodokli par sev piederošo īpašumu. Tāpat arī pienākums maksāt nodevas par transportlīdzekli ikgadējās rada īpašumtiesību ierobežojumu. Taču tas nav sods. Aizbraucot uz tehniskās apskates vietu, jūs taču neteiksiet — par ko man jāmaksā četrarpus latu sods... par to, ka man pieder šī mašīna? Nu, taču nē. Protams. Tas ir īpašuma ierobežojuma veids.

Līdz ar to Saeimas ieskatā ir kļūdaini uzskatīt, ka konkrētā Administratīvā pārkāpuma kodeksā būtu pieļaujama tikai soda sankciju ietveršana, tātad APK nav tikai par sodu. Gadījumā, ja kāda APK norma paredz ne tikai sodu, bet gan cita veida apgrūtinājuma veidu, tad, protams, ir pieļaujams, ja tas ir likumīgs un kalpo legītimam mērķim.

Arī Kriminālprocesa likums paredz noziedzīgi nodarītu rīku izņemšana tad, ja rīks nav piederējis pie atbildības sauktai personai. Un arī šajā gadījumā Kriminālprocesā nav runa par to, ka rīka īpašniekam būtu piemērojama atbildība vai sods ar to, ka izņem noziedzīgo rīku. Tas taču arī ir pašsaprotams.

Jau šobrīd Administratīvā pārkāpuma kodeksa 299. prim pantā paredzētais aizliegums iziet tehnisko apskati, ja ar transportlīdzekli veikts pārkāpums neatkarīgi no īpašnieka, nostiprina šādu apgrūtinājumu īpašumam. Un pagaidām šajā procesā paradoksālā kārtā... pat tiesībsargs, neviens neapgalvo, ka šis apgrūtinājums īpašniekam būtu sods vai atbildība. Apstrīdētā tiesību norma attiecībā uz auto īpašnieku nav sods vai kāds cits administratīvās atbildības veids, tas ir apgrūtinājums, kas tam ir jācieš tāpēc, ka viņš nav bijis pietiekami rūpīgs, izvēloties, kam nodot savu auto. Tāpēc, ka viņam pieder šis auto. Auto pats par sevi kā paaugstinātas bīstamības avots jau rada šo atbildības pienākumu.

Ļoti daudz procesā tika runāts par to, vai publiskajās tiesībās var būt sods bez pārkāpuma. Tomēr šajā lietā mēs nerunājam par šādu situāciju. Mēs runājam pavisam par ko citu. Mēs runājam, vai publiskajās tiesības paaugstinātas bīstamības avota īpašniekam var tikt uzlikt paaugstinātas rūpības pienākums izvērtēt, kam tiek nodots auto un pats ciest šādu tiesību ierobežojumu, ja šis pienākums nav pienācīgi izpildīts.

Un tātad... vēl pirms nobeiguma es gribētu pavisam ātri norādīt, ka šajā situācijā, kā jau mēs pašā sākumā to tiesas izmeklēšanas gaitā procesa sākumā norādījām, īpašniekam viennozīmīgi bija vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi, kas būtu piemērojami, pirms vērsties Satversmes tiesā ar konstitucionālo sūdzību. Proti, auto varēja atdabūt pieteicēja arī neapgrūtinot Satversmes tiesu šajā procesā. Process, kādā īpašnieks var aizsargāt savas tiesības, ir vienkāršs un tas ir paredzēs tiesību normās tiešā veidā. Pirmkārt, neviena tiesību norma, kur nu vēl apstrīdētā, neviena cita neaizliedz prasīt auto atdošanu īpašniekam. Šāds prasījums ir pieļaujams un būtu ārkārtīgi nepareizi sacīt, ka 257. pants būtu traktējams... ierobežo šaurāk nekā to Latvijas tiesas daudzos gadījumos, es pasvītroju, daudzos gadījumos līdz šim ir darījušas. Tas nozīmē, ka mēs iejauktos pareizā gultnē aizgājušā tiesu praksē, kas ir kļuvusi par judikatūru, tādēļ, ka tā risina pareizi konkrētos tiesību problemātiskos jautājumus, izvērtējot katrā konkrētajā no šiem vismaz četrdesmit gadījumiem... izvērtējot katra konkrētā gadījuma faktiskos apstākļus. Tagad pateikt, ka viņi ir kļūdījušies, būtu augstākā mērā neuzticība un nevērība pret rūpīgu darbu, ko ir veikuši šo gadu laikā Latvijas tiesneši. To mēs noteikti negribētu pieļaut.

Tātad neviena tiesību norma neaizliedz prasīt auto atdošanu īpašnieci. Pirmkārt, tas izriet no Satversmes 92. panta, kā šī godātā tiesa, Satversmes tiesa, ir vairākos spriedumos norādījusi, un it īpaši spriedumā tā saucamajā Kredītiestāžu lietas spriedumā, ka no šī panta izriet tiesības vērsties tiesā prasot auto atdošanu. Šāds tiesas process ir atzīts par iespējamu tieši ar Senāta 2008. gada lēmumu lietā SKA 794-2008, tas ir jau vairākkārt pieminēts tiesas izmeklēšanas gaitā, un vēl vairāk, Administratīvā procesa ietvaros... Administratīvā procesa kodeksa 274. prim pants paredz tiesas pienākumu izlemt, ko darīt ar izņemto transportlīdzekli, kas ir vērtējams autonomi, neatkarīgi no 257. panta. Tātad 274. prim Administratīvā procesa kodeksa pants ļauj tiesai pieņemt tādus lēmumus, uz kuriem mēs atsaucāmies, pamatojot Saeimas pozīciju, kuros autotransporta īpašniekam ir atdots transportlīdzeklis, neatkarīgi no soda nomaksas, ko ļoti labi ilustrēja arī Nodrošinājuma valsts aģentūras pārstāvis savos minētajos piemēros paskaidrojumos tiesai.

Godātā tiesa! Uz vairākkārtējiem jautājumiem par to, kādā statusā īpašnieks vai arī pieteicēja šajā gadījumā varētu šajā procesā parādīties, mēs atbildam pavisam vienkārši — trešās personas statusa neesamība Administratīvo pārkāpumu kodeksā nav šķērslis, lai atgrieztu īpašniekam mašīnu. Kā tas jau ir atzīts Senāta pieminētajā nolēmumā SKA 794-2008, arī Civilprocesa likums un Kriminālprocesa likums paredz pārsūdzības tiesības personām, kurām nav procesuāla statusa. Paredz tiesības vērsties tiesās savu tiesību aizsardzībai. Minēto principu Senāts ir attiecinājis arī uz Administratīvo pārkāpumu kodeksu.

Arī mūsu piemēri tiesās... nevienā no šiem piemēriem tiesa īpaši nepiešķir personai kādu procesuālu statusu. Tiesai pietika ar to, ka Administratīvo pārkāpumu kodeksa 274. panta prim imperatīva norma uzliek par pienākumu noteikt rīcību ar izņemto lietu. Tas nozīmē, ka šajā gadījumā tiesa, lai noskaidrotu, ko darīt ar šo lietu, vai nu pieaicina vai pielaiž šo personu procesam.

Šajā gadījumā mēs uzskatām, ka netiek veikta apstrīdētās normas tālāka veidošana, jo tiesa izvērtē, vai automašīnu atgriezt pamatojoties uz Administratīvā pārkāpumu kodeksa 274. prim pantu un to vērtē, ņemot vērā Ceļu satiksmes likuma 20. panta otro daļu, vai tā ir vai nav ievērota no īpašnieka puses un vai to vajadzēja vai nevajadzēja ievērot no īpašnieka puses.

Tieslietu ministrija ir norādījusi, ka faktiski tātad nozīmīgākā problēma vai, kā mēs tagad to mutvārdu procesa ietvaros noskaidrojām, vienīgā problēma ar šo auto īpašnieku tiesību aizsardzību ir procesa neskaidrība, ko vajadzētu regulēt skaidrāk. Tieslietu ministrija piekrīt Saeimai, ka leģitīmais mērķis šai normai ir, tas ir nozīmīgs, taču process tātad varētu būt regulēts skaidrāk, kā mēs to noskaidrojām.

Saeimas ieskatā, un tas ir jau pausts ne tikai šeit, bet arī vairākās zinātniskajās konferencēs, tātad... ja mēs pieietu ar šādu pieeju, ka katru tiesas risināmu jautājumu vajadzētu partikularizēt un atsevišķi aprakstīt, mēs nonāktu pie nevajadzīgas tiesību

daudzvārdības, pie tiesību plūdiem, kuri ļoti bieži ir lieki, jo tie apgrūtina ne tikai likumdevēju, bet arī tiesu, jo faktiski, pamatojoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, tiesiskais regulējums ir pietiekami skaidrs, ja to var izprast ar kvalificēta speciālista palīdzību. Un šajā gadījumā jau fakts, ka ir vairāki desmiti lietu... Un šeit es gribētu vēlreiz uzsvērt, ka mēs tikai dažu dienu laikā ieguvām šos četrdesmit spriedumu... un tādu var būt daudz vairāk vēl, tas ir atkarīgs no tā, kādu atslēgvārdu mēs ievadām šajā sistēmā... Vismaz četrdesmit spriedumi...

Līdz ar to ir pilnīgi skaidrs, ka šīs normas iespējas izmanto. Personas vērsas tiesām īpašnieki atgūst savas automašīnas. Un tas bija, protams, jādara arī šai pieteicējai, pirms vērsties Satversmes tiesā. Tā uzskata Saeima.

Kāpēc? Tāpēc, ka pieteicēja ir atzinusi, ka viņa bija iepriekš informēta par vīra pārkāpumu lietas izskatīšanu, viņa bija pazīstama ar Senāta 2008. gada lēmumu, ko mēs pieminām, tomēr pieteicēja neizmantoja iespēju piedalīties minētajā tiesas sēdē, lai aizstāvētu savas tiesības uz auto atgūšanu, neatkarīgi no soda samaksas.

Pieteicēja apgalvo, ka rajona tiesas tiesnesis nav pieņēmis viņas lūgumu par automašīnas atgūšanu. Taču no tiesas lietas materiāliem, kas ir šeit iesniegti šajā tiesā, mēs redzam, ka šādu lūgumu pieteicēja ir iesniegusi tikai pēc lietas izskatīšanas. Ja pieteicējas apgalvotais būtu patiesība, tad rajona tiesas tiesneša rīcība būtu vērtējama kā tiesas piemērotāja kļūda... kā tiesību piemērotāja kļūda, kuras diemžēl gadās... tiesu sistēmā mēdz būt šādas kļūdas, bet tas ja nenozīmē, ka ir normas problēma. Atkal un atkal.

Ņemot vērā šos apstākļus, Saeima jau ir norādījusi, ka tā uzskata, ka tiesvedība izskatāmajā lietā būtu izbeidzama. Taču, ņemot vērā to, ka mēs esam gājuši ļoti būtisku soli tālāk un esam analizējuši šo normu, tās leģitīmo mērķi un piemēroto līdzekļu samērīgumu, mēs uzskatām, ka šajā gadījumā, protams... tāpat, ja godāta tiesa nolemj šo lietu skatīt un pieņemt lēmumu arī pēc būtības, tad gan būtu jāievēro tas, ka Latvijā būtu veicināma vienveidīga tiesu prakse, izlemjot jautājumu par transportlīdzekļu atgriešanu īpašniekam un tāpat esošā interpretācija, kādu Satversmes tiesa varētu nostiprināt savu nolēmumu motīvu daļā, protams, palīdzētu ar papildus skaidrību, ja mēs gribētu pēc Tieslietu ministrijas lūguma vai pēc Tieslietu ministrijas iniciatīvas padarīt skaidrāku šo procesu, kurš tāpat jau faktiski piemērotājam ir skaidrs.

Godātā tiesa! Noslēgumā es gribētu norādīt, ka mūsu situācija ir ārkārtīgi nelaimīga... ārkārtīgi nelāga, jo mēs redzam, ka mēs saskaramies ar gadījumu, kurā tāpat ir izdarīts administratīvais pārkāpums, ir piemērots sods. Tas nav apstrīdēts. Bet pieteicējas situācijā ir graužoša, varētu tā teikt, nevērība pret tiesu, nevērība pret tiesībām... jo pieteicējas situācija, kurā tās vīrs atsakās maksāt sodu, ko pats ir atzinis par pamatotu un taisnīgu, bet viņa sieva saka: es neko tur nevaru izdarīt... Šis ir mākslīgs un, jāsaka, pretdabisks uzstādījums. Un esmu spiests konstatēt, ka tā faktiski

ir ļaunprātīga un apzināta rīcība, kuras rezultāts ir ļoti vienkāršs — tiek radīta konstrukcija... mērķtiecīgi apzināti plānota, kurā tātad, kā to jau sacīja kolēģis Kalniņš, viens no laulātajiem būs īpašuma krājējs, savukārt otrs būs punktu krājējs.

Godātā tiesa! Tas nebūtu pieļaujams, ja šādā situācijā tiesa apmierinātu pieteikumu un sacītu — jā, šajā gadījumā vīrs un sieva ir nošķirami, viens krās punktus un tātad nemaksās savus sodus un viņam nebūs īsti ar ko maksāt, jo nebūs, no kā piedzīt... otrs savukārt akumulēs īpašumu, tam piederēs kapitāldaļas uzņēmumos, tam piederēs atsevišķi transportlīdzekļi un tā tālāk. Un, protams, mēs retoriski varētu jautāt: vai Satversmes tiesai būtu jāatbalsta šāds dzīves gadījums, apstiprinot šo pieteikumu tiesā? Saeima uzskata kategoriski — nē. Tas nav pieļaujams.

Godātā tiesa! Līdz 2005. gadam uz Latvijas ceļiem bija asiņains laiks, kas ar katru gadu kļuva aizvien smagāks. Mēs kļuvām, var teikt, uz tāda Eiropas kopējā lielceļa par asiņainu bedri. Tāpēc 2005. gadā tika ieviestas drastiskas, bet tiesībām atbilstošas ierobežojošas normas, kas ir spēkā jau septiņus gadus. Protams, dzērājšoferi kurn un iebilst, zaudē auto, bet tikmēr situācija uz Latvijas ceļiem uzlabojas. Latvijā ir ietaupīti pēc ministrijas aprēķina... Satiksmes ministrijas aprēķina, 700 miljoni latu kā izdzīvojušo cilvēku pienesums tautsaimniecībā.

Es aicinu godāto tiesu neatgriezties tajā asiņainajā bedrē ar vairāk kā 500 liķiem gadā, no kurienes mēs tik veiksmīgi esam līdz šim izrāpušies.

Godāta tiesa! Lūdzu vai nu izbeigt šo lietu, vai arī noraidīt pieteikumu.

G. Kūtris.

Paldies.

Tiesa debates pasludina par slēgtām.

Vai lietas dalībnieki vēlas izteikt kādu repliku? Atgādināšu, ka replika ir iebildums vai nepieņemšana tam, ko ir otra puse teikusi.

L. Vegnere.

Jā, godātā tiesa! Replikā vēlos izteikt, ka es Saeimas viedoklim nepiekrītu, jo vairākkārtīgi tika norādīts, ka auto īpašnieks, tātad es, bezatbildīgi esmu rīkojusies un nodevusi transportlīdzekli personai, neizvērtējot Ceļu satiksmes likumā paredzētos ierobežojumus. Uzskatu, ka es tos esmu izvērtējusi tieši tādos, kādus Ceļu satiksmes likuma 20. pants paredz.

Un vērtēt katras personas, kam es nododu transportlīdzekli, vai viņam ir atbilstoša materiālā situācija vai nav, es domāju, ka tas nebūs objektīvi, jo katra persona ir vienlīdzīga. Un materiālā situācija nebūtu tas līdzeklis, kā novērtēt — personai dot vai nedot automašīnu.

Un uzskatu, ka savas tiesības es esmu izmantojusi atbilstoši likumā noteiktajām. Tas pierādās, ka nav tāda judikatūra vienota un tāpēc arī Ziemeļu rajona tiesa atstāja manu pieteikumu bez izskatīšanas.

Paldies.

G. Kūtris.

Paldies.

Vai Saeimas pārstāvim ir vēlšanās teikt repliku?

L. Liepa.

Godātā tiesa, pavisam īsi.

Tiesības ir jāizmanto saprātīgi, tā, kā tas ir paredzēts. Ja pieteikums tiek iesniegts paredzētajā laikā, tad tiesai nav tiesību to nepieņemt.

Tas ir viss.

G. Kūtris.

Paldies.

Līdz ar to lieta ir izskatīta.

Tiesa informē, ka tiesas spriedums tiks pasludināts ceturtdien, 24. oktobrī, plkst. 12.00 šajā tiesas zālē. Ceturtdien, 24. oktobrī, plkst. 12.00.

Līdz ar to tiesas sēdi pasludinu par slēgtu.

Stenogrammas izgatavotāja

Mārīte Ceļmalniece

Tiesas sēžu sekretāre

Elīna Kursiša